

Tɔwi ga ndam asak ga Yezu

Ere ye ti mədəmki ke Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni

Maslaɗa ya ti àbeki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àdafay slimi gayaɗ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nɔŋgu ni, kwa ka mɔnjɔki gani ndam ga Yezu dek tèsɛra àbeki ti Lɔk bay ya tàgrakabu tɔwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Mèsɛra, bay ya ti àbeki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àbeki Ma Mɔweni Sulumani ge Lɔk ni day naɗ (Lɔk 1.1-4 ; Tɔwi 1.1).

A wakita ge tɔwi ga ndam asak ni bu ni ti Lɔk àŋgəhad zlam ya àgravu ka sarta ya Melefit àzoya Yezu e melefit va àndava ni. Àŋgəhad manjəhad ga ndam ga Yezu ye enjenjeni ni : manjəhad gani nani ti adəfiki manjəhad sulumani ana leli (mazavu gani 2.42-47 ; 4.32-36). Àŋgəhad ere ye ti Pol zal asak ga Yezu àgray ni ; nahkay ka ya ti mejɗɗey wakita ga Pol ni ti mèsɛra mɔlaɗ ya tədəmki ma na. Wakita ge tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni awəlkabu Ma Mɔweni Sulumani ni akaba wakita ga ndam asak ga Yezu ya tɔbikioru ana mis ni, ti Wakita Mɔweni ge Melefit dek mîgi wakita bəlaɗ.

Ka 1.8 ti Yezu àhi ana ndam gayaɗ ni : « Akəgrumkua sedi a Zeruzalem, ka had Zude, ka had Samari, ku kè sliri ga mɔlaɗ a dek. » Ma hini adəfiki ana leli ahəmamam Lɔk àslamalakabu wakita ni : ka mɔnjɔki gani àŋgəhad zlam ya àgravu a Zeruzalem ni (1–7), mək àŋgəhad zlam ya àgravu ka had Zude akaba ka had Samari ni (8–12) ; kəlɗ gani àŋgəhad zlam ya àgravu ka had driɗ-driɗeni ni (13–28).

Lɔk àŋgəhad pakama ndahaɗ ya ndam asak ga Yezu təhi ana mis ni (mazavu gani 2.14-36 ; 10.34-43) ; nahkay adafay ahəmamam məhi Ma Mɔweni Sulumani ana mis ni.

Lɔk àŋgəhad ma ga vu ga ndam asak ga Yezu ya tɔdɔm kɛ meleher ga ndam ge seriya ni (mazavu gani 4.8-12 ; 7.2-53). Azuhva pakama gani nani ti mɛsɛra zlam ya ti ndam ga Yezu tɛgɛskabu na lala.

A wakita ni bu dek Lɔk awayay àŋgəhad zlam kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni. Àdafay slimi ga mɛlaŋ ndahaŋ ya ndam asak ga Yezu tɔru ni, akaba slimi ga ndam ga ŋgumna ya tɛdi ahàr ana tay eslini ni. Ku ka ya ti ndam ga Yezu tìcivu ndo nɛŋgu ni àŋgəhad ma gani kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni (15.1-2).

Lɔk àdɔm màgosay Məsuf Njɛlatani koksah (5.1-11 ; 8.9-25). Adafay daliya ya ndam ga Yezu tɛcakay ni (mazavu gani 5.40 ; 7.54-60). Ay adafay njɛda ga Yezu ya àniviyu ana ndam ga Yezu ni daya. Àŋgəhad tɔwi ga ndam asak ga Yezu ya tàgray àna njɛda ga Məsuf Njɛlatani ni (mazavu gani 2.1-12 ; 3.1-10). Nahkay mɛsɛra, Yezu ti naŋ àbu àna njɛda dal-dal, avi njɛda ana leli daya.

Yezu adɔm Melefit amɛvi Məsuf Njɛlatani ana ndam asak gayaŋ

¹ Teyufil goro ni, nɛbukki wakita nahaŋ keti. A wakita goro ya ti nɛbukki enjenjeni ni bu ni ti, nàŋgəhaduka tɔwi ga Yezu ya àgray na akaba zlam ya àcahi ana mis na dek. Nàŋgəhadukaba dek kwa ka mɛnjɛki ge tɔwi gayaŋ ² duk àbivu ana vad ya ti Melefit àzoru naŋ agavɛla na. Wudaka Yezu àcɛloru agavɛla nahɛma, àhia ma ana ndam ya àdaba tay a, tìgia ndam *asak gayaŋ a ni. Àhi ana tay ere ye ti naŋ àwayay tàgray ni, àhi ana tay àna njɛda ga *Məsuf Njɛlatani. ³ Àra àcaka daliya, àmɛta ti àŋgazlivu ana tay, àgra zlam a gɛrgəri ti tɛsɛr naŋ àna sifa ededìŋ. A hud ga vad kru kru fadani bu àrɛkia ka tay a sak kay, àhi ma ana tay àki ka *Mɛgur ge Melefit. ⁴ A vad nahaŋ Yezu naŋ

àbu àzum zlam akaba tay nahəma, àhi ana tay ahkado :
 « Nəhia ana kuli a, Baba goro aməvi zlam ana kuli. Nahkay
 zla nahəma, kəsləkumaba a Zeruzalem a ba, jəgum zlam
 gani ya ti aməvi ana kuli ni. ⁵ Zeŋ ti àbara mis àna yam
 a. Lekulum ti ni vad ɓal kama Melefit *aməbaray kuli àna
 Məsuf Njəlatani. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

⁶ A vad nahaŋ nday təbu akaba Yezu ti tihindifiŋa
 ma, təhi ahkado : « Bay geli, kara kagraŋ ti ndam
 *Izireyel təgur mələŋ zlam gatay keti ti nihi huya aw ? »
⁷ Àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Bay ya ti àfəkad vad
 gani akaba sarta gani ti Baba goro. Lekulum zla ti Melefit
 àvi divi ana kuli ga məsərani ndo. ⁸ Ay zla ti Melefit
 aməbəkiaŋa Məsuf gayəŋ ke kuli a, nahkay akəgrumkua
 sedi àna njəda gayəŋ a. Akəgrumkua a Zeruzalem, ka
 had *Zude, ka had *Samari, ku kə sliri ga mələŋ a dek. »
⁹ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, nday təbu
 tamənjələŋ ti, Melefit àzoru naŋ agavəla a hud melefit vu,
 mək məgudunɗudun ɗŋgah naŋ, tìpi naŋ va do.

¹⁰ Yezu àra àsləka ti nday təbu tamənjəru agavəla
 kekileŋa. Eslini mis cə məbakabu azana bəɗ-bəɗani
 tərharəkia ka tay a, ¹¹ təhi ana tay ahkado : « Ndam Gelili,
 kəmənjumoru agavəla ti kamam ? Yezu gani kipurəma naŋ a
 àdoru e melefit vu ti, amaŋga day akada gayəŋ ya ti kipurəm
 naŋ ɗru e melefit vu ni. »

*Ndam asak ga Yezu tədaba mis ga mənɗuyuy a mələŋ ga
 Zudas va*

¹² Ka sarta gani nani ti nday ka həma ya təzalay *Oliviye
 ni. Həma gani nani driŋ driŋ kay akaba Zeruzalem do,
 àgray ezewed kru. Nahkay nday nakəŋ təsləka eslina,
 taŋga a Zeruzalem a. ¹³ Tòru tɨnjua ti təcəloru a ahay
 gatay ya tanjəhadviyu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahər

ga ahay nahaŋ. Nday gani ti ata : Piyer, Zeŋ, Zek, Andre, Filip, Tumas, Bartelemi, Meciyɛ, Zek wur ga Alfe, Simu naŋ bɛlaŋ ga ndam ya takadɔvakivu ka hadɔ gatay ni, nahaŋ ni ti ni Zɛd wur ge Zek. ¹⁴ Nday dek tɛbu tɛcakalavu kɛlavad akaba wɔl ndahaŋ, akaba Mari mɛŋ ga Yezu akaba bɛza ga mɛŋ ga Yezu. Tɛcakalavu ti ga mahɛŋgalay Melefit.

¹⁵ Àra àgra vad a bal ti bɛza ga mɛŋ geli tɛcakalava, tàgray nday diŋ àna kru kru cɛ. Eslini Piyer ècikaba e kidiŋ gatay ba, àhi ana tay ahkado : ¹⁶⁻¹⁷ « Bɛza ga mmawa, ahaslani Zɛdas naŋ bɛlaŋ geli Melefit àdaba naŋ a ga magrakabu tɔwi akaba leli a, ay ti naŋ gani àdɛfikia divi a ana ndam ya tàgɛs Yezu na. Àgray nahkay nahɛma, kwa ahaslani Devit àdɛmkia ma ka naŋ a. Ma gani nani ti àdɛm àna njɛda ga *Mɛsuf Njɛlatani, àbu mɛbɛkiani a Wakita ge Melefit bu. Nahkay ahàr àdɛm ma gani nani si màgravu kwa. »

¹⁸ Ga Zɛdas ya àdɛfiki divi ana mis ni ti àgudara zlam a. Tɛvi siŋgu azuhva nani, mɛk òru àsɛkum vɛdaŋ àna naŋ. Eslini naŋ nakɛŋ àdɛd a ma ma, huɔ gayay ni àtɛzkaba tuh, dindɛy gayay dek àhɛraya a dala va. ¹⁹ Ndam Zerɛzalem dek tàra ticia zlam gana ya àgravu na ti, tɛzalay vɛdaŋ nani Hakeldama, awayay adɛmvaba àna ma gatay a ti dala ge mimiz.

²⁰ Nahkay Piyer àhi ana tay : « Àbu mɛbɛkiani a wakita ge Limis bu :

“Ti tɛmbrɛŋ ahay gayay, ti maslaŋa ànjɛhadɔvù va ba.” *

« Àbu mɛbɛkiani keti :

“Ti maslaŋa nahaŋ màzay mɛlaŋ gayay ni, màgray tɔwi gayay ni.” †

²¹ « Nihi nahɛma, ahàr àdɛm mɛdumaba maslaŋa nahaŋ a. Maslaŋa nani ti ahàr àdɛm si naŋ e kidiŋ ga ndam

* 1:20 Limis 69.26. † 1:20 Limis 109.8.

geli ya tādɔbay Bay geli Yezu ka ya ti leli mǎbu masawaday akaba naŋ ni, ²² ànjǎki ka fat ya ti Zeŋ *àbaray Yezu ni duk ànivoru ana vad ya ti Melefit àzaba Yezu e kidɔŋ geli ba, àzoru naŋ agavɛla ni. Leli ti magrakia sedi ka maŋgaba ga Yezu a, nahkay ahàr àdǎm bɛlaŋ gatayani mǎhǎrkivaya ke leli a. »

²³ Piyer àra àdǎma ma nana ti tǎhɛl mis cɛ, bɛlaŋ gani slimi gayan Zuzef, mis tǎzalay naŋ Barsabas, slimi gayan nahaŋ Zuztus ; maslaŋa nahaŋ ni ti ni slimi gayan Matiyas. ²⁴ Eslini nday dɛk tǎhɛŋgalay Melefit, tǎdǎm : « Bay geli, nak kǎsɛra ere ye ti àniviyu ana mis a mǎbǎruv bu na dɛk. Nahkay dǎfiki maslaŋa ya kǎdaba naŋ e kidɔŋ gatay cɛni hini ba ni ana leli. ²⁵ Maslaŋa ya nak akadaba naŋ a ni ti, emigi zal asak a mǎlaŋ ga Zudasa ni vu ga magray tɔwi gayan. Zudasa ti àslǎkaba, àdoru ka mǎlaŋ gayan nahaŋ zlam gayan. » ²⁶ Tǎra tǎhɛŋgala Melefit a nahkay ti tǎgraki ca-ca ka tay ti tǎsǎrkaba maslaŋa ya ti Melefit àdǎkiba ni, mǎk àdǎdki ka Matiyas. Nahkay Matiyas nakɛŋ ahurkiviyu ka ndam *asak kru mahar bɛlaŋani ni.

2

Melefit aslǎribiyu Mǎsuf Njɛlatani ana ndam gayan

¹ Ka fat ga wumǎri ge *Pɛŋtikwet ti ndam ya tǎfǎki ahàr ka Yezu ni tǎŋgasvu dɛk ka mǎlaŋ bɛlaŋani. ² Eslini hɛya tici daday ga zlam àhǎndabiyu gwar e melefit bu akada ga amǎd ya ti akǎzlay kay kay ni. Mǎk daday ni àhǎndiyu a ahay ya ti nday tǎvu manjǎhadani ni vu dɛk. ³ Nday nakɛŋ tipi zlam ndahaŋ, zlam gani nday nani tamǎnjavu akada arǎd ga aku ni, tǎdevu, tǎnjǎhadki bɛlaŋ bɛlaŋ ka tay dɛk. ⁴ *Mǎsuf Njɛlatani èsliva a vu vu ana tay a dɛk. Eslini tǎnjǎki ka mazlapani àna ma hǎma ndahaŋ gǎrgǎrani, ku way way do azlapay àna pakama ya ti Mǎsuf Njɛlatani àdǎfiki ni.

⁵ Ka sarta gani nani ndam *Zude ndahaŋ tɔbu a Zeruzalem, tawayay magray ere ye ti ɔbɔlafɔŋ kɛ Melefit ni. Nday nani tɔslɔkabiya a kɔsa gɔrgɔrani ba ka haɔ ga mɔlaŋ na dek. ⁶ Tɔra ticia daɔay na ti taŋgasvu ka ahar bɔlaŋ. Eslini ku way way do e kiɔiŋ gatay bu ɛci zlapay ɔna ma hɔma gayaŋ, maslaŋa nahaŋ e kiɔiŋ ga ndam ga Yezu ni bu azlapay ɔna naŋ ni. Ere ye ti ɔgravu ni ti ɔgria ejep ana tay a dal-dal. ⁷ Tɔɔɔm ahkado : « Ere ye ti mici ni agravu ahɔmamam ? Nday hini ya ti tɔzlapay ni nday ɔek ndam Gelili do aw ! ⁸ Ay ti ku way way do e kiɔiŋ geli bu naŋ ɔbu eci nday tɔbu tɔzlapay ɔna ma hɔma gayaŋ ni ti ɔgravu ahɔmamam ? ⁹ E kiɔiŋ geli bu ahalay ti mis tɔslɔkabiya a kɔsa gɔrgɔrani ba kay : mis ndahaŋ tɔslɔkabiya a Part a, ndahaŋ e Medi, ndahaŋ e Elam, ndahaŋ keti a Mezopotami, ka haɔ *Zude, a Kapados, a Poŋ, a Azi, ¹⁰ e Firizi, e Pemfili, e Ezip a, mis ndahaŋ ti ni tɔslɔkabiya ka haɔ Libi gwar e Sireŋ, akaba a Rom a. ¹¹ Mis ndahaŋ e kiɔiŋ geli bu ndam Zude, ndahaŋ ti ni tiŋi ndam Zude migeni. Ndam Kret akaba ndam Arabi tɔbu e kiɔiŋ geli bu daya. Ay ti ku way way do e kiɔiŋ geli bu eci ere ye ti ndam nday nani tɔzlapay ni ɔna ma hɔma gayaŋ. Nday tɔbu tɔɔmki ma ka zlam sulumani ya Melefit ɔgray ni. » ¹² Nahkay zlam gani ɔhɔliaba ahɔ ana tay a, tɔsɔr ere ye ti tagray ni do. Nahkay tɔɔm e kiɔiŋ gatay bu ahkado : « Ere hini ya agravu ni ti awayay aɔmɔvaba mam ? » ¹³ Mis ndahaŋ ti ni tɔyefiŋ kɔ ma gani, tɔɔm : « Nday ya ti tɔzlapay nahkay ni ti zum ɔkadkaba tay a. »

Pakama ge Piyer ya ahi ana mis ni

¹⁴ Eslini Piyer ɛcikaba akaba ndam *asak ndahaŋ kru mahar bɔlaŋani na, ɔhi ma ana mis ya ti tɔbu eslini ni. ɔzlapay kay kay, ɔɔm : « Lekulum ndam *Zude akaba lekulum ya ti kanjɔhadum a Zeruzalem ni dek, bumi slimi

ana ma goro ya nəhi ana kɔli ni : ahàr àdɛm kicɔm ere ye ti agravu ni lala. ¹⁵ Lekɔlɔm kàdɛmum bi zum àbu akad nday ndani zla tək, aha ! Nahkay do ; njemdi ambəmbu ya ge miledə mba timey ! ¹⁶ Nihi ti pakama ga bay mahəngaray pakama ge Melefít Zɔwel ya àdɛm ahaslani ni àbu agravu sawaŋ. Àdɛm ahkado :

¹⁷ “Melefít àdɛm : Ka sarta ga mandav ga mələŋ wudak nahəma,

anəbəkíaya Məsuf goro àki ke mis a dɛk.

Nahkay bəza gekɔli zawalani akaba walani atəhəngri ma goro ana mis ;

dagwá gekɔli etipi zlam ya ti mis tipí day-day ndo ni ; medewél gekɔli day kisim emizidekivu ka tay kay.

¹⁸ Iy nahkay, ka sarta gani nani anəbəkíaya Məsuf goro ka ndam məgru tɔwi zawalani akaba walana dɛk, mək atəhəngri pakama goro ana mis.

¹⁹ Eslini anagra y zlam ya ti mis tipí day-day ndo ni kay agavəla akaba ka had :

mis etipi mimiz, aku akaba azək dɔl-dɔl.

²⁰ Fat amasladay va do, emigi ləvəŋ ;

kiyi day emigi ndizeni akada mimiz.

Zlam gani nani amagra va nahəma,

vaf ga Bay geli ara wudak.

²¹ Eslini ti ku way way do àzala slimi ga Bay geli a ti

Melefít amahəngay naŋ.” * »

²² Piyer àhi ana tay keti, àdɛm : « Ndam *Izireyel, bumi slimi ana ma goro ya ti nəhi ana kɔli ni. Lekɔlɔm dɛk kəsəruma, Yezu zal Nazaret ni ti Melefít àdɛfiki ana kɔli ti àzaba naŋ ga məgri tɔwi gayaŋ a. Àdafaki ti àna magray tɔwi gərgərani kay ya mis tipí day-day ndo, àvi ana Yezu ni. ²³ Maslaŋa gani nani ti zlam àgrakiva akada ge Melefít ya ti àdɛm ahaslani na, adaba Melefít ti àsəra

* 2:21 zɔwel 3.1-5.

zlam ya amagravu na dek. Lekulum kijiɲuma naɲ a àna mægasi naɲ ana ndam ya tægaskabu ma ge Melefit do na, ti tákadfəɲ naɲ kà təndal. ²⁴ Ay Yezu àra àməta nahkay ti Melefit àhəɲgaraba naɲ a, àzaba naɲ a daliya ge kisim ni ba. Melefit àgray nahkay ti məsəra nǰɔda ge kisim ni àhəca ga mægəs Yezu a. ²⁵ Nahkay Dəvit àdəmki ma a wakita ba, àdəm ahkado :

“Nìpia Bay Melefit goro kəlavaf ka ma goro a, naɲ àbu ka ahar ga daf kà gəvay goro ti nəgəgər ba.

²⁶ Nahkay məbərɔv goro amər dal-dal, nidi limis àna məmərani daya.

A vu goro bu dek nəsəra Melefit amara məgru sulum gayəɲ.

²⁷ Bay goro Melefit, nəsəra akəmbərəɲ nu e kisim bu do ; ti mis gayak *nǰəlatani ezi ti, akavay divi gani do.

²⁸ Kədəfukia divi ya ti nəɲgət sifa àna naɲ na ; anəmərɔv dal-dal adaba nak kəbu akaba nu.” † »

²⁹ Piyer naɲ àbu adəmɔru ma gayəɲ ni nahkay ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, ahàr àdəm nəhi ma gani ana kuli vay-vay : bəɲ ga bəɲ geli Dəvit ti àməta, tileba naɲ a àndava. Ku kani nəɲgu ni mindiviɲ gayəɲ àbu a kəsə geli bu. ³⁰ Ay Dəvit ti naɲ bay məhəɲgri *pakama ge Melefit ana mis. Àsəra Melefit àmbadía, àhi ahkado : “Biliɲ e kidiɲ ga bəza huɔf gayak bu aməzum bay gayak.”

‡ ³¹ Nahkay wudaka ere gani agravu ti àsəra : àsəra *Krist *Bay gəɔakani ya amara ni aməmət mək aməɲgaba e kisim ba. Àra àsəra ti àdəmki ma ke Krist, àdəm :

“Melefit àmbərəɲ naɲ e kisim bu ndo, vu gayəɲ èzi ndo daya.” §

³² « Yaw Yezu gani ya ti nəzlapiki ana kuli ni ti Melefit àhəɲgaraba naɲ e kisim ba. Leli ndahaɲ ni dek magray

† 2:28 Məɲjay Limis 16.8-11. ‡ 2:30 Məɲjay Limis 132.11 ; 2 Semiyel 7.12-13. § 2:31 Limis 16.10.

sedi gani tata. ³³ Bɔɔani Melefit àzoru naɔ agavɔla, àfɔkad naɔ kà ahar ga daf gayaɔ, mɛk àvi Mɔsuf gayaɔ Njɔlatani akada gayaɔ ya ti àhi ahaslani ni. *Mɔsuf Njɔlatani gani nani ti Yezu àbɛkia ke leli a. Nahkay ere ye ti kipɔm akaba kicɔm ni ti tɔwi gayaɔ. ³⁴ Devit ti Melefit àzoru naɔ e melefit vu ndo. Naɔ naɔani àna ahàr gayaɔ àdɔm :

“Bay geli Melefit àhi ana bay goro : Njɔhada gwar kà ahar ga daf goro a, a mɔlaɔ ga gɔdàkani va.

³⁵ Ndam ezir gayak ti anabɔhad tay kɛ meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abɛki asak ni, ti kɛcɛlki ka tay.” *

³⁶ « Nahkay ahàr àdɔm lekɔlɔm ndam Izireyel dek kàsɔrum lala zlam gani ge jiri : Yezu gani ya kɛkadum naɔ àna *madarfɔɔ naɔ kà tɛndal nahɔma, naɔ Bay gɔdàkani ya Melefit àslɔrbiyu ni, Melefit àdaba naɔ a, ègia Krist a. »

³⁷ Nday nakɔɔ tàra ticia ma ge Piyer na ti bɔruv àtikaba ana tay a. Eslini tihindifina kɛ Piyer a akaba ndam asak ndahaɔ na, tɛdɔm : « Bɛza ga mmawa, nihi ti magray ahɔmamam ? » ³⁸ Piyer àhɔngarfɔɔ, àhi ana tay ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekɔli a, ku way way do *tàbaray naɔ àna *slimi ga Yezu Krist. Nahkay ti Melefit ambɔrfɔɔna zlam magudarani gekɔli ni kɛ kɔli a. Amɔvi Mɔsuf Njɔlatani gayaɔ ana kɔli daya. ³⁹ Ere gani nani ti Melefit àdɔm amɔvi ana kɔli akaba ana bɛza gekɔli. Amɔvi ana ndam ya tɛbiyu driɔ ni daya. Bay Melefit geli amɔvi ana mis ya ti amazalakabu tay ni dek. »

⁴⁰ Eslini Piyer àhi ma ndahaɔ gɔgɔrani ana tay kay, awayay ti tɛgɛsiki. Àhi ana tay : « Gɔsumkabá ti Melefit màhɔngay kɔli, slɔkumkiba ka ndam magudar zlam ye e hini vu na ! » ⁴¹ Eslini mis ndahaɔ kay e kidiɔ gatay bu tɛgɛskabá ma ge Piyer na. Tàra tɛgɛskabá ma gayaɔ na ti ndam asak ni tàbaray tay. Ka fat gani nani mis agray

* 2:35 Limis 110.1.

dəbu mahkər təhurkiyiya àkiva ka ndam məfəki ahàr ka Yezu na.

Manjəhad ga ndam məfəki ahàr ka Yezu

⁴² Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek təbu tici ere ye ti ndam *asak təcəhi ana tay ni kəlavad; təbu təcəkalavu ka ahar bəlaŋ, təbu təzumkabu zlam ka ahar bəlaŋ, təbu tahəŋgalay Melefit ka ahar bəlaŋ daya. ⁴³ Ndam asak ni təbu tagray zlam gərgəri kay ya mis tìpi day-day ndo ni àna njədə ge Melefit. Nahkay mis ni dek aŋgwaz awər tay. ⁴⁴ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek tanjəhad ka ahar bəlaŋ, zlam gatay day dek mebedekabani ka ahar bəlaŋ. ⁴⁵ Təsəkumoru vədaŋ gatay akaba zlam gatay ndahaŋ gərgərani; tedevu siŋgu gani, ku way way do tədi ka wudəra gayan. ⁴⁶ Kəlavad nday təbu təcəkalavu a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu ka ahar bəlaŋ. A magam day təbu təzumkabu zlam ka ahar bəlaŋ. Nday təbu təzumkabu zlam nahkay ti àna huɖ bəlaŋ àna məmərani. ⁴⁷ Təbu tazləbay Melefit kəlavad daya. Nahkay ere ye ti tagray ni dek àbəlafəŋ kè mis dek. Eslini Bay geli ahəŋgakivu mis ndahaŋ kəlavad, abəkiviyu tay ka ndam məfəki ahàr ndahaŋ ni.

3

Piyer ahəŋgaraba zal dərə

¹ Ga məlafat a vad nahaŋ àna njemdi mahkər nahəma, ata Piyer nday ata Zeŋ təbu takoru a *ahay gədəkani ge Melefit ni vu ga mahəŋgalay Melefit, adaba sarta gani ènjia. ² Zal nahaŋ àbu manjəhadani kà gəvay ga ahay gədəkani ge Melefit ni, kà mahay ya ti təzalay Mahay Məbəlani ni. Zal nani ti tiwieya naŋ dərana, àsawadəy koksah. Kəlavad mis təzoru naŋ, tafəkad naŋ eslini ga mahəŋgalafəŋa zlam kè mis ya təhuriyu a ahay gədəkani ge Melefit ni vu na. ³ Naŋ nakəŋ àra èpia ata Piyer nday

ata Zeŋ a tawayay tɔhuriyu a ahay gɔɔakani ni vu ti, àhɛŋgalafɛŋa zlam kà tay a. ⁴ Ata Piyer nday ata Zeŋ tàra ticia ma gayaŋ na ti tɔbaki eri ndekwa ndekwa, mæk Piyer àhi ahkado : « Mɔŋjalɛŋ kè leli ! » ⁵ Nahkay zal nakɛŋ àmɔŋjalɛŋ kà tay lala, adaba àhi ana ahàr ara aŋgɔtfɛŋa zlam kà tay a. ⁶ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Siŋgu àfu bi, gru day àfu bi, ay ere ye ti àfu ni ti nɔvuk : àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret ni ti cikaba, kàsawaday ! » ⁷ Àra àhia ma na nahkay ti àgɔs ahar ga daf ga zal dɔra ni ga mezeftɛba naŋ a. Piyer àra àgɔs ahar gayaŋ na ti asak ga zal dɔra ni tigia njaŋ-njaŋana hɔya. ⁸ Nahkay zal dɔra ni ècikaba cɛkwad mæk àsawaday. Eslini naŋ nakɛŋ àhuriyu a dalaka ga ahay gɔɔakani ge Melefit ni vu nday akaba ata Piyer nday ata Zeŋ. Ka ya ti ahɔroru agavɔla, azlɔboru Melefit hihi. ⁹ Ka ya ti naŋ àbu asawaday, azlɔbay Melefit nahkay ni ti mis ye eslini ni dek tɔpia naŋ a. ¹⁰ Tàra tɔpia naŋ a ti tɔsɔra naŋ a lala : naŋ zal ya ti ànjɔhad kà gɔvay ga ahay gɔɔakani ge Melefit ni kà mahay ya tɔzalay Mahay Mabɔlani ni, naŋ ya àhɛŋgalafɛŋa zlam kè mis a ni. Tàra tɔsɔra naŋ a, tɔpia ere ye ti àgrakivu na ti, àgria ejɛp ana tay a, àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal daya.

Piyer ahi ma ana mis a dalaka ga ahay gɔɔakani ge Melefit ni bu

¹¹ Eslini zal nakɛŋ àslɔkafɛŋa kà ata Piyer nday ata Zeŋ a do. Nahkay mis ni dek tàcuhwakioru ka tay, tèvelin tay adaba ere ya tɔpi ni àgria ejɛp ana tay a dal-dal. Nday a dalahay ya tɔzalay Dalahay ga Salomɔŋ ni bu. ¹² Piyer àra èpia mis na nahkay ti àhi ma ana tay, adam ahkado : « Ndam *Izireyel, ere ye ti àgravu ni ti kɛgrum ejɛp gani ti kamam ? Kɛmɔŋjumlɛŋ ana leli nahkay ti kamam ? Kèhumi ana ahàr leli màhɛŋgaraba zal hina ti àna nɔɔa

geli geleni aw ? Tɔk day ti kàhumi ana ahàr Melefit àhəŋgaraba naŋ a ti adaba leli màbɔlafəŋ kà naŋ palam aw ? ¹³ Melefit ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekur, Melefit ga ata bəŋ geli dek. * Naŋ gani àgray ti zal hini màŋgaba adaba awayay ti mis tâzləbay Yezu bay məgri tɔwi ni. Ay lekulum ti kəgəsumi naŋ ana ndam ga ŋgumna, mək ka ya ti Pilet awayay afəkad naŋ ni ti kàhumi àfəkad naŋ ba. ¹⁴ Lekulum kawayum ti tâfəkadi Bay *njəlatani jireni ni ana kuli ndo ; kawayuma ti tâfəkadi maslaŋa ya ti àbazl mis ni ana kuli sawaŋ. ¹⁵ Yezu ti naŋ Bay məvi sifa ana mis ni, ay tàkad naŋ ti ka mawayay gekuli. Tàra tàkadà naŋ a ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àhəŋgaraba naŋ a ti leli mɔpia, magray sedi gani. ¹⁶ Leli ti məfəki ahàr ka Yezu, magray tɔwi àna slimi gayaŋ, adaba naŋ ti njəda àfəŋ. Yezu awayay ti mis tâzləbay naŋ, nahkay àhəŋgaraba zal hina. Lekulum dek kəsəruma zal hina, kɔpama ere ye ti àgrakivu na. Iy, zal hini ègi njalaŋ-njalaŋani kə meleher gekuli ti adaba leli məfəkia ahàr ka Yezu a.

¹⁷ « Bəza ga mmawa, nəsəra ere ye ti kəgrumi ana Yezu lekulum akaba gəɖəkani gekuli na kəgrum ti adaba kəsərurum Yezu naŋ way ndo palam. ¹⁸ Ay kwa ahaslani Melefit àhibiya ana ndam mahəŋgaray *pakama gayaŋ na dek, ahàr àdəm *Krist acakay daliya kwa, mək nday day təhi pakama gani ana mis. Pakama ge Melefit nani ya àdəmki ke Krist ni àgrava ededɪŋ a. ¹⁹ Ègia nahkay ti mbatumkaba majalay ahàr gekuli a, dəguma afa ge Melefit a. Nahkay ti ambərfəŋa zlam magudarani gekuli ni kə kuli a. ²⁰ Bay geli aməvi sarta ga məpəsabana ana kuli, aməsləribiyu Yezu *Bay gəɖəkani ya amara ni ana kuli. Yezu ti Melefit àdiaba naŋ ana kuli a kwa ahaslana. ²¹ Ahàr

* 3:13 Mənjay Mahərana 3.6, 15.

àdɛm m̄anjəhad a huɔ melefɪt bu hayaŋ duk abivoru ana sarta ya ti Melefɪt amagraja zlam a dek m̄awena ni kwa. Kwa ahaslani Melefɪt àhibiya pakama gana ana ndam n̄jəlatani ya t̄ahəŋgaray pakama gayaŋ na, nday day t̄əhi pakama gani ana mis. ²² Nahkay kwa ahaslani M̄wiz àhi ana ndam Izireyel ahkado : “Bay Melefɪt aməsləribiyu bay mahəŋgaray *pakama gayaŋ nahəŋ ana k̄uli akada nu. Bay nani ti amələbu bələŋ e kidiŋ ga bəza ga məŋ gek̄uli bu. Pakama gayaŋ ya aməhi ana k̄uli ni dek ti akəbumi slimi lala. ²³ Maslaŋa ya ti aməbi slimi do ni ti ahàr àdɛm t̄agaraba naŋ e kidiŋ ga ndam ge Melefɪt ba, t̄akad naŋ.” † ²⁴ Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefɪt ni dek t̄ədɛmkibiyu ma ka zlam ya àgravu ka sarta geli na. Ànjəki kwa ke Semiyel, àbivoru ana nday ndahaŋ ya t̄ahəŋgaray pakama ge Melefɪt ni dek. ²⁵ Pakama ge Melefɪt ya ndam mahəŋgaray pakama gayaŋ t̄ədɛmbiya, Melefɪt àdɛm anagraj zlam ni ti, àgria zlam gana ana k̄uli eded̄iŋ a. Lek̄ulum day ja gek̄uli àkibu ka pakama ya ti Melefɪt *àwəlkabu akaba ga ata bəŋ ga bəŋ gek̄uli ni. Melefɪt àhi ana Abraham ahkado : “Anəgri sulum goro ana jiba gərgərani ga had ni dek. Anəgri ana tay ti àna bəza huɔ gayak.” ‡ ²⁶ Bay məgri tɔwi ana Melefɪt ya M̄wiz àdɛmkibiyu ma ni ti, Melefɪt àŋgazliaya naŋ ana k̄uli a enjia. Àsləribiyu naŋ ana k̄uli ti m̄əgri sulum gayaŋ ana k̄uli akaba ti m̄əmbatikaba majalay ahàr magədavani na ana k̄uli a dek. »

4

Gəɔákani ga ndam Zude tagrafəŋa seriya kà ata Piyer nday ata Zeŋ a

† 3:23 Mənjay Mimbiki 18.15, 18, 19. ‡ 3:25 Mənjəkiani 22.18 ; 26.4.

¹ Ka ya ti ata Piyer ata Zeŋ tɔbu tɔzlapi ana mis nahkay ni ti ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba bay ga ndam majɔgay *ahay gɔɔakani ge Melefit ni akaba ndam *Seduseyeŋ ni tɔrɔkia ka tay a. ² Nday nakɔŋ tɔzumkia bɔruv ka ndam *asak ga Yezu cɔeni na adaba nday tɔbu tɔcahi zlam ana mis, tɔhi ana tay Yezu aŋgaba e kisim ba, mis taŋgaba e kisim ba tata daya. ³ Eslini tɔɔɔm tɔgɔs ndam asak cɔeni ni, tɔbiyu tay a daŋgay vu, adaba mɔlakarawa ɛgia, sarta ɔbi ga magrafɔŋa seriya kɔ tay a bi. Nahkay tɔgɔs tay, tɔbiyu tay a daŋgay ni vu, tɔndɔhadviyu hundum. ⁴ Ay ti mis dal-dal e kidiŋ ge mis ya tici pakama ga ndam asak ni bu tɔfɔkia ahɔr ka Yezu a. Nahkay ndam mɔfɔki ahɔr ka Yezu ni tɔsagakivu, nday ɔkeni tɔgray mis dɔbu zlam.

⁵ Hajɔŋ gani zla nahɔma, bɔbay ga ndam *Zude akaba gɔɔakani gatay akaba ndam *mɔsɔr Wakita ge Melefit ni tɔcakalavu a Zerɔzalem. ⁶ E kidiŋ gatay nani bu nahɔma, Anna naŋ gɔɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, Kayif, Zeŋ, Eleksender, akaba ndam ga huɔ ahay ga ndam gɔɔakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ɔek. ⁷ Nday nakɔŋ tɔra tɔcakalava nahkay nahɔma, tɔhɔlbiyu ata Piyer ata Zeŋ kɔ meleher gatay. Tɔra tiŋjia ɔna tay a ti nday nakɔŋ tihindifiŋa ma kɔ tay a, tɔhi ana tay ahkado : « Kɔhɔŋgarumaba mis a ti ɔna nɔɔɔa ga way ? Way ɔvi divi gani ana kɔli way ? » ⁸ Eslini nɔɔɔa ga *Mɔsuf Njɔlatani ɛsliva a vu vu ana Piyer a, mɔk ɔhɔŋgrifɔŋ ana tay, ɔɔɔm : « Lekulɔm bɔbay akaba lekulɔm gɔɔakani ni, ⁹ kihindumfiŋa ma kɔ leli a ɔki ka zlam sulumani ya mɔgri ana zal dɔra ni, kɔɔɔmum ahɔmamam mɔhɔŋgaraba naŋ a ni mam ? ¹⁰ Tamal kihindumfiŋa kɔ leli a nahkay nahɔma, lekulɔm ɔek akaba ndam *Izireyel ɔek sɔrumki : maslaŋa ya aŋgaba, naŋ hi kɔ meleher gekɔli ni ti, mɔhɔŋgaraba naŋ a ti ɔna *slimi ga

Yezu *Krist zal Nazaret, adaba naŋ ti njɔda àfɛŋ. Naŋ gani ti lekulum kàdarumfɛŋa kà tɛndal a àmɛta, ay ti Melefit àhɛŋgaraba naŋ e kisim ba. ¹¹ Yezu ti Melefit àdɛmkia ma a Wakita gayaŋ ni ba. Ma ge Melefit ya àdɛmki ni ti nihi : “Akur nahaŋ àbu ti lekulum ndam mɛlɛm ahay kàwayum magray tɔwi àna naŋ ndo. Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dɛk sawaŋ.”

*

¹² « Melefit ahɛŋgay mis ti si àna naŋ kwa ; do ni ti àdaba maslaŋa nahaŋ a duniya ba ga mahɛŋgay mis àna naŋ a ndo. »

¹³ Ndam magray seriya ni tàra tìcia pakama ga ata Piyer ata Zeŋ na ti, àgria ejep ana tay a, adaba tìpi ti nday mis nahkay, tɛcahay zlam ndo daya. Tɛsɛra tay a nday ndam ya tàdɛbay Yezu ni. ¹⁴ Ay ti tìpi maslaŋa ya àŋgaba ni naŋ jika kà gɔvay gatay nahɛma, tɛŋgɛt ma ga mɛhɛŋgrifɛŋani ana tay ndo. ¹⁵ Tɛsɛr ere ye ti tɛhɛŋgrifɛŋ ana tay ni va do ni ti, tɛdɛm tɛhɛliyu tay e mite vu. Tàra tɛhɛlaya tay a ti ndam magray seriya ni tɛzlapay e kidiŋ gatay bu, ¹⁶ tɛdɛm ahkado : « Mɛgri mam ana tay mam ? Ndam Zeruzalem dɛk tɛsɛra nday tàgra ere ya mis tìpi dáy-dáy ndo ni kè eri ge mis a dɛk. Nahkay ŋgay tàgray ndo ni ti mɛdɛm koksah. ¹⁷ Mawayay ti pakama gani òru kama va ba nahɛma, mɛcumfɛŋa tay kà macali slimi ana maslaŋa nana. Ku way way do tɛhi ma gani ba ; tamal tɛhia ana maslaŋa ti amatraɔ tay. »

¹⁸ Tàra tìndeveriŋa zlapay gatay na ti tɛzalay ata Piyer nday ata Zeŋ, tɛlɛgi ana tay, tɛhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu ba, kàcahumi zlam ana mis àna *slimi ga Yezu ba daya. » ¹⁹ Eslini ata Piyer ata Zeŋ tɛhɛŋgrifɛŋ ana tay, tɛdɛm : « Zlam jireni kè meleher ge Melefit ti, mɛgɛsiki ma ana Melefit tɛk mɛgɛsiki ma ana kulɛ sawaŋ

* 4:11 Limis 118.22.

aw ? Lekulum lekulumeni dumkaba ma gana. ²⁰ Leli ti misliki mambrenj mæhi ere ye ti mipi akaba mici ni ana mis koksah. » ²¹ Ndam magray seriya nakəŋ tələgi ana tay keti, mək təmbrenj tay. Nday gani təŋgət divi ga matraɓ tay ndo, adaba ndam ga kəsa ni dek təbu tazləbay Melefit azuhva ere ye ti àgravu ni. ²² Maslaŋa ya ti təhəŋgaraba naŋ a, àgri ejep ana mis ni ti vi gayəŋ àtama vi kru kru fadana.

Ndam mæfəki ahàr ka Yezu tahəŋgalay Melefit

²³ Gəɗákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɗákani ndahaŋ ni tàra təmbrenja ata Piyer ata Zeŋ a ti, ata Piyer ata Zeŋ nakəŋ tərəkioru ka ndam gatay, mək təŋgəhadì ma ga ndam ge seriya ya təhi ana tay ni dek ana tay. ²⁴ Tàra ticia ma gatay na ti ndam mæfəki ahàr ka Yezu ni dek ma gatay bəlaŋ, təhəŋgalay Melefit, təɗəm ahkado : « Bay geli, bay ya ti àgraya huɗ melefit a, had a, dəluv gəɗakana akaba zlam gatayana dek ni ti nak. ²⁵ Nak kàgray ti bəŋ geli Devit bay məgruk tɔwi ni m̄zlapay àna njəɗa ga *Məsuf Njəlatani ni. Devit àɗəm : “Ndam ga had gərgərani tagray zləbay ti kamam ? Jiba gərgərani təɗəgəzłki ahàr ka zlam masakani ti kamam ?

²⁶ Bəbay gəɗákani ga had ni təwəłva ga makadɗana, bəbay ndahaŋ ni day təcakalava ka ahar bəlaŋ, nday dekeni tawayay takadɗəŋva kà Bay geli akaba *Krist Bay gayəŋ ya àdaba ni.” †

²⁷ « Nahkay bay *Erot akaba Pons Pilet təcakalava eɗeɗiŋ a kəsa hini ba akaba ndam ga had ndahaŋ akaba ndam jiba Izireyel a. Təcakalavu ti àkivu ka Yezu Bay njəlatani ya agruk tɔwi ni, naŋ Krist Bay ya kàdaba ni. ²⁸ Tàgray nahkay ti tàgra ere ye ti nak kawayay na

† 4:26 Limis 2.1-2.

dɛk. Kwa ahaslani kɛdɛmbiyu àna njɛda gayak amagravu. ²⁹ Nihi ti tɛdɛm atatraɔ leli nahɛma, nak Bay geli bi slimi ana pakama gatay ni lala. Vi njɛda ana leli ndam mɛgruk tɔwi ni ga mɛhi pakama gayak ana mis, aɲgwaz àwɛr leli ba. ³⁰ Ɔgazli njɛda gayak ana mis, hɛɲgaraba mis a, gray zlam gɛrgɛrani ya mis tìpi day-day ndo ni àna slimi ga Yezu Bay njɛlatani ya agruk tɔwi ni ti. » ³¹ Tàra tindeveriɲa mahɛɲgalay Melefit a ti mɛlaɲ gatay ya tɛcikalavu eslini ni àdadaɲ, Məsuf Njɛlatani àvikivu njɛda ana tay dal-dal, mɛk nday nakɛɲ tɛdɛmoru ma ge Melefit vay-vay, aɲgwaz àwɛr tay ndo.

Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu tebedɛkabu zlam gatay ka ahar bɛlaɲ

³² Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni nday dɛk akada mis bɛlaɲ, majalay ahàr gatay bɛlaɲ, mɛbɛruv gatay day bɛlaɲ. Nahkay maslaɲa ya ti adɛm zlam gayanɲ ni gayanɲ gayanɲani ti àbi. Zlam gatay ni dɛk tɛbedɛkabu ka ahar bɛlaɲ sawanɲ. ³³ Melefit àvi njɛda dal-dal ana ndam *asak ga Yezu ga mɛdɛmoru pakama àki ka Bay geli Yezu, gayanɲ ya àmɛt mɛk àɲgaba e kisim ba ni. Melefit àgri sulum gayanɲ dal-dal ana tay daya. ³⁴ E kidiɲ ga ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni bu ni, maslaɲa ya ti aranɲa àhɛci naɲ ti àbi. Adaba ndam ya ti vɛdaɲ gatay tɛbu ahkay do ni ahay gatay tɛbu ni tɛsɛkumoru tay, mɛk tɛhɛlbiyu sɲngu gani, ³⁵ tɛbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni. Tɛbɛhada ti ku way way do ere ye ti àhɛci naɲ ni ti tɛdi ga wudɛra gayanɲ. ³⁶ Zal nahanɲ àbu, slimi gani Zuzef, zal *Levi, tìwi naɲ e Sipir. Ndam asak ga Yezu tɛzalay naɲ Barnabas, awayay adɛmvaba « Maslaɲa ya avi njɛda ana mis ni. » ³⁷ Zal nani àsɛkumoru vɛdaɲ gayanɲ, mɛk àhɛlbiyu sɲngu gani, àbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni.

5

Ata Ananiyas nday ata Safira

¹ Zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, slimi ga wal gani ti ni Safira. Àsəkumoru vɔdaŋ gayaŋ, wal gani ni day àwayikia. ² Àra àsəkumoya ti àdafɔŋa siŋgu gana wal gayaŋ ni day àgəsikia, mək àhəlbiyu mægəjəni gani, àbəhad afa ga ndam *asak ga Yezu ni. ³ Àra àbəhadà siŋgu na ti Piyer àhi : « Ananiyas, *Seteni àhurukviyu a məbəruf vu ti kamam ? Kàsəkadía malfadà ana Məsuf Njəlatana, kadafɔŋa siŋgu ga vɔdaŋ ya kəsəkumoru na. ⁴ Vɔdaŋ ya kəsəkumoru ni ti gayak, siŋgu ya kəŋgət àna naŋ ni gayak daya do aw ? Kəjalaki ahàr ka magray zlam nahkay hi ti kamam ? Malfadà ya kàsəkad ni ti kàsəkadi ana mis hihirikeni do, kàsəkadi ti ana Melefit. » ⁵ Ananiyas nakəŋ àra ècia ma ge Piyer na ti àzum mədədani məmətani kwiyah-kwiyah. Mis dek ya ticia ere ye ti àgrakivu na ti aŋgwaz àwəra tay a dal-dal. ⁶ Eslini bəza dagwa tàzay kisim gani, tàkambah, mək tòru tili.

⁷ Agray njemdi mahkər kələŋ gani nahəma, wal gani àra. Wal ni àsər ere ye ti àgrakivu ka zal gayaŋ ni do. ⁸ Piyer àhi ahkado : « Siŋgu ya kəŋgətum àna vɔdaŋ ni ti nahkay hi ededɔŋ aw ? » Wal ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Iy nahkay gani ededɔŋ. » ⁹ Piyer àhi : « Kədəmum kəgosum Məsuf ga Bay geli ti ahəmamam ? Bay slimi, ndam ya ti tili kisim ga zal gayak ni nday təbu a mahay bu tahəraya. Tara tazay kisim gayak, takoru tili daya. » ¹⁰ Piyer àra àhia ma nahkay ti wal ni àzum mədədani məmətani kwiyah-kwiyah kə meleher ge Piyer huya. Eslini bəza dagwa ni tahəraya, tədi ahàr ana kisim gani mək tàzay, tòru tilifinjiyu kə gəvay ga zal gani ni. ¹¹ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni akaba mis ndahaŋ ya ticia ere ya àgravu na ti nday dek tàgra aŋgwaz a dal-dal.

Ndam asak ga Yezu tagray zlam ya mis tìpi day-day ndo ni

¹² Ka sarta nani ti ndam *asak ga Yezu ni tàgray zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni kay kè meleher ge mis. Zlam nday nani àdɛfiki njɛda ge Melefit ana mis. Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni dɛk tɛbu tɛcakalavu ka ahar bɛlaŋ a dalaka ga *ahay gɛɔakani ge Melefit ni bu kɛlavad. Tɛcakalavu ti a dalahay ya tɛzalay Dalahay ga Salomon ni bu ni. ¹³ Mis ndahaŋ ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ndo ni tagray aŋgwaz ga mɛhurkiviyani ka tay. Akaba nani dɛk mis tɛbu tacalfɛŋ kà ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni, tɛdɛm nday ndam sulumani. ¹⁴ Kɛlavad mis ndahaŋ tɛsagakivu dal-dal, zawal akaba wál, tɛfɛki ahàr ka Bay geli Yezu, tɛhurkiviyu ka ndam mɛfɛki ahàr ndahaŋ ni. ¹⁵ Nahkay mis tɛhɛlbiyu ndam gatay ya tɛbɛsey do ni e mite vu, tɛbɛhad ndahaŋ ka slalah, ndahaŋ ka hɛtav. Tɛdɛm bi ka ya ti Piyer akoru gwar eslini ni ti diksi gayaŋ ni aslɛkakia ka ndam gatay ndahaŋ ya tɛbɛsey do na ga mahɛŋgaraba tay a. ¹⁶ Mis dal-dal ga kɛsa ndahaŋ ya kà gɛvay ga Zeruzalem ni day tɛhɛlbiyu ndam gatay ya tɛbɛsey do ni akaba ya ti seteni tɛniviyu ana tay a ahàr vu, tɛgri daliya ana tay ni. Ndam ya tɛhɛlbiyu tay ni dɛk tɛŋgaba.

Ndam asak ga Yezu kè meleher ga gɛɔakani ga ndam Zude

¹⁷ Nahkay gɛɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gayaŋ ndahaŋ ndam *Seduseyɛŋ ni tìzirey ndam *asak ga Yezu ni, tɛzumkia bɛruv ka tay a dal-dal, tɛdɛm si tɛgri zlam ana tay kwa. ¹⁸ Eslini tɛgɛs ndam asak ga Yezu ni mɛk tɛbiyu tay a daŋgay vu kè eri ge mis dɛk. ¹⁹ Mɛlavad àra ègikia ka tay a ahay ga daŋgay ni ba ti, *mɛslɛr ge Melefit àzlɛkaba mahay ga daŋgay na dɛk, àbaya ndam asak ga Yezu na, mɛk àhi ana tay : ²⁰ « Dɛgum a dalaka ga *ahay gɛɔakani ge Melefit ni vu, kɛhumi pakama ga sifa mɛwɛni ni dɛk

ana mis. » ²¹ Nday nakəŋ tɛgəsikia ma gayan̄ ya àhi ana tay na. Dɔ ge miledɔ tòru a dalaka ga ahay gəɖakani ni vu, tən̄jəki ka macahi zlam ana mis.

Nday tɔbu tɔcahi zlam ana mis ti gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tɔnjia ka mələŋ magray seriya na akaba ndam gayan̄ a. Tàra tɔnjia ti tɔzalakabu gəɖakani ga ndam *Izireyel ga magray seriya. Nahkay tɔsləroru mis ga moru məhəlbiyu ndam asak ga Yezu ya tɔbiyu tay a daŋgay vu ni. ²² Nday nakəŋ tòru tɔnjəa a ahay ga daŋgay ni va ti tɔdiviyu ahàr ana tay ndo. Nahkay tɔsləkabiya, tən̄gəhad̄i ma gani ana ndam ge seriya ni. ²³ Təhi ana tay ahkado : « Mòru mɔnjəa ti mədi ahàr ana mahay ga daŋgay ni đek məzləkvan̄i lala, ndam majəgay mahay ni đek nday jika jika kà mahay ni. Ay ka ya ti mərə məzləkaba mahay na ti mədiviyu ahàr ana maslaŋa ndo. » ²⁴ Bay ga ndam majəgay ahay gəɖakani ge Melefit ni akaba gəɖakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tàra ticia ma na nahkay ti tɔsər ere ye ti tagray ni do. Təɖəm ahkado : « Nihi ti mən̄ ga mam àgravu ni mam ? » ²⁵ Nday tɔbu tɔzlapay nahkay ti maslaŋa nahəŋ ènjiki tay, àhi ana tay ahkado : « Cɔm day ! Ndam ya ti kəbumiyu tay a daŋgay vu ni tɔbiyu tɔcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gəɖakani ge Melefit ni bu. »

²⁶ Bay ga ndam majəgay ahay ge Melefit ni àra ècia ma na nahkay ti tɔsləka akaba ndam gayan̄ a ga mɛgəsbiyu ndam asak ni. Tòru tɛgəs tay ti àna n̄jəda do, adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kə mis na ; tɔɖəm : « Bi mis ni etizligi leli àna akur. » ²⁷ Tàra tɛgəsbiya tay a ti tɔbəhad̄ tay kə meleher ga ndam magray seriya ni, mək gəɖakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àlɛgi ana tay, ²⁸ àhi ana tay ahkado : « Məhia ana kəli a kàcahumi zlam ana mis àna slimi ga zal nani ba simiteni ti, ay

nihɪ ti lekɔlɔm kàcahumia ma na ana ndam Zerɔzalem a dek. Nahkay ti kawayum mis tɛdɛm màkadɛ naŋ ti leli zla do aw ! » ²⁹ Eslini Piyer akaba ndam asak ndahaŋ ni tãhɛŋgarfɛŋ, tɛdɛm : « Ahàr àdɛm ticiiki ma ana Melefit màtama ya ticiiki ma ana mis na. ³⁰ Melefit ga ata bɛŋ ga bɛŋ geli ni àhɛŋgaraba Yezu e kisim ba, naŋ ya ti lekɔlɔm kàkadum naŋ àna *madarfɛŋ naŋ kà tɛndal ni. ³¹ Àra àhɛŋgaraba naŋ a ti àzoru naŋ agavɛla, àfɛkadɛ naŋ kà ahar ga daf gayaŋ ka mɛlaŋ ga gɛdɛkani ni. Melefit àgray ti Yezu nakɛŋ mìgi Bay ge mis dek akaba Bay mahɛŋgay mis dek. Awayay ti ndam Izireyel tãmbatkaba majalay ahàr gatay a ti màmbɛrfɛŋa zlam magudarani gatay na kà tay azuhva Yezu a. ³² Leli mɛsɛra zlam gani nday nani àgrava eɛɛɛɛŋ a, magray sedi gani tata. *Mɛsuf Njɛlatani agray sedi gani daya, Melefit àvia Mɛsuf gani nana ana ndam ya tɛgɛsiki ma na. »

³³ Ndam magray seriya ni tàra ticia ma ga ndam asak ga Yezu na ti, tɛzumkia bɛruv ka tay a dal-dal, tawayay mabazl tay. ³⁴ Ay ti zal Feriziyɛŋ nahàŋ àvu e kidiŋ gatay bu slimi gani Gemeliyel, naŋ bay mɛsɛr Wakita ge Melefit. Mis dek tɛgɛs ma gayaŋ. Eslini naŋ nakɛŋ ècikaba jik e kidiŋ ga ndam magray seriya ni ba, àdɛm tãhɛliyu ndam asak ni e mite vu day. ³⁵ Tàra tãhɛliya tay a ti naŋ nakɛŋ àhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam Izireyel, dɛgɛzlumki ahàr lala ka zlam ya ti mara mɛgrumi ana ndam nday nani ni. ³⁶ Nɛdɛm nahkay ti adaba àpɛsa vi a bal Tewdas àhɛraya àdɛm naŋ gɛdɛkani. Nahkay mis àgray diŋ diŋ fad tãdɛba naŋ a. Ay tàra tàkada naŋ a ti ndam gayaŋ ya tãdɛbay naŋ ni dek tèdeva, pakama gani àndav nahkay. ³⁷ Kɛlɛŋ gayaŋ ka sarta ga macal mis nahɛma, Zɛdas zal Gelili ni àhɛraya, àhɛla mis a dal-dal tãdɛba naŋ a. Naŋ day tàra tàkadɛ naŋ a ti ndam ya tãdɛbay naŋ ni dek tèdeva. ³⁸ Nihi ti nɛhi ana kɛli nahɛma,

kɪdɔmi slimi ana ndam nday nani va ba, mbrɛjum tay tɔslɔka. Tigi ti ere ye ti tawayay ni akaba tagray ni tɔwi ge mis hihirikenɪ nahɔma, emebesvu ka ahɔr gayaj. ³⁹ Ay tigi ti tɔwi ni tɔwi ge Melefit nahɔma, ekislɔmki mebeskabana koksah. Kɔtɔkarum mebeskabana ba, do ni ti bi akɔkadɔmfɔɔva ti kɛ Melefit. »

Àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakɔɔj tɔgɔskabá pakama gayaj na. ⁴⁰ Nahkay tɔzaliyu ndam asak ni a ahay vu keti, tɔzɔɔb tay mɔk tɔɔɔgi ana tay, tɔhi ana tay ahkado : « Kɔcalumi slimi ana Yezu va ba. » Kɔɔɔj gani tɔmbrɔɔj tay, ti tɔslɔka. ⁴¹ Nahkay ndam asak nakɔɔj tɔslɔka àna mɔmɔrana. Tɔdɔm Melefit àvi divi gani ana tay ti tɔcakay daliya azuhva slimi ga Yezu ti adafaki ti nday tɔbɔlafɔɔja kɛ Melefit a. ⁴² Nahkay kɔlavad nday nakɔɔj tɔbu tɔchɪ zlam ana mis a dalaka ga ahay gɔdɔkani ge Melefit ni bu akaba a ahay ge mis bu. Tɔhi *Ma Mɔweni Sulumani ana mis, tɔdɔm Krist *Bay gɔdɔkani ya amara ni ti Yezu.

6

Tɔdaba mis adɔskɔla ga mɔjɔnaki ndam asak ga Yezu a

¹ Nahkay ndam madɔbay divi ga Yezu tɔsagakivu. Ka sarta gani nani ti nday ya ti tɔdɔm ma Gres ni tɔcivu akaba nday ya ti tɔdɔm ma *Hebri ni do. Ndam ya tɔdɔm ma Gres ni tɔdɔm ka ya ti kɔlavad tidi zlam ana wɔl madakway ni ti tɔmɔɔjalɔɔj ka wɔl madakway gatay do.

² Ndam *asak ga Yezu kru mahar cɔeni ni tɔra tɔcia ma gatay na ti tɔzalakabu ndam madɔbay divi ga Yezu ni dɛk, mɔk tɔhi ana tay ahkado : « Tamal leli ndam asak ni mɔmbrɔɔja mɔdɔm ma ge Melefit a, midi zlam ana mis ti, àbɔlay do. ³ Nihi nahɔma, bɔza ga mɔɔj geli ni, dumaba zawal adɔskɔla e kidɔɔj gekɔli ba. Ahɔr àdɔm nday nani ti mis tɔsɔra tay a nday mis sulumani, *Mɔsuf ge Melefit àniviyu ana tay dal-dal, tɔsɔra majalay ahɔr sulumana.

Akədumaba tay a nahəma, aməvi tɔwi ge midi zlam ana mis ana tay. ⁴ Nahkay leli ti ni amazay sarta geli dek ga mahəŋgalay Melefit akaba ga məhi ma gayaŋ ana mis. »

⁵ Ndam məfəki ahər ka Yezu ni tərä ticia ma gatay na ti təgəskabá. Nahkay tədaba Etiyeŋ a ; naŋ əfəkia ahər ka Yezu a dal-dal akaba *Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal daya. Tədaba Filip, Prokwar, Nikanor, Timoŋ, Parmenas akaba Nikolas a. Nikolas ti tiwi naŋ a Antiyos ; əgi zal Zude migeni. ⁶ Tədaba tay a nahəma, təhəlbəiyu tay afa ga ndam asak ni. Ndam asak ni təhəŋgali Melefit ana tay, mək təbəki *ahar ka tay ti Melefit məgri sulum gayaŋ ana tay. ⁷ Ka sarta nani mis kay təgəskabá pakama ge Melefit ya ədəmki ka Yezu na, nahkay ndam Zeruzalem ya tadəbay divi ga Yezu ni təsagakiva dal-dal. Ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dal-dal təgəskabá ga məfəki ahər ka Yezu a daya.

Gədəkani ga ndam Zude təgəs Etiyeŋ

⁸ Etiyeŋ ti Melefit əgria sulum gayaŋ a, əvia njədə dal-dal. Nahkay agray ere ye ti mis tipi dəy-dəy ndo ni əna njədə dal-dal, agri ejep ana mis. ⁹ Etiyeŋ naŋ əbu agray nahkay ti mis ndahaŋ təcələŋ ma. Nday gani nani ti ndam ga ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ya təzalay « Ahay ga ndam ya təhəlaya tay e evidi ba ni. » Nday gani ndam ga kəsa Sireŋ akaba ga kəsa Eleksendri akaba ndam ga haď Silisi akaba ga haď Azi : təbu tagray gejewi akaba Etiyeŋ. ¹⁰ Təbu tagray gejewi ti Etiyeŋ əwəlkia tay ka ma adaba ətama tay əna majalay ahər sulumani ya *Məsuf Njəlatani əvi na. ¹¹ Əra əwəlkia tay ka ma ti nday nakəŋ təsəkum mis ndahaŋ ti tədəm : « Leli məcifiŋa naŋ əbu endivi Məwiz akaba endivi Melefit. » ¹² Nahkay ndam ezir ge Etiyeŋ nakəŋ təbikivu estena ana ndam Zeruzalem akaba gədəkani gatay akaba ndam

*məsər Wakita ge Melefit ni mək tādəgaki ke Etiyeŋ nakəŋ cip, təzoru naŋ kè meleher ga gəđákani ya tagray seriya ni. ¹³ Təhəl ndam ndahaŋ ga masəkadki malfada daya. Ndam malfada ni təđəm ahkado : « Maslaŋa hini ti naŋ àbu adəmki ma magədavani ka *ahay njəlatani ge Melefit ni akaba ke *Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni, àmbrəŋ do. ¹⁴ Leli mïcifiŋa àđəm ahkado Yezu zal Nazaret ni ara embedkaba ahay gəđakani ge Melefit na, ara ambatkaba Divi ya Məwiz àđəfiki ana leli na daya. » ¹⁵ Eslini ndam ya təvu manjəhadani a ahay ge seriya ni bu ni dek tamənjələŋ ke Etiyeŋ nakəŋ ndekwa ndekwa. Tìpi ti meleher gayaŋ ni ègia akada meleher ga *məslər ge Melefit a.

7

Pakama ge Etiyeŋ ya àđəm kè meleher ga ndam ma-grafəŋa seriya ni

¹ Eslini gəđakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma kè Etiyeŋ a, àhi ahkado : « Ma ya ti mis təđəmkuk ni ti jiri ededīŋ aw ? » ² Etiyeŋ nakəŋ àhəŋgarfəŋ, àđəm : « Ata baba akaba bəza ga mmawa goro ni, bumu slimi day. Melefit naŋ ya ti leli dek məbu mazləbay ni àŋgazlivu ana bəŋ ga bəŋ geli Abraham. Àŋgazlivu ti ka ya ti naŋ ka had Mezopotami, òru ànjəhad ka had Haraŋ faŋ ndo ni. ³ Àhi : “Mbərбу had gayak akaba ndam gayak, ru ka had ya ti anədəfukki ni.” * ⁴ Nahkay Abraham nakəŋ àsləka ka had ga ndam Selde a, òru ànjəhad ka had Haraŋ. Bəŋ ga Abraham àmət eslini. Bəŋani àra àməta ti Melefit àhi ana Abraham māsłəka a Haraŋ a, māra mājəhad ka had hini ya lekulum kəkumki ni. ⁵ Abraham àra ènjia ka had hina ti Melefit àsi had ndo. Ku mələŋ gəzit ga micikiani tekedī àsi ndo. Ku nahkay

* 7:3 Mənjəkiani 12.1.

nəŋgu ni, àhi : “Anəvuk haɗ ni ɗek, kàməta day haɗ ni emigi ga bəza huɗ gayak.” † Ay ka ya ti Melefit àhi ma nani ana Abraham ni ti, Abraham èwi wur faŋ ndo. ⁶ Pakama ge Melefit ya àhi ni naŋ hi, àhi : “Bəza huɗ gayak atoru tanjəhad ka haɗ ge mis ndahaŋ ; etinjua eslina ti etigi evidi, atəgri daliya ana tay vi diŋ diŋ faɗ. ⁷ Ay ti anatraɓ ndam ya ti bəza huɗ gayak atəgri evidi ana tay ni. Kələŋ gani bəza huɗ gayak ni atasləka ka haɗ nana, mək atazləbay nu ka mələŋ hini.” ‡ ⁸ Melefit àra àhia pakama na ana Abraham a nahkay nahəma, àwəlkabu pakama gayaŋ akaba ga Abraham àna *mekeley kudi. Abraham àra èwia Izak a, wur ni àgra vad a azlalahkər nahəma èkeli kudi. Nahkay day Izak àra èweya Zekup a ti èkeli kudi. Zekup day àra èweya ata bəŋ ga jiba geli kru mahar cœeni na ti èkeli kudi ana tay.

⁹ « Kələŋ gani ata bəŋ ga jiba geli ni tàgrafəŋa solu kà wur ga məŋ gatay Zuzef a. Nahkay təsəkumioru naŋ ana ndam ndahaŋ, mək ndam nday nani tōru àna naŋ ka haɗ Ezip. Ay ti Melefit naŋ àbu akaba naŋ ; ¹⁰ àzaba naŋ a huɗ ga daliya gayaŋ ya àgray ni ba ɗek. Melefit àvia majalay ahàr sulumana daya, nahkay ti ègia awələwa ga *Farəŋ bay ge Ezip na. Nahkay bay Farəŋ nakəŋ àfiyu naŋ bay məgur haɗ gayaŋ ni ɗek akaba huɗ ahay gayaŋ ni ɗek. ¹¹ Eslini ləwir àdaya ka haɗ Ezip a ɗek akaba ka haɗ Kanaŋ a. Ləwir àra àdaya nahkay ti, mis tàgra daliya dal-dal ; ata bəŋ ga jiba geli ya ka haɗ Kanaŋ ni təŋgət zlam məzumani va do. ¹² Zekup àra ècia *alkama àbu ka haɗ Ezip nahəma, àsləroru bəza gayaŋ ata bəŋ ga bəŋ geli ga məsəkumbiyu alkama. ¹³ Ka ya ti àsləroru tay ye cœ nahəma, Zuzef àdəfi vu gayaŋ ana bəza ga məŋani ni. Nahkay Farəŋ àra àsəra

† 7:5 Mənjəkiani 17.8 ; 48.4. ‡ 7:7 Mənjay Mənjəkiani 15.13-14 ; Mahərana 3.12.

jiba ge Zuzef a. ¹⁴ Eslini Zuzef àsləroru mis ti t̄azibiya bəjanani Zekup akaba ndam gayan a. Nday dekeni kru kru adəskəla mahar zlam. ¹⁵ Nahkay Zekup nakəŋ òru ka had Ezip mək àmət eslini. Ata bəŋ ga jiba geli day təmət eslini. ¹⁶ Tàra təməta ti t̄əhəlbīyu kisim gatay e Sihem mək t̄əbiyu e mindiviŋ ga Abraham ni vu. Mindiviŋ nani ti Abraham asəkumfəŋa kà bəza ga Hamor e Sihem àna gru a.

¹⁷ « Yaw sarta ya Melefit agray ere ye ti àhi ana Abraham amagray ni enjia wudak nahəma, ndam *Izireyel ni t̄əsagakiva, t̄igia nday kay ka had Ezip a. ¹⁸ Ka sarta gani nani ti t̄əfiya bay nahan ka had Ezip a. Bay nani ti àsər Zuzef ndo. § ¹⁹ Nahkay nan nakəŋ àgosay ata bəŋ ga bəŋ geli, àgrīa daliya ana tay a, àhi ana tay si t̄əboru bəza gatay ya ka ahar ni t̄əmət. ²⁰ Ka sarta gani nani t̄iweya Məwiz a, nan ti Melefit àwaya nan a dal-dal. Ànjəhad kiya mahkər a magam afa ga ata bəjanani. ²¹ Kələŋ gani t̄izligoru nan. Tàra t̄izligoya nan a ti wur dahalay wur ga Farəŋ bay ga had Ezip àdi ahər mək àzay nan, àgal nan akada wur ga hud gayan. ²² Nahkay ti t̄əcahi məsər zlam ga ndam Ezip ni dek. Pakama gayan ya adəm ni dek mis t̄əgəskabu, t̄əwi gayan ya agray ni day àbəlafəŋ kè mis.

²³ « Àra àgra vi a kru fad nahəma, adəm : “Nakoru nəmənjiyu bəza ga mmawa goro ndam Izireyel kwa.” ²⁴ Àra ènjia ti èpi zal Ezip nahan agri daliya àna zal Izireyel. Eslini nan nakəŋ èmbikivu ka maslaŋa ya ti t̄əgrī daliya ni mək àkad zal Ezip ni ka duwa gani. ²⁵ Àgray nahkay ti awayay ti adəfiki ana bəza ga mənani ni ti t̄əsər Melefit amahəŋgay tay ti àna nan, ay ti nday gani t̄əsərīki ndo. ²⁶ Həjəŋ gani nahəma, Məwiz nakəŋ àdi ahər ana ndam Izireyel ndahan cū, t̄əbu takadvu ; nan nakəŋ awayay aŋgalabakabu tay. Àhi ana tay : “Ndam goro ni, lekuləm

§ 7:18 Mənjay Mahərana 1.8.

kà mənɔ gekɔli ti, kihirɔmvu ti kamam ?” ²⁷ Ay naɔ ya ti agri daliya ana naɔ naharɔ ni àhi ana Mɔwiz ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəɔa seriya kè leli a way ?” ²⁸ Kawaway kəkad nu akadɔ ya kəkad zal Ezip naharɔ eweni ni aw ?” *
²⁹ Mɔwiz àra ècia ma nana nahəma, àcuɔway ka had Ezip, ɔru ka had Madiyarɔ, ànjəhad eslini. Naɔ àbu eslini, àra àda wal a ti, èwifinɔ bəza zawalana cɔ.

³⁰ « Àra àgra vi kru kru fad ka ahàr gana nahəma, ɔru a hud gili vu kà həma *Sinayi. Eslini ti *məslər ge Melefit àɔgazlivu a hud ga aku ya agəs mənɔgəhaf ni bu. † ³¹ Mɔwiz nakəɔ àra èpia ti àgria ejep a, nahkay awayay ahədakfəɔɔru ti mīpi lala. Naɔ àbu ahədakfəɔɔru ti èci dənɔu ga Bay geli, ahi ahkado ³² “Nu ti Melefit ga ata buk Abraham, Izak akaba Zekɔp.” ‡ Mɔwiz àra ècia ma na ti aɔgwaz àwəra naɔ a dal-dal, àgəgəra, mamənjaləɔani nakəɔ tekefi èsliki ndo həya. ³³ Eslini Bay geli àhi ma keti, àhi ahkado : “Hələba kimaka gayak a asak ba, adaba mələɔ ya kicikvù ni ti mələɔ *nɔjəlatani. ³⁴ Nìpia lala ahəmamam təgri daliya ana ndam goro ka had Ezip na, nìcia tuway gatay a : nahkay nàra ti ga mahəɔgaya tay a. Nihi nak ti ru, nəsləroru kur ka had Ezip.” §

³⁵ « Mɔwiz ti naɔ ya ti ndam Izireyel tàwayay naɔ ndo, təhi ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəɔa seriya kè leli a way ?” * ni. Ay naɔ ti Melefit àslərikaboru naɔ ana tay ti mīgi bay gatay, mīgi bay məhələba tay e evidi ba daya. Melefit àslərikaboru Mɔwiz ana tay nahkay ti, àhi ma gani ti məslər ge Melefit ya àɔgazlivu a hud ga mənɔgəhaf ni bu ni. ³⁶ Bay ya ti àhələba ndam Izireyel ka had Ezip a ni ti nani Mɔwiz. Àhələba tay a ti àna magray

* ^{7:28} Mahərana 2.14. † ^{7:30} Mənɔjay Mahərana 3.2. ‡ ^{7:32} Mahərana 3.6. § ^{7:34} Mahərana 3.5, 7, 8, 10. * ^{7:35} Mahərana 2.14.

zlam magray ejep ya mis tìpi day-day ndo ni kay : àgray ka had Ezip, kà Dəluv Ndizeni, akaba ka ya ti nday a hud gili bu vi kru kru fadani ni. ³⁷ Bay ya ti àhi ana ndam Izireyel : “Melefit aməsləribiyu wur ga mənɔ gekəli nahaŋ ana kəli ga mahəŋgaray pakama ge Melefit akada goro ni” † ti Məwiz gani. ³⁸ Ka ya ti ndam Izireyel təcakalavu a hud gili bu ni ti, bay ya ti èci ma ga məslər ge Melefit kà həma Sinayi mək àhəŋgri ana ata bəŋ geli ni ti Məwiz gani. Bay ya ti Melefit àhi pakama ya avi sifa ana mis ga məhəŋgriani ana leli ni ti naŋ gani. ³⁹ Ay ti ata bəŋ geli ni ticiiki ma ndo, tawayay madəbay naŋ ndo. A majalay ahàr gatay bu ni ti tawayay maŋgona e Ezip a. ⁴⁰ Təhi ana *Aronɔ ahkado : “Griaya melefit ndahaŋ ana leli ga mədi kama ana leli a, adaba Məwiz naŋ ya àhəlababiya leli ka had Ezip a ni ti, məsər ere ye ti àgrakivu ni do.” ‡ ⁴¹ Nahkay nday nakəŋ təvədaya wur sla mək tislɔŋi zlam ana wur sla ni, ègia pəra gatay a. Təgri wuməri àna məmərani ana zlam ya nday ndayani təvədaya àna ahar gatay a ni. ⁴² Təgra nahkay ti Melefit day àmbrəŋ tay ti təgri pəra ana zlam ya ti a hud melefit bu ni. Ma gani hini àbu məbəkiani a wakita ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit bu nahkay hi : “Ndam Izireyel, ka ya ti lekələm kəbum a hud gili bu vi kru kru fad ni ti, kislɔŋɔmi zlam akaba kəgrumi sədaga ti, ana nu aw ? ⁴³ Aha, ana nu do ! Ahay miviceni ya kəsawadum àna naŋ ni ti ahay ga Molok, § do ni ti goro do. Kəsawaduma àna pəra gekəli Refeŋ * ya təzavu ata bonɔur na daya.

† 7:37 Mimbiki 18.15. ‡ 7:40 Mahərana 32.1, 23. § 7:43 Molok ti melefit ga ndam Kanaŋ ya ndam Izireyel təhəŋgriuru ahàr a had ahaslani ni. * 7:43 Refeŋ ti melefit ga ndam Siri ya ndam Izireyel təhəŋgriuru ahàr a had ahaslani ni.

Pɛra nday nani ti kɛgrumaya ga mɛhɛngrioru ahàr ana had ana tay a.

Gekuli ya kɛgrum nahkay ni ti anagaroru kuli driŋ kama ga Babilon.” †

⁴⁴ « Ka ya ti ata bɛŋ ga bɛŋ geli tɔbu a huɔ gili bu ni ti tɔsawada àna zlam ge mivicey ahay ge Melefit àna naŋ a. Mazavu ga ahay gani nani ti Melefit àdɛfikia ana Mɔwiz a mɛk àhi mɔgraya akada gayaŋ ya èpi na. ⁴⁵ Ahay gani nani ti ata bɛŋ ga bɛŋ geli tɔmbribu ana bɛza gatay ; bɛza gatay ni day tɔra àna naŋ ka had hina, Zezɔwi àdi kama ana tay. Tɔra tinjia ti Melefit àgariaba ndam ga had hina ana tay a, mɛk nday nakɛŋ tɔnjɛhad. Nahkay nday tɔbu àna ahay ge Melefit *miviceni ni duk àbivoru ana sarta ge Devit. ⁴⁶ Devit ti Melefit àwaya naŋ a dal-dal, nahkay èhindifiŋa divi kɛ Melefit ga maslamali mɛlaŋ *njɛlatani ana bɛza huɔ ge Zekup a. ⁴⁷ Ay maslaŋa ya ti àra àlɛm ahay ge Melefit ni ti Salomon. ⁴⁸ Ku tamal àlɛma nahkay nɛŋgu ni, Bay Melefit agavɛla driŋ, ànjɛhadvù a ahay ya mis tɛlɛmi ni bu do. Nahkay zla nahɛma maslaŋa nahaŋ àbu, àhɛŋgaray pakama ge Melefit, àdɛm :

⁴⁹ “Bay Melefit àdɛm : Mɛlaŋ manjɛhad goro ti huɔ melefit, mɛlaŋ mɛbɛki asak goro ti ni had.

Ahay weley lekulum kislumki mɛlɛmuana ana nu a ni weley ?

Mɛlaŋ goro ya ananjɛhad, nɛpɛsaba ni ti weley ?

⁵⁰ Bay ya àgraya zlam nana dɛk ni ti nu nuani àna ahar goro do aw ?” ‡ »

⁵¹ Etiyeŋ àhi ana tay keti : « Lekulum ti kicɛm slimi do ededriŋ ! Lekulum ti mɛbɛruv gekuli magɛdavani, slimi gekuli mɛzlɛkvani ; lekulum akada ndam ya tɛkeli kɛɔi

† 7:43 Amos 5.25-27. ‡ 7:50 Izayi 66.1-2.

ana tay ndo ni ! Lekulum akada ga ata bəŋ ga bəŋ gekuli ni, kekileŋa kəgəsumkabu pakama ga *Məsuf Njəlatani ni do !
⁵² Bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ti ata bəŋ ga bəŋ gekuli təgri daliya ndo ni ti weley ? Nday gani təbazla ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tədəm Bay ge Jiri amara ni. Bay ge Jiri nakəŋ əra ɛnjia ti kəsəkumoya naŋ a mək kəkaduma naŋ a. ⁵³ Lekulum ti məslər ge Melefit tədəfikia *Divi ge Melefit na ana kuli a, ay ti kəbumi slimi ana Divi gani do. »

Takad Etiyeŋ əna mizligi naŋ əna akur

⁵⁴ Ndam magray seriya ni təra ticia ma ge Etiyeŋ na ti təzumki bəruv dal-dal, təhəpəd ahar tasl. ⁵⁵ Ay Etiyeŋ ti *Məsuf Njəlatani ɛsliva a vu va dal-dal, əmənjoru e melefit vu, ɛpi məlaŋ masladani ge Melefit akaba Yezu naŋ jika kə ahar ga daf ge Melefit. ⁵⁶ Əra ɛpia ti ədəm ahkado : « Cəm day, nəbu nipi huɔ melefit məzləkvbana, nipi *Wur ge Mis naŋ jika kə ahar ga daf ge Melefit daya. »
⁵⁷ Ge Etiyeŋ ya naŋ əbu azlapay nahkay ni ti nday nakəŋ təzlah kay kay, təbəviyu ahar e slimi vu der der, mək nday dek tədəgaki ka ahar bəlaŋ, ⁵⁸ təgəs naŋ, təzaba naŋ a kəsa ba cak. Təra təsləkafəŋa əna naŋ kə kəsa na nahkay ti tawayay tizligi naŋ əna akur ga makad naŋ. Ndam sedi ya tici pakama gayəŋ ni təhəlkaba məgudi gatay na, təbəhadfəŋ kə wur dagwa nahəŋ slimi gani Sol ti məjəgaki. Mək tizligi Etiyeŋ nakəŋ. ⁵⁹ Ka ya ti tizligi Etiyeŋ ni ti Etiyeŋ əhəŋgalay Yezu, ədəm : « Bay goro Yezu, za sifa goro a. » ⁶⁰ Kələŋ gani əbəhad mirdim grik, əzlah kay kay, ədəm : « Bay goro, kəwəl tay əna seriya əki ka zlam magudarani hini ya təgru ni ba. » Əra ədəma ma na nahkay ti əmət huya.

8

¹ Təkad Etiyeŋ ti, Sol əwaya daya.

Təgri daliya ana ndam məfəki ahàr ka Yezu

Ka fat gani nani ti tənjàki ka məgri daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni hɔya. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek tèdevu tòru a kəsa ciɓ-ciɓeni vu ka had *Zude akaba ka had Samari. Nday ya tàsləka ndo ni ti si ndam *asak ga Yezu ciliŋ. ² Ndam ndahaŋ ya ti təhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ni tili Etiyeŋ, tìtɔwi naŋ dal-dal. ³ Sol ti àgria daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu a ; əsawafay kà mahay kà mahay, àgəs zawal akaba wál, àbiyu tay a daŋgay vu. ⁴ Nday ya ti tèdevu ni tədəmuru *Ma Məweni Sulumani kà kəsa kà kəsa.

Tɔwi ge Filip ya àgray a Samari ni

⁵ Ka sarta gani nani Filip òru a kəsa gədəkani vu ka had Samari, àhioru ma ge *Krist ana mis ye eslini ni. ⁶ Nday nani dek ma gatay bəlaŋ, təbi slimi lala ana ma ge Filip ya àhi ana tay ni, adaba ticia pakama gayaŋ a, tìpia zlam ya ti àgray, mis tìpi fəy-fəy ndo na daya. ⁷ Àna zlam nday nani ya àgray ni ti seteni tàsləkiaba ana mis a dal-dal, təzlah kay kay. Ndam dəra akaba ndam jəgwer tìgia sənduɓ-sənduɓana daya. ⁸ Eslini ndam ga kəsa nani təmərva dal-dal.

⁹ Maslaŋa nahaŋ àbu a kəsa nani bu, slimi gayaŋ Simu, naŋ zal maharam, agra ejep ana ndam ga had *Samari dek. Àzay ahàr gayaŋ awayay mis dek tədəm naŋ gədəkani. ¹⁰ Mis ni dek, ku bəza, ku mis gədəkani ticiiki ma. Tədəm : « Maslaŋa hini ti njəda ge Melefit àfəŋ. Njəda gani nani ti tədəm “Gədəkani.” » ¹¹ Mis ni ticiiki ma dal-dal, adaba àpəsa naŋ àbu agra ejep ana tay àna maharam gayaŋ ni. ¹² Ay ka ya ti Filip àhia *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit akaba ka Yezu Krist ana tay a nahəma, zawal akaba wál ni təgəskabá ma ge Filip na, mək *təbaray tay. ¹³ Simu nakəŋ tekeɗi àgəskabá ma gana, təbara naŋ a. Kələŋ gani ànjəhad akaba Filip. Eslini Filip naŋ àbu agray

zlam gɛdákani gɛdákani ya mis tìpi day-day ndo ni. Simu nakɛŋ àra èpia ti àgria ejep a dal-dal.

¹⁴ Ndam asak ga Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ndam *Samari tɛgɛskabá ma ge Melefit a ti, tɛslɛribiyu ata Piyer nday ata Zeŋ ana ndam Samari ni. ¹⁵ Ata Piyer nday ata Zeŋ tàra tìnjia ti tàhɛngalay Melefit ti mɛvi *Mɛsuf Njɛlatani ana ndam Samari ya tɛgɛskabá pakama ge Melefit a ni. ¹⁶ Tàgray nahkay ti adaba ku mis bɛlaŋ e kidiŋ gatay bu Mɛsuf Njɛlatani àhərkiaya àhuriviyu faŋ ndo. *Tàbaray tay ti àna slimi ga Bay geli Yezu ciliŋ. ¹⁷ Nahkay ata Piyer nday ata Zeŋ tɛbɛki *ahar ka tay, mɛk Mɛsuf Njɛlatani àhuriviyu ana tay.

¹⁸ Simu nakɛŋ àra èpia Mɛsuf Njɛlatani ahuriviyu ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ka ya ti ndam asak ga Yezu tɛbɛki ahar ka tay ni ti, awayay avi siŋgu ana ata Piyer nday ata Zeŋ. ¹⁹ Àhi ana tay ahkado : « Vumu njɛda ti ka ya ti nɛbɛki *ahar ke mis ni ti Mɛsuf Njɛlatani mɛàhuriviyu ana tay. » ²⁰ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Ahàr àdɛm siŋgu gayak ni mɛjijia, nak nakani day kɛjijia, adaba kàhi ana ahàr ere ye ti Melefit avi ana mis ni ti mis asɛkum tata. ²¹ Nak kɛkibu ke tɔwi geli ya magray ni bi, ma gayak àkibu bi, adaba majalay ahàr gayak magɛdavani kè eri ge Melefit. ²² Mbatkaba majalay ahàr gayak magɛdavani na, hɛngalay Bay geli. Nahkay ti bi Melefit amɛmbɛrfuka zlam ya kàgudar a majalay ahàr gayak bu na. ²³ Nɛsɛra nihi ti mɛbɛruv gayak magɛdavani kè eri ge Melefit, nahkay kɛgia evidi ga zlam magudarana. » ²⁴ Eslini Simu nakɛŋ àhɛngrifɛŋ, àhi ana tay ahkado : « Lekulɔm lekulɔmeni hɛngalum Bay geli ti ere ye ti kàhumu ni àgrakuvu ba simiteni ti ! »

²⁵ Ata Piyer ata Zeŋ tàra tàgrakia sedi ka Yezu a akaba tàhia pakama ga Bay geli ana mis a nahɛma, tɛŋgoru a Zeruzalem. Ka ya ti nday tɛbu takoru e divi bu ni ti tàhia

Ma Mɔwɛni Sulumana ana mis a kɔsa ndahaŋ ba kay ka had *Samari a.

Ata Filip nday ata zal Etiyopi nahaŋ

²⁶ Mɔslɛr ga Bay geli aŋgazlivu ana Filip, àhi ahkado : « Ru gwar ka Mboku, ke divi ya ti aslɛkabiya a Zerɔzalem a, andoru ahàr a Gaza, mis tàki tàsawadaki bi ni. » ²⁷⁻²⁸ Filip nakəŋ ècik, àslɛka hɔya. Naŋ ka ahàr divi nahəma, èpi zal nahaŋ manjəhadani digusa e seret bu, ejeŋgey wakita ge Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Naŋ gani òru a Zerɔzalem ga mazləbay Melefit, nihi naŋ àbu aslɛkabiya ara a magam a. Zal nani ti zal Etiyopi, naŋ madaslani, naŋ mis gəɗakani agri tɔwi ana Kandas bay walani ge Etiyopi : naŋ gəɗakani ga ndam manɗah elimeni ga bay ni. ²⁹ *Məsuf Njəlatani àhi ana Filip ahkado : « Ru kahəɗakfəŋiyu ke seret ni lala. » ³⁰ Eslini Filip nakəŋ àcuhworu. Òru ènjəa nahəma, èci zal Etiyopi ni naŋ àbu ejeŋgey wakita ge Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni. Àhi ahkado : « Ere ye ti kejeŋgey ni ti nak kàbu kiciaba ma gana waw ? » ³¹ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Tamal maslaŋa àɗəfuaba ndo ni ti nìciaba ahəmamam ? » Mək àhi : « Cəlkuvaya ga manjəhadfu kà gəvay a. » ³² Ka mələŋ ya ejeŋgey ni Izayi àɗəm nahkay hi :

« Naŋ ti àhəlkaba ma ndo,
akadà ga təmbak ya təzoru ka mələŋ misliŋ zlam ni,
akadà ga wur təmbak ya tekəlkia eŋgəc a ti ètəwi do ni.
³³ Naŋ gani tàhəŋgoraya naŋ a had a, təgri seriya ge jiri
ndo simiteni.

Way amacali slimi mba way ?

Aɗaba tàkadà naŋ a, naŋ àbi ka had va bi ni. * »

* 8:33 Izayi 53.7-8.

³⁴ Gəɖakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Nahəŋgalay kur kam-kam, hu : bay mahəŋgaray pakama ge Melefit azlapaki ahalay ti ka way nani way ? Azlapaki ti àki ka naŋ naŋani tək, ka maslaŋa nahaŋ aw ? » ³⁵ Eslini Filip àhi ma, àɖəfiaba *Ma Mɛweni Sulumani àki ka Yezu a, ànjiki ka pakama ya naŋ àbu ejeŋgey ni. ³⁶ Nday təbu takoru nahkay ti tədi ahàr ana yam gwəŋgɛr a. Eslini naŋ gəɖakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Yam nihi. Mam acafəŋa nu ga *məbaray nu a mam ? » [³⁷ Filip àhi ahkado : « Tamal kəfəkia ahàr gayak dek ka Yezu a ti tabaray kur tata. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəfəkia ahàr ka Yezu *Krist a, naŋ Wur ge Melefit. »] ³⁸ Àhi ana bay ya agaray seret ni mícika. Àra ècika àna seret na ti ata Filip nday ata naŋ gəɖakani nakəŋ tàhəraya təhuriyu a yam ni vu, mək Filip àbaray naŋ. ³⁹ Tàra tàhəraya a yam ni ba nahəma, Məsuf ga Bay geli àzafəŋa Filip a. Nahkay naŋ gəɖakani ni èpi naŋ va do, àsləka zlam gayəŋ àna məmərana. ⁴⁰ Filip àsərki ti naŋ a Azot. Àru a Sezare ; naŋ àbu akoru ti àhioru Ma Mɛweni Sulumani ni ana mis kà kəsa kà kəsa dek duk a Sezare.

9

Sol ambatkaba majalay ahàr a, afəki ahàr ka Yezu
(Tɛwi 22.6-16 ; 26.12-18)

¹ Ka sarta gani nani nahəma, Sol naŋ àbu awayay agri daliya ana ndam maɖəbay divi ga Bay geli, awayay abazl tay. Nahkay òru afa ga gəɖakani ga ndam *maŋgalabak-abu mis akaba Melefit ni, ² èhindifiŋa wakita ga medekiani ka gəɖakani ga ahay gərgərani a Damas ya tahəŋgalavù Melefit ni. Wakita nday nani ti təvia divi ga mægəs ndam maɖəbay divi ga Bay geli a. Ku adi ahàr ana zawal ahkay do ni ana wál, ba agəs tay, awəl tay, ahəlbīyu tay a Zeruzalem.

³ Naŋ nakəŋ àra àŋgəta wakita nday nana ti àdəvu e divi vu.

Naŋ àbu enjiyu a Damas wudak nahəma, eslini masladani àsləkabiya e melefít ba, àhərkiaya huya, àsladay mələŋ gayan nani. ⁴ Eslini naŋ nakəŋ àdəd a ga had pəda mək èci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àzalay naŋ, àhi : « Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ? » ⁵ Naŋ nakəŋ àhi : « Nak way, Bay goro ? » Mək àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Yezu, nu ya kəgru daliya ni. ⁶ Ay ti cicikaba, huriyu a kəsa vu. Ekinjua eslina ti atəhuk ere ye ti ahàr àdəm kəgray kwa ni. » ⁷ Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tìcik, ma tekedì tìsliki mədəmani koksah. Tici dəŋgu cilij, ay ti tìpi maslaŋa gani do. ⁸ Sol nakəŋ ècikaba, àhəlkaba eri a, ay ti èpi divi do. Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tədafəŋa ahar a, təzoru naŋ a Damas. ⁹ Eslini àgray vad mahkər, divi day èpi ndo, zlam day àzum ndo, yam day èsi ndo.

¹⁰ A Damas eslini ti zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, naŋ bay madəbay divi ga Yezu. Eslini Bay geli àzalay naŋ e kisim mizidəni bu : « Ananiyas ! » Ananiyas nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Awi ! Nu hi, Bay goro ni. » ¹¹ Bay geli àhi ahkado : « Ru weceweci ke divi ya təzalay divi Ndələbani ni, ru afa ga Zədas. Kìnjua ti kìhindi zal Tars ya təzalay naŋ Sol ni. Nihi ti naŋ àbiyu ahəŋgalay Melefít. ¹² Maslaŋa gani nani ti nədəfikia maslaŋa nahaŋ a, slimi gani Ananiyas, ara afa gana mək abəki *ahar ti mîpi divi akada ya ahaslani ni. » ¹³ Ananiyas àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro ni, nìcia mis kay təbu təzlapaki àki ka maslaŋa nani akaba ka zlam gayan magədavani ya àgri ana ndam gayak *njəlatani ya təbu a Zeruzalem na. ¹⁴ Àra ahalay a ti gədákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefít ni təvibiya divi ga məgəs ndam ya ti tazləbay kur na dək. » ¹⁵ Ay ti Bay geli Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak ru, adəba nəzaba maslaŋa gana nana, ti məgru

tɔwi : m̄hioru slimi goro ana mis ga had ndahaŋ akaba bɔbay gatayani ni, m̄hioru ana ndam *Izireyel daya. ¹⁶ Amacakay daliya kay azuhva slimi goro ; nu nuani anɔdɔfiki daliya ya ara agray ni dɛk. »

¹⁷ Nahkay Ananiyas nakɔŋ ɔru. ɔru ɛnjɔa ti àhuriyu a ahay ni vu, àbɛki ahar ka Sol nakɔŋ mɛk àhi ahkado : « Sol wur ga mmawa, Bay geli Yezu, naŋ ya àŋgazlukvu ka ahàr divi ka sarta ya kara ni, àslɔrbiyu nu. Awayay ti k̄ipi divi akadã ya ahaslani ni, awayay ti *Mɔsuf Njɔlatani m̄islukvu a vu vu daya. » ¹⁸ Naŋ àbu azlapi nahkay ti zlam ndahaŋ akadã alɔŋ ge kilif t̄àslɛkikia ke eri ana Sol nakɔŋ a. Eslini ɛpi divi akadã ya ahaslani ni keti. Nahkay ɛcikaba, mɛk *t̄abaray naŋ àna *slimi ga Yezu. ¹⁹ Kɔlɔŋ gani àzum zlam, mɛk njɔda gayan àŋgiva.

Sol àhi ma ga Yezu ana mis

Sol ànjɔhad̄iyu vad ɔal a Damas afa ga ndam ya tadɔbay divi ga Yezu ni. ²⁰ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti ànjɛki ke tɔwi hɔya, àhuriya a ahay gɛrgɛrani ga ndam *Zɔde ya *tahɔŋgalavù Melefit ni va, àhi ana mis Yezu ti naŋ Wur ge Melefit. ²¹ Ma gayan ya àdɔm ni àgria ejep ana mis ya t̄abi slimi na dɛk. T̄ɔdɔm ahkado : « Naŋ hini ti naŋ ya ti àgri daliya dal-dal ana ndam ya tazlɔbay Yezu a Zeruzalem ni do aw ? Mara gayan ahalay a Damas a ti ga mɔgɔs ndam ya tazlɔbay Yezu ni akaba ga mɔhɔloru tay afa ga gɔdãkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do aw ? » ²² Ay ti njɔda ga Sol àsagakivoru, àhi ana ndam Zɔde ya a Damas ni Yezu ti naŋ *Krist *Bay gɔdãkani ya amara ni. Eslini nday nakɔŋ t̄ɔsɛr ere ye ti t̄àhɔŋgrifɔŋ ni do.

²³ Àra àgra vad a ɔal ti ndam Zɔde nakɔŋ tàgray sawari gatay, t̄ɔdɔm si tijin naŋ kwa. ²⁴ Nahkay nday nakɔŋ tàjɔgay naŋ mɔlafat akaba mɔlavad kà magudu ga kɔsa ni dɛk, tawayay makad naŋ. Ay ti Sol ɛcia sawari gatay ya

tàgraki na. ²⁵ Ga mèlavad nahəma, ndam madəbay naŋ ni təzoru naŋ ka ahàr ga gudu ya eveliŋ kəsa ni. Tòru tìnjəa ti təfiyu naŋ a alongu vu mək táfaya naŋ àna ezewed gwar ka dala. Nahkay àsləka, òru a Zerəzalem.

Ere ye ti agrakivu ka Sol a Zerəzalem ni

²⁶ Òru ènjəa a Zerəzalem a ti awayay ahurkiviya ka ndam madəbay divi ga Yezu ni, ay ti nday dek tàgrafəŋa aŋgwaz a, təhi ana ahàr naŋ bay madəbay divi ga Yezu edediŋ do. ²⁷ Eslini Barnabas àzoru naŋ afa ga ndam *asak ga Yezu ni. Tòru tìnjəa ti Barnabas nakəŋ aŋgəhadì ana tay ahəmamam Sol èpi Bay geli ka ahàr divi ka ya ti òru a Damas ni, ahəmamam Bay geli àhi ma ni daya. Aŋgəhadì ana tay keti ahəmamam Sol àhi ma ana mis vay-vay àna *slimi ga Yezu a Damas ni. ²⁸ Kwa ka sarta gani nani Sol nakəŋ naŋ àbu akaba tay, asawadaya akaba tay a Zerəzalem, àhi ma ge Melefit ana mis vay-vay àna slimi ga Bay geli. ²⁹ Àhi ma gani ana ndam *Zude ya tədəm ma Gres ni daya, təbu tagravu gejewi akaba tay. Nahkay ti nday nani tādəbay divi ge mijin naŋ. ³⁰ Ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni tàra tìcia ma na ti təzoru naŋ a Sezare ga moroni a Tars, mək təsləroru naŋ eslini.

Piyer ahəŋgaraba Ene a

³¹ Ka sarta gani nani ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude, ka had *Gelili akaba ka had *Samari ni dek ti mis təbi təgri daliya ana tay va bi. Njəda gatay asagakivu, təbu tadəboru divi ga Bay geli lala. Nahkay mis ndahaŋ təbu təhurkiviya ka tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. ³² Piyer àsawadoru ka had nday nani dek. Ka ya ti naŋ àbu asawadoru nahəma, òru e Lide afa ga ndam njəlatani ga Yezu ni. ³³ Òru ènjəa eslina ti àdi ahàr ana zal dəra nahaŋ slimi gani Ene, naŋ mandəhadani ka slalah, vi azlalahkər ècik koksah. ³⁴ Piyer nakəŋ àzalay naŋ, àhi :

« Ene, Yezu *Krist ahəŋgaraba kur a ; cikaba, slamalakabu slalah gayak ni. » Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwaɗ hɔya. ³⁵ Ndam ya e Lide ni ðek akaba nday ya ka sagdala Saronŋ ni ðek tìpi naŋ a ti, tàmbatkaba majalay ahàr gatay a tàfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

Tabita àmɔta, mək Piyer ahəŋgaraba naŋ e kisim ba

³⁶ Wal nahaŋ àbu e Zɔpe, adəbay divi ga Yezu, slimi gani Tabita, àna ma Gres ti « Dorkas, » awayay adəmvaba « miyek. » Wal nani ti agray tɔwi sulumani dal-dal, ajenaki ndam talaga dal-dal daya. ³⁷ Ka ya ti Piyer e Lide nahəma, wal ni arməwər àra àgəsa, mək àmɔta àna naŋ a. Àra àmɔta ti tàbaray naŋ mək tàfiyu naŋ a ahay vu ka ahàr ga ahay nahaŋ. ³⁸ Zɔpe ti driŋ driŋ akaba Lide do, nahkay ndam madəbay divi ga Yezu ya e Zɔpe ni tàra tìcia Piyer naŋ àbu e Lide nahəma, tàslərkiuru mis cɔ, tàhi ana tay : « Dəgum kəhumi ahkado kam-kam m̀ara afa geli a, àpəsbiyu ba. » ³⁹ Tàra təhəŋgria ma na ana Piyer a nahkay ti Piyer nakəŋ àdəbabiyu tay hɔya. Tàra tìnjia ti təziyu Piyer a ahay ya ka ahàr ga ahay nahaŋ ni vu. Eslini wál madakway ðek tàrafəŋa kà gəvay ge Piyer a titɔwi, tàdəfiki endɔwi akaba azana ga Dorkas ya àlami ana tay ka sarta ya àmət faŋ ndo ni. ⁴⁰ Eslini Piyer nakəŋ àgaraya mis na ðek e mite va, mək àbəhaɗ mirdim, ahəŋgalay Melefit. Àra ahəŋgala Melefit a nahəma, àmbatkiyu ma ke kisim ni, àzalay naŋ àhi : « Tabita, cicikaba. » Nahkay Tabita nakəŋ àhəlkaba eri a. Àra èpia Piyer a ti ànjəhaɗ digus. ⁴¹ Eslini Piyer àdafəŋa ahar a, wal ni ècikaba. Wal ni àra ècikaba nahəma, Piyer nakəŋ àzalay wál madakway ni akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ni. Tàra tìnjia ti àdəfiki wal ni ana tay naŋ àna sifa. ⁴² Ere ye ti àgravu ni ti, ndam ga kəsa Zɔpe ðek tìcia, nahkay mis kay e kidiŋ gatay bu tàfəkia ahàr ka Bay

geli a. ⁴³ Piyer nakəŋ ànjəhadfiyu, àpəsiyu e Zɔpe afa ga bay məwəs ambəl nahaŋ, slimi gani Simu.

10

Piyer akoru afa ga Korney

¹ Zal nahaŋ àbu a Sezare, slimi gani Korney, naŋ zal Rom agur ndam slewja kay, slimi gatay « Slewja Itali. »

² Korney gani naŋ àbu ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, nday akaba ndam ga huɗ ahay gayaŋ ðek tazləbay Melefit. Naŋ àbu avi zlam kay ana ndam *Zude ya talagani ni, ahəŋgalay Melefit kəlavad. ³ A vad nahaŋ agray njemdi mahkər ya ga mələkarawa nahəma, *məslər ge Melefit àhurkiviyu, àŋgazlivu. Àzalay naŋ, àhi : « Korney ! »

⁴ Korney àra èpia naŋ a ti àgra aŋwaz a, àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kəhu mam, bay goro ni ? » Məslər ni àhi ahkado : « Melefit ècia ere ye ti kàhəŋgalaləŋ na, èpia ere ye ti kəvi ana ndam talaga na ; nahkay ti kàgəjazlki ahàr ndo. ⁵ Nihi nahəma, sləroru mis e Zɔpe ga mazalabiyu Simu, naŋ ya təzalay naŋ Piyer ni. ⁶ Naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga *dəluv gəɗakani ni. » ⁷ Məslər ge Melefit ya àhi ma ni àra àsləka ti Korney nakəŋ àzalay ndam məgri tɔwi cɔ akaba zal slewja gayaŋ nahaŋ : zal slewja nani ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit. ⁸ Nday nakəŋ tàra tinjia ti àhi ma ga məslər ya àhi ni ðek ana tay mək àsləroru tay e Zɔpe.

⁹ Həŋg gani təbu takoru, tinjiyu e Zɔpe wudak nahəma, Piyer ti ni àcəliyu ka *dalahar ga ahay ni ga mahəŋgalay Melefit. Ka sarta gani nani ti fad tirked-keɗ, ¹⁰ ləwir àwərkaba naŋ a, èhindi zlam məzumani. Ka ya ti təbu tidii zlam nahəma, Melefit àŋgazli zlam nahaŋ. ¹¹ Èpi ti huɗ melefit məzləkvabana, araŋa nahaŋ asləkabiya, ara ka had a. Ere gani nani ti akada azana gəɗakani, akada mis təgəsa ma gani fadana. ¹² A huɗ ga azana gani nani gəɗakani ni

bu nahɔma, zlam gɔrgɔrani kay tɔvu : zlam asak faɖani ðek, zlam a haɖ ðek, akaba edidɛn ðek tɔvu. ¹³ Eslini dɛngu ga maslaɲa àhɛndabiyu, àhi : « Piyer, cikaba, bazl tay ti kâhɛpɛɖ tay. » ¹⁴ Piyer àhɛngarfɛn, àɖɛm : « Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafɛɲa leli kà mahɛpɛɖana ni akaba zlam ya ti *njɛlatani do ni ti ðay-ðay nàhɛpɛɖ ndo. » ¹⁵ Dɛngu ga maslaɲa nani àhɛndabiyu keti, àhi : « Ere ye ti Melefit àɖɛm ere gani njɛlatani nahɔma, nak ti nɲay ere gani nani njɛlatani do ni ti kɛɖɛm ba. » ¹⁶ Ere gani nani àgravu sak mahkɛr, mɛk kɛlɛn gani azana ni àslɛka, ɔru e melefit vu.

¹⁷ Eslini Piyer naɲ àbu ajalay ahàr, àsɛr ere ye ti Melefit awayay ahi àna zlam ya àngazlivu ni do. Naɲ àbu ajalay ahàr nahkay ti ndam ya ti Korney àslɛrbiyu tay ti tihindi ahay ga Simu ni, nihi ti tinjia kà mahay a. ¹⁸ Tɛzalay kay kay, tihindi, tɛɖɛm : « Simu ya tɛzalay naɲ Piyer ni ti anjɛhad ahalay aw ? » ¹⁹ Piyer ti ni naɲ àbu ajalay ahàr zlam gayan, mɛk *Mɛsuf Njɛlatani àhi ahkado : « Ci day, mis tɔvu mahkɛr e mite bu, tihindi kur. ²⁰ Cikaba, huriyu a ga haɖ ti kɛslɛkuma akaba tay a. Araɲa àhɛluk ahàr ba, aɖaba àslɛrbiyu tay ti nu nuani. » ²¹ Nahkay Piyer nakɛn àhɛrkiaya ka tay a, àhi ana tay ahkado : « Maslaɲa ya ti kihindum ni ti nu. Kɛɖɛguma ti kamam ? » ²² Nday nakɛn tɛhɛngrifɛn, tɛhi ahkado : « Korney gɛɖakani ga ndam slewja ni àslɛrkukbiyu leli. Naɲ ti mis jireni, ahɛngrioru ahàr a haɖ ana Melefit ; ndam Zɛde ðek tɛɖɛm naɲ mis sulumani. Mɛslɛr ge Melefit àhi ahkado mɛzalabiyu kur afa gani ti mɛci pakama gayak ya akɛhi ni. » ²³ Eslini Piyer àhɛliyu tay a ahay vu mɛk tàndɛhad hundum.

Hajɛn gani ti Piyer nakɛn tàslɛka e Zɛpe akaba tay a. Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ndahaɲ tàslɛka akaba tay a daya. ²⁴ Hajɛn nahaɲ gani ti tinjua a Sezare a. Korney ti ni naɲ àbu ajɛgay tay, àzalakababiya ndam gayan akaba

zləbəba gayəŋ zɔɖɔk-zɔɖɔkana. ²⁵ Piyer naŋ àbu ahuriyu a ahay vu afa ga Korney wudak nahəma, Korney nakəŋ àhəraya e mite va, àŋgwivoru a ma vu. Àra ènjikiya ti àbəhadì mirdim grik meleher ndiɓ ana had. ²⁶ Eslini ti Piyer àhi : « Cikaba, nu day mis hihirikenì akada nak. » Nahkay èzefteba naŋ a. ²⁷ Nday təbu takoru a ahay vu təzlaporu hi hi. Tòru tinjua a ahay ni va nahəma, tinjiki mis dal-dal macakalavani. ²⁸ Mək Piyer àhi ana mis ni ahkado : « Kəsəruma, leli ndam Zude ti təcəfəŋa leli kà mahəɖakfəŋiani kà ndam ya nday ndam Zude do na, ku a ahay gatay vu day məhuriyu do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nihi ti Melefit àɖəfuki ku mis weley weley do ni ti naŋ njələta, naŋ àbəlay. Mis ti ŋgay naŋ njələta do ahkay do ni naŋ àbəlay do ni ti, nislìki məɖəmani do simiteni. ²⁹ Melefit àra àhua ma na nahkay ti, ka ya ti kəzalay nu ni ti nəjalay ahàr nahaŋ ndo, nìcikbiyu nàra huya. Ay nihi ti nawayay kəhu ere ye ti kəzalakibiyu nu ni. »

³⁰ Eslini Korney nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Agray vad mahkər nihi, nəbu nahəŋgalay Melefit a ahay goro bu. Sarta gani day akada hini, njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Ka sarta gani nani ti maslaŋa nahaŋ àŋgazluru. Maslaŋa gani ti azana gani pəzələŋ-pəzələŋ, ahələba eri a vərut. ³¹ Àzalay nu : “Korney, Melefit ècia mahəŋgalay gayak ya kàhəŋgalay naŋ na : zlam ya kəvi ana ndam talaga ni day àgəjazlki ahàr ndo. ³² Nahkay ti sləruru mis e Zupe ga mazalabiyu Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ; naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga dəluy gəɖakani ni.” ³³ Àra àhua nahkay ti nəslərkkukoru mis ke weceweceni ti kàra. Səsi gayak, nak day kəpəsbiyu ndo, kàra huya. Ay nihi ti leli ɖək məcakalava kə meleher ge Melefit a, mawayay mici ere ye ti Bay Melefit àhuk ti kəhi ana leli ni. »

Pakama ge Piyer ya aɔɔm afa ga Korney ni

³⁴ Nahkay Piyer ànjəki ka mazlapani, àɔɔm : « Nihi ti nəsəra Melefit èdekaba mis a gərgəri do ededɛŋ. ³⁵ Nahkay zla nahəma, ku mis ga haɔ weley weley do ðek, tamal ti ahəŋgrioru ahàr a haɔ ana Melefit akaba agray zlam ge jiri ti, Melefit agəskabu naŋ. ³⁶ Melefit àhibiya pakama gayaŋ ana ndam *Izireyel a. Pakama gayaŋ nani ti *Ma Məweni Sulumani, aɔafaki ti mis tislaki manjəhadkabu akaba Melefit àna sulumani azuhva Yezu *Krist. Yezu Krist ti naŋ Bay ge mis ðek. ³⁷ Kəsəruma ere ye ti àgravu kələŋ ge Zeŋ ya àhi ma ana mis, àhi ana tay si tâbaray kwa na. Ere gani nani ti ànjəki e Gelili, mək àgravu ka haɔ *Zude ni ðek daya. ³⁸ Kəsəruma ge Melefit ya àvi njəɔa ga *Məsuf Njəlatani kay ana Yezu zal Nazaret na. Kəsəruma ga Yezu ya àsawadəy a mələŋ bu ðek na : ka ya ti naŋ àbu asawadəy ni ti àgria zlam sulumani ana mis a akaba àhəŋgaraba mis ya ti seteni àgri daliya ana tay na. Àgray tɔwi nday nani ðek ti aɔaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ palam. ³⁹ Leli ndahaŋ ni ti magray sedi ga zlam gayaŋ ya àgray ka haɔ gərgərani ya ti ndam *Zude tanjəhad ni akaba a Zeruzalem ni ðek. Kələŋ ga zlam gayaŋ ya àgray ni ti ndam Zude *tədarfəŋ naŋ kà təndal, mək àmət. ⁴⁰ Àra àməta ti a vad ya mahkər Melefit àhəŋgriviyu sifa, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àra àhəŋgaraba naŋ a ti àvi njəɔa ti mənɔazlivu ana mis. ⁴¹ Àŋgazlivu ti ana mis ðek do ; àŋgazlivu ti ana leli ya Melefit àdaba leli a kwa ahaslana ti mīgi ndam sedi gayaŋ ni cilɛŋ. Melefit àra àhəŋgriviya sifa ana Yezu a, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, leli məzuma zlam akaba mɛsia zlam akaba Yezu a. ⁴² Eslini Yezu gani àhi ana leli ahkado : “Humi ma goro ana ndam Zude, humi ana tay Melefit àfəkad nu ga magrafəŋa seriya kè mis a ðek, ku nday ya təbu àna sifa ni, ku nday ya təməta ni.” ⁴³ Ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana

mis ni ðek tàgrakia sedi a, tàðám ahkado ku way way do tamal àfàkia ahàr ka Yezu a ti Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani ga maslaŋa nana azuhva slimi ga Yezu a. »

Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ndam ya nday ndam Zude do ni

⁴⁴ Ka ya ti Piyer naŋ àbu azlapi ana tay nahkay ni ti *Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka ndam ya təbu təbi slimi na ðek. ⁴⁵ Ndam *Zude ya təfəki ahàr ka Yezu, tàra akaba Piyer a ni, tàra təsəra Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ku nday ya ti nday ndam Zude do ni ti, àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁴⁶ Àgri ejep ana tay ti zlapay ga ndam ya nday ndam Zude do təzlapay àna ma həma ya nday ndayani təsər do ni, akaba mazləbay Melefit gatay ya tazləbay, təðəm naŋ gəðakani ni. Piyer àðəm : ⁴⁷ « Nihi ndam nday hini Melefit àvia Məsuf Njəlatani ana tay akada ya àvi ana leli na ti, way esliki macafəŋa tay kà *məbaray tay àna yam a way ? Àbi ! » ⁴⁸ Piyer àra àðəma ma nana ti, àðəm : « Məbaray tay àna *slimi ga Yezu *Krist. » Tàra tàbara tay a ti nday nakəŋ təhi ana Piyer mənjuhada akaba tay a vad bal.

11

Piyer aŋgəhad ere ye ti àgravu e Zupe ni

¹ Nahkay mis təbu təðəm ku ndam ya nday ndam *Zude do ni təgəskabá ma ge Melefit ya təhi ana tay na. Ndam *asak akaba ndam ndahaŋ ya təfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni ticia ma gana. ² Ka ya ti Piyer aŋga a Zeruzalem a ni ti ndam Zude ya təfəki ahàr ka Yezu ni tələgi, ³ təhi ahkado : « Nak kòru kəhuriyu a ahay vu afa ga ndam ya nday ndam Zude do ni, kòru kəzumumkabu zlam akaba tay ti kamam ? »

⁴ Eslini Piyer àngəhadiaba ere ye ti àgravu na dek ana tay a. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti nu e Zupe, nèbu nahəngalay Melefit nahəma, nipi zlam ya Melefit àdəfuki ni àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. Nipi ti araŋa nahaŋ àsləkabiya a huf melefit ba, àrəkua : ere gani nani ti akada azana gədakani, akada mis təgəsa ma gani fadana. ⁶ Nəmənjiyu a huf gani vu lala, nipi zlam gərgərani ya asak fad ni, zlam ge gili gərgərani, zlam a had gərgərani akaba edidŋ gərgərani. ⁷ Nu nèbu nəmənjiyu zlam nday nani nahkay ti nìci dəŋgu ga maslaŋa àhubiyu ma a huf melefit bu, àhu ahkado : “Piyer cikaba, bazl tay ti kàhəpəd tay.” ⁸ Ay ti nu nakəŋ nəhəŋgrifəŋ, nəhi : “Aha ! Nəgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà mahəpədana ni akaba zlam ya ti njəlatani do ni ti nətəliyu a ma goro vu day-day ndo.” ⁹ Eslini nìci dəŋgu gayəŋ keti, àhu : “Ere ye ti Melefit àdəm ere gani njəlatani nahəma, nak ti ŋgay ere gani nani njəlatani do ni ti kədəm ba.” ¹⁰ Ere gani nani àgrakuvu sak mahkər, kələŋ gani ere gani nani dek àsləka, òru e melefit vu.

¹¹ « Ere gani nani àra àsləka ti mis ndahaŋ mahkər tàra huya, nday təbu kà mahay ga ahay ya leli məvu ka sarta nani ni. Ndam nday nani təslərkubiyu tay kwa a Sezare. ¹² Nday təbu kà mahay nahkay ti Məsuf Njəlatani àhu ahkado : “Dəboru tay, araŋa nahaŋ àhəluk ahər ba.” Nahkay məsləka akaba bəza ga məŋ geli nday hini mukuani na, mòru a magam afa ga maslaŋa ya ti àzalay nu ni. ¹³ Mòru mìnjua ti maslaŋa gani nani àngəhadi ma ana leli, àdəm ahkado : “*Məslər ge Melefit àngazluvu a ahay bu, àhu ahkado : Sləroru mis e Zupe ga mazalabiyu Simu ya təzalay Piyer ni. ¹⁴ Eminjia ti aməhuk pakama. Pakama gani nani ti Melefit amahəŋgay kur akaba ndam ga huf ahay gayək dek àna naŋ.” ¹⁵ Maslaŋa nani àra àngəhadua ma na nahkay ti nənjàki ka məhi ma ge Melefit

ana tay. Ka ya ti nɛbu nɛhi ma ana tay nahkay ni ti Mɛsuf Njɛlatani àhɛrkiaya ka tay akada ya àhɛrkiaya ke leli ahaslani na. ¹⁶ Eslini ti pakama ga Bay geli ya àdɛm ahaslani “Zɛj *àbaray mis ti àna yam, lekulɛm ti ni atabaray kɛli àna Mɛsuf Njɛlatani” ni àŋguaya a ahàr ba. ¹⁷ Tamal Melefit àvia zlam ana tay a kala-kala akada ya àvi ana leli ka ya ti mɛfɛki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist na ti, nu nisliki mɛhiani ana Melefit “Kàgray nahkay ba” tata waw ? » ¹⁸ Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma ge Piyer ya àhi ana tay na ti tɛmbrɛj mɛzum bɛruv gatay ni, tàzɛbay Melefit, tàdɛm : « Nahkay ededɛj, Melefit àvia divi ana ndam ya nday ndam Zude do na daya ga mambatkaba majalay ahàr gatay a ti tɛŋgɛt *sifa ya àndav day-day do ni. »

Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni

¹⁹ Ka ya ti tàkad Etiyɛj, tɛgri daliya ana ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni ti, ndam ya tɛfɛki ahar kà Yezu ni tɛdevoru a kɛsa ndahaŋ vu. Mis ndahaŋ e kidɛj gatay bu tòru bɛdɛk e Fenisi, mis ndahaŋ tòru e Sipir, mis ndahaŋ ti ni tòru a Antiyos. Ay nday gani nani tɛhi ma ge Melefit ana ndam *Zude ciliŋ. ²⁰ Ku tamal nahkay nɛngu ni, ndam Zude ndahaŋ ya ga had Sipir akaba ga had Sirej ni tòru a Antiyos. Tòru tinjɛa eslina ti tɛhi *Ma Mɛweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu ana ndam ya nday ndam Zude do ni daya. ²¹ Eslini Bay geli àvia njɛda gayaŋ ana tay a, nahkay mis kay tɛgɛskabá ma gatay na, mɛk tɛfɛki ahàr ka Bay geli.

²² Ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma gana ti tàslɛroru Barnabas a Antiyos. ²³ Òru ènjɛa, èpia *sulum ge Melefit ya àgray eslina na ti, àmɛria mɛbɛruv a. Àvi njɛda ana tay, àhi ana tay tàdɛboru divi ga Bay geli àna hud bɛlaŋ, tɛmbrɛj ba. ²⁴ Barnabas ti bay magray sulum,

*Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal, àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal daya. Nahkay ti mis ndahaŋ kay tǎfəki ahàr ka Bay geli Yezu, tǎhurkiviyu ka ndam gayaŋ ni àkivu.

²⁵ Kələŋ gani Barnabas nakəŋ àsləka, òru a Tars ga mazalabiyu Sol. ²⁶ Àra àdia ahàr a ti àzəbiyu naŋ a Antiyos. Tàra tinjia ti tìvi dəz afa ga ndam ga Yezu ye eslini ni. Mis dal-dal tǎbu eslini, nahkay nday nakəŋ tǎcahi zlam ana tay. Mis tǎzalay ndam maďəbay divi ga Yezu ni « ndam ge *Krist » enjenjeni ti a Antiyos.

²⁷ Ka sarta gani nani ti mis ndahaŋ tǎsləka a Zerəzalem a, tòru a Antiyos. Nday gani nani ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. ²⁸ Zal nahaŋ àbu e kidiŋ gatay bu, slimi gani Agabus. Eslini Məsuf Njəlatani àvi njəda, Agabus nakəŋ àhi ana mis ahkado ləwir gəďakani amada ya ka had a đek. Ləwir gani nani àdaya ti ka sarta ga Kəlot *bay gəďakani ga ndam Rom eďediŋ. ²⁹ Ndam maďəbay divi ga Yezu ya a Antiyos ni tǎra ticia ma ga Agabus na ti tǎďəm ku way way do mǎfəkad siŋgu ya ahar gayaŋ àŋgət ni. Tǎbəhada nahkay ti atəslərikaboru ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni ga məjənaki tay. ³⁰ Nday nakəŋ tǎra tǎbəhada siŋgu na ti tǎbi a ahar vu ana ata Barnabas nday ata Sol, ti tǎhəlikaboru ana gəďakani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had Zude ni.

12

Məslər ge Melefit azaya Piyer a ahay ga daŋgay ba

¹ Ka sarta gani nani ti bay *Erot ànjəkia ka məgri daliya ana mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ni ba.

² Eslini àďəm tǎkad Zek wur ga məŋ ge Zeŋ àna maslalam, mək tǎkad. ³ Erot nakəŋ àra àsəra ere ye ti àgray ni àbəlafəŋja kà ndam *Zude a nahəma, àďəm tǎgəsia Piyer a. Àďəm nahkay ti ka sarta ga wuməri ge *diperəŋ ya zlam

*miwisiŋeni àkibu bi ni. ⁴ Tàra tэгəsia naŋ a ti təfiyu a ahay ga daŋgay vu. Eslini Erot nakəŋ àhi ana ndam slewja gayəŋ tèdevu faɗ faɗ mələŋ faɗ tājəgay Piyer. Àgray nahkay ti, awayay ti agrafəŋa seriya kələŋ ga wuməri ga *Pak na kè meleher ga ndam Zude a. ⁵ Ka ya ti Piyer naŋ àvu a ahay ga daŋgay ni bu ni ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni təmbərəŋ mahəŋgali Melefit ndo.

⁶ Ga məlavaf mələŋ gani ara aslay, Erot ara agrafəŋa seriya ti, Piyer nakəŋ naŋ àvu e dɔwir bu. Naŋ àvu e dɔwir bu nahkay ti ndam slewja bebem cɔ təfəvù naŋ e kidiŋ vu, tājəgay naŋ. Naŋ məwəlani àna jejirbi cɔ. Ndam slewja ndahaŋ tājəgay mahay ga ahay ga daŋgay ni. ⁷ Eslini məslər ga Bay geli àŋgazlavu hɔya, nahkay mələŋ ya təfiyu Piyer ni àsladay dal-dal. Məslər nakəŋ ènjifiŋ kà jaməŋgay ge Piyer, èpidəkaba naŋ a. Àra èpidəkaba naŋ a ti àhi ahkado : « Cikaba weceweci. » Àra àhi nahkay ti jejirbi ni təsləkiaba a ahar ba ana Piyer a. ⁸ Mək məslər ni àhi ana Piyer keti : « Wəlvu àna maslpara gayak, bəvu kimaka gayak. » Eslini Piyer nakəŋ àgray akada ga məslər ya àhi ni. Àhi keti : « Fakabu məgudi gayak, dəbabiyu nu. » ⁹ Nahkay Piyer àdəbabiyu məslər ni, tàhəraya a mələŋ ya təfiyu Piyer ni ba. Ŋgay ere ye ti məslər àgray ni jiri ti Piyer àsərkaba do. Àhi ana ahàr bi Melefit aŋgazli zlam akada e kisim mizideni bu ciliŋ. ¹⁰ Nday nakəŋ təsləkafəŋa kà ndam slewja ye enjenjeni ya ti tājəgay ahay na, mək təsləkafəŋa kà nday ye cɔ ya tājəgay ahay na, kələŋ gani tòru tinjua kà mahay ge mite gəɗakani ga ara na ti, mahay ni àzləkvaba ka ahàr gayəŋ a. Nday nakəŋ tàhəraya e mite va, təbu takoru e divi bu ni ti məslər ni àsləkafəŋa hɔya. ¹¹ Eslini Piyer àsərki ke ere ye ti àgravu ni dəma mba. Nahkay àdəm : « Nihi ti nəsəra Bay geli àslərkubiya məslər gayəŋ eɗeɗiŋa. Melefit àhəŋgafəŋa nu

kà Erot akaba kè ere ye ti ndam Zude amal tara tɔgru na. »

¹² Àra àjalakia ahàr ke ere ye ti àgrakivu na ti, òru a magam afa ga Mari mɔŋ ge Zeŋ ya tɔzalay Mark ni. Eslini afa ga Mari ti mis tɔvu dal-dal macakalavani, tahɔŋgalay Melefit. ¹³ Piyer nakɔŋ òru ɛnjɔa ti àsi ahar ana mahay. Wur dahalay nahaŋ slimi gani Ruda, agri tɔwi ana Mari, àra ɛcia ge Piyer ya àsi ahar ana mahay na ti àra ga mabay slimi a ti mɔsɛr bay ya ti asi ahar ana mahay ni. ¹⁴ Àra àsɛra dɔŋgu ge Piyer a ti àdiki ana mɔmɔrani, àzlɛkiaba mahay a ndo, àcuhwakivoru ke mis ndahaŋ ni. Àra ɛnjikiva ka tay a ti àhi ana tay Piyer naŋ àbu kà mahay e mite bu. ¹⁵ Nday nakɔŋ tɔhɔŋgrifɔŋ tɔhi : « Nak ti araŋa agray kur aw ? » Ruda nakɔŋ àdɛm : « Piyer Piyerɛni edefiŋ. » Nday nakɔŋ tɔhi : « Tamal nahkay ti bi *mɔslɛr ge Melefit ya àvi ga majɔgay naŋ ni. »

¹⁶ Nday tɔbu tagray gejewi nahkay ti Piyer naŋ àbu asi ahar ana mahay kekileŋa. Kɔlɔŋ gani tɔzlɛkiaba mahay na ; tàra tìpia naŋ a ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ¹⁷ Nday tɔbu tɔzlapaki ti Piyer nakɔŋ àgri ahar ana tay ti tɔlakakabá, mɛk àŋgɔhadì ere ye ti àgrakivu ni ana tay, ahɔmamam Bay geli àzaya naŋ a ahay ga dɔŋgay ni ba ni. Kɔlɔŋ gani àhi ana tay : « Ɔgɔhadumi ma gani ana ata Zek akaba bɔza ga mɔŋ geli ndahaŋ ni. » Àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àhɛraya, àslɛka òru ka mɔlaŋ nahaŋ.

¹⁸ Mɔlaŋ àra àsla ti ndam slewja ya tajɔgay ahay ga dɔŋgay ni tɔdi ahàr ana Piyer ndo ni ti, bɔruv àtikaba ana tay a kwir kwir. Tɔdɛm ahkado : « Àmbava àdoru eley ? » ¹⁹ Bay Erot àra ɛcia ma gana ti àdɛm tɔdɔbay naŋ. Tàra tɔdɔba naŋ a, tɔdi ahàr ndo ni ti, Bay Erot nakɔŋ ɛhindifiŋa ma gana kà ndam slewja ya tajɔgay ahay ga dɔŋgay na. Nday tɔsɛr ere ye ti àgrakivu ka tay ni do ni ti, Erot nakɔŋ àdɛm tɔbazla tay a. Kɔlɔŋ gani Erot àslɛka

ka had *Zude a, òru ànjəhad a Sezare.

Məmət ga bay Erot

²⁰ Ka sarta gani nani bay *Erot àzumkia bəruv ka ndam Tir akaba ndam Sidon a. Nahkay ti ndam ga kəsa nday nani təzlapakabá ga məslərbiyu mis afa ga bay ni ti təgri kam-kam, adaba təbu təngət zlam məzumani gatay ka had gayan. Tàra tɔnjia a Sezare a ti təvi zlam ana Blastus gəɗakani ga ndam məgri tɔwi ana bay ni ti məjənaki tay ga manjalabakabu tay akaba bay ni. Nahkay əfəkad vad gani.

²¹ Vad gani àra ənja nday təbu eslini ti, Erot nakəŋ əbakabu azana ga bay gayan mək ànjəhad e kərsi ga bay gayan bu. Nan əbu manjəhadani gappa nahkay ti àhi ma ana tay kə eri ge mis dek. ²² Mis ni tàra ticia ma gayan na ti təzlah, təɗəm ahkado : « Bay hini ya azlapay ni ti melefif, do ni ti mis hihiriken do ! » ²³ Mis təbu təzlah nahkay ti *məslər ge Melefif àra əfəki arməwər ka Erot nakəŋ, adaba əgəskabá ma ge mis ya təhi na, àza ahər gayan akada ge Melefif na. Nahkay ti mekcehad təzumaba nan a, mək amət.

²⁴ Kəlavad mis ndahan ya təfəki ahər ka Yezu fan ndo ni təbu tici ma ge Melefif, mək təfəki ahər ka Yezu.

²⁵ Ata Barnabas nday ata Sol tàra tɔndeveriŋa tɔwi gatay a Zeruzalem a ti təsləka, təngoru ka məlan gatay ya təsləkabiya ni. Ka ya ti təsləka ni ti təkiva Zeŋ ya təzalay Mark na ju.

13

Təsləroru ata Barnabas nday ata Sol enjenjeni ka had ndahan

¹ A Antiyos ti mis ndahan təbu təhəngri pakama ge Melefif ana ndam məfəki ahər ka Yezu, mis ndahan təbu təcahi pakama ge Melefif ana tay. Nday gani nani ti ata :

Barnabas, Simeyɔŋ slimi gayanɔŋ nahanɔŋ Nizer, Lisiyɔs zal Sireŋ, Manayanɔŋ ya tɛdɛkkabu akaba bay *Erot ni, akaba Sol. ² A vad nahanɔŋ nday tɛbu tɛgɔs ndɛra, tazlɛbay Bay geli ti, *Mɛsuf Njɛlatani àhi ma ana tay. Àdɛm : « Dɛmuaba ata Barnabas nday ata Sol a, adɛba nɛhɛlaba tay ga mɛgru tɔwi nahanɔŋ a. » ³ Tàra tìcia ma na ti tɛgɔs ndɛra keti, tɛhɛŋgalay Melefit mɛk tɛbɛki *ahar ka tay ga mɛgri *sulum ge Melefit ana tay. Tàra tɛgria ana tay a nahkay ti tɛvi divi ana tay ga mɔroni ka had ndahanɔŋ. ⁴ Mɛsuf Njɛlatani àra àslɛra ata Barnabas nday ata Sol nakɛŋ a ti tòru e Selewsi. Tòru tìnjɛa ti tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tòru ka had Sipir.

Ata Barnabas nday ata Sol tagray tɔwi e Sipir

⁵ Tòru tìnjɛa a Salamiŋ a ti tɛdi ahàr ana ahay gɛrgɛrani ga *mahɛŋgalavù Melefit ga ndam *Zɛde, mɛk tɛhuriyu, tɛhi ma ge Melefit ana tay. Eslini ti Zeŋ Mark naŋ àbu akaba tay, ajɛnaki tay. ⁶ Tàra tɛsawadaba kɛsa Sipir na bɛdak a Pafos a ti, tɛdi ahàr ana zal Zɛde nahanɔŋ, slimi gani Bar-Yezu, naŋ zal maharam. Àdɛm naŋ bay mahɛŋgaray pakama ge Melefit, ay ti àsɛkad malfada. ⁷ Naŋ gani anjɛhad afa ga zal Rom ya ti agur had Sipir ni. Slimi ga bay ni Serjɛs Polus, àsɛra zlam a. Awayay mici ma ge Melefit dal-dal, nahkay àzaluɔru ata Barnabas nday ata Sol afa gani. ⁸ Ay zal maharam ni ezirey tay, awayay ti zal Rom ni àfɛki ahàr ka Yezu ba. Zal maharam nani tɛzalay naŋ àna ma Gres ti Elimes. ⁹ Eslini *Mɛsuf Njɛlatani àhuriviyu ana Sol dal-dal. (Sol ti tɛzalay naŋ Pol daya). Mɛsuf Njɛlatani ni àra àhuriviya ti Pol nakɛŋ àmɛnjalɛŋ ka zal maharam ni, ¹⁰ mɛk àhi ahkado : « Nak ti wur ge *Seteni, nak zal cuday, nak bay magosay mis, zlam sulumani dɛk kawayay do. Nak ti akɛmbrɛŋ magudar divi ga Bay geli ti ananaw ? ¹¹ Nihi nahɛma, ci ma goro ya nɛhuk ni lala : Melefit ara

atrab kur àna ahar gayan, kara kəwuluf. Ekipi fat va do duk abivoru ana vad ya ti Melefit aməmbərəŋ matrab kur ni. » Pol àra àhia ma na nahkay ti zal maharam ni àwuluf hɔya tatuf, ègia akada maslaŋa ya ti naŋ a ləvəŋ bu na. Nahkay ambatvu, adəbay mis ga madafəŋa ahar a. ¹² Bay məgur had ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àfəki ahàr ka Yezu, adaba ma ga Pol ya adəmki ka Bay geli Yezu ni àbəlafəŋa dal-dal.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Antiyos ka had Pisidi

¹³ Pol akaba ndam ya ti tagrakabu tɔwi ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, təsləka a Pafos a, tòru e Perzi ka had Pemfili. Eslini ti Zeŋ Mark əsləkafəŋa kà tay a, àŋgoru a Zeruzalem. ¹⁴ Nday nakəŋ təsləka e Perzi a, tòru a Antiyos ka had Pisidi. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tənjàhad digus-gus. ¹⁵ Eslini gədákani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni tìjəŋgey ma ya e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu ni akaba ma ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tàra tìjəŋga ti təslərkiyu mis ka ata Pol ge məhiani ana tay ahkado : « Bəza ga məŋ geli ni, tamal pakama gekəli àbu ga məhiani ana mis manğasvani ni ga məvi njəda ana tay ti, dəmum. » ¹⁶ Nahkay Pol ècikaba, adaday ahar mək adəm : « Lekuləm ndam *Izireyel ni akaba lekuləm ndahaŋ ya ti kəzləbum Melefit ni, bumu slimi. ¹⁷ Melefit ga ndam jiba geli Izireyel ni adaba ata bəŋ ga bəŋ geli a. Ka ya ti ndam jiba geli nday ka had Ezip ni ti Melefit àgray ti tawuday, nahkay tawuda. Kələŋ gani adafaki njəda gayan, àhələba tay ka had nana àna ahar gayan a. ¹⁸ Kələŋ gani ka ya ti nday təbu a huđ gili bu agray vi kru kru fad ni ti èbesia ana tay a. ¹⁹ Tòru tìnjua ka had Kanaŋ a nahəma, Melefit àbazliaba jiba adəskəla ya ka

had nani na ana tay a, mək àvi had gani ana tay. ²⁰ Zlam nday nani dek tàgravu ti agray vi diŋ diŋ fad àna kru kru zlam. Kələŋ gani àdiaba ndam magray seriya ana tay a duk àbivoru ana sarta ge Semiyel bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. ²¹ Kələŋ gani tihindifiŋa bay kè Melefit a, mək Melefit àdiaba Seyul ana tay a. Seyul ti naŋ wur ge Kis, ge dini ge Benjemeŋ. Naŋ gani àgur tay vi kru kru fad. ²² Ay ka ya ti Melefit àwayay naŋ va do ni ti Melefit àdiaba Devit ana tay a ti mīgi bay gatay. Devit nakəŋ Melefit àgrakia sedi a, àdəm : “Nəŋgəta Devit wur ge Zese a. Bay ya ti nàdəbay ni ti naŋ ; amagray ere ye ti nu nawayay ni dek.” * ²³ Nihi ti Melefit àdaba mis nahaŋ e kidiŋ ga bəza huɗ ge Devit ba, àfəkad naŋ Bay mahəŋgay ndam Izireyel, àgray akada ga pakama gayaŋ ya àdəm ahaslani ni. Maslaŋa gani nani ti Yezu. ²⁴ Wudaka Yezu àra ànjəki ke tɔwi gayaŋ nahəma, Zeŋ àhi ana ndam Izireyel dek ahàr àdəm tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ti *təbaray kwa. ²⁵ Zeŋ àra èndeveriŋaba tɔwi gayaŋ a wudak ti àhi ana mis : “Lekulum kəhumi ana ahàr ti nu way ? Bay ya ti lekulum kəbum kəjəgum ni ti nu do. Nədəm nahəma, ka ya ti enindeveriŋaba tɔwi goro na ti bay gani amara. Naŋ ti nisli ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayaŋ a do.”

²⁶ « Bəza ga mmawa, lekulum bəza huɗ ga Abraham akaba lekulum ndahaŋ ya kəzləbum Melefit ni, pakama hini ya kicəm ni ti Melefit ahəŋgay mis àna naŋ. Melefit àhi pakama hini ti ana leli. ²⁷ Ndam Zeruzalem akaba gəɗakani gatay təsər Yezu ti naŋ *Bay gəɗakani ya amara ni ndo, tici ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tijəŋgey kəla vad məpəsabana ni ndo daya. Nahkay tədəm təkad Yezu kwa. Təgray nahkay ti, təgra ere ye ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit tədəm amagravu na. ²⁸ Ku

* 13:22 1 Semiyel 13.14 ; mənjay Limis 89.21.

tamal ndam Zeruzalem ni tɛngɔtɔfɔŋa zlam magudarani ga makadki naŋ di ndo nɛngu ni, tɛhi ana Pilet tɔkad naŋ. ²⁹ Tɛgria zlam na dek akada ga pakama ya abu mɛbɛkiani a Wakita ge Melefit bu na. Yezu ara amɛta ti tɛzaya kisim gana kà tɛndal na, tɛfiyu e mindiviŋ vu. ³⁰ Ay ti Melefit ahɛŋgaraba naŋ e kisim ba, ahɛŋgriviya sifa. ³¹ Kɛlɛŋ gani Yezu nakɛŋ aŋgazlivu ana ndam ya tɛslɛka akaba naŋ e Gelili a, tɔru akaba naŋ a Zeruzalem ni vad ehimeya. Nihi ti nday gani nani tagrakia sedi kɛ meleher ga ndam *Zude a. ³² Leli gani hini day mɛhi *Ma Mɛwɛni Sulumani gani ana kɛli. Ere gani nani ti Melefit ahɛbiya pakama gana ana ata bɛŋ geli a kwa ahaslana, ³³ ay nihi ti agria ere ye ti ahɛbiyu ana ata bɛŋ geli na ana leli bɛza gatay na. Agɛay ti ana mahɛŋgaraba Yezu e kisim ba, akada ya abu mɛbɛkiani a wakita ge Limis bu ni. A limis ye cɛ ni bu Melefit adɛm :

“Nak ti wur goro ; kani ti nawayay ti mis tɛsɛr nu buk.” †

³⁴ « Melefit adɛmbiya amahɛŋgaraba naŋ e kisim ba ti ɛzi ba. Adɛmki ma nahkay hi :

“Anɛgri sulum goro ana kɛli akada ya nɛdɛm anɛgri ana Devit ni.

Zlam gani nani ti *njɛlatani, amandav day-day do.” ‡

³⁵ « Nahkay a mɛlaŋ nahaŋ bu a Wakita ge Melefit bu keti Devit adɛm :

“Akavay divi ti bay njɛlatani gayak ni ɛzi e mindiviŋ vu ba.” §

³⁶ « Devit ka sarta gayaŋ ti agria tɔwi ana Melefit akada ge Melefit ya awayay na. Kɛlɛŋ gani Devit nakɛŋ amɛta, ɛnjikibiya ata bɛŋana, kisim gayaŋ day ɛzia. ³⁷ Ay Bay ya ti Melefit ahɛŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, kisim gayaŋ ni ɛzi ndo. ³⁸ Bɛza ga mmawa, sɛrum lala : leli mɛhi ana

† 13:33 Limis 2.7. ‡ 13:34 Izayi 55.3. § 13:35 Limis 16.10.

kɔli Melefit amɔbɔrfɔŋa zlam magudarani gekɔli ni kɛ kɔli a ti azuhva Yezu. Melefit ɔmbɔrfɔŋa zlam magudarani gekɔli kɛ kɔli ɔna *Divi gayaŋ ya ɔbu mɔbɔkiani a wakita ge Mɔwiz ni bu na koksah. ³⁹ Ay azuhva tɔwi ge *Krist ya ɔgray ni ti Melefit ambɔrfɔŋa zlam magudarani kɔ ndam ya tɔfɔki ahɔr ke Krist na dek. ⁴⁰ Nahkay ti bumvu slimi, do ni ti zlam ya ti ndam mahɔŋgaray pakama ge Melefit tɔdɔmkibiyu ma ni ara agrakivu ke kɔli. Ma gatay ya tɔdɔmbiyu ni ti nihi :

⁴¹ “Lekɔlum ndam ya kɔdɔmum pakama ge Melefit zlam masakani ni ti

mɔnjumki ere ye ti nara ngray ni.

Ere gani nani mɔgri ejep ana kɔli ti kɔjijuma !

Angray ti ka ya ti lekɔlum kɔbum ɔna sifa mba ni.

Ere gani nani ti ku tamal maslaŋa ɔŋgɔhadia ma gana ana kɔli a nɔŋgu ni, kɔgɔsumkabu do.” * »

⁴² Pol ɔra ɔhia ma gana ana tay a, ka ya ti nday ata Barnabas tɔhɔraya a ahay ni ba ni ti, mis ya tɔbu eslini ni tɔhi ana tay : « A vad mɔpɔsabana nahaŋ ya amara ni ti ŋguma ga mɔhikivu pakama ɔki ka ma hini ana leli keti. »

⁴³ Mis tɔbu tedevu ti mis ndahaŋ kay tɔdɔboru ata Pol nday ata Barnabas. Nday nani ti ndam Zude akaba mis ndahaŋ ya tɔdɔbay divi ga ndam Zude ga mazlɔbay Melefit ni. Nahkay ata Pol nday ata Barnabas nakɔŋ tɔzlapɔ ana tay, tɔvi njɔda ana tay ti tɔgɔskabu *sulum ge Melefit ya ɔgri ana tay ni, tɔmbrɔŋ ba.

⁴⁴ Vad mɔpɔsabana ɔra ɛnjia nahɔma, mis ga kɔsa ni ahar gɔdɔkani tɔra dek ga mɔbi slimi ana ma ya tɔdɔmki ka Bay geli ni. ⁴⁵ Ndam Zude ni tɔra tɔpia ndam ga kɔsa na dek macakalavani ti tɔzumki bɔruv ka tay, tɔnjɔki ke mindivi Pol akaba ka mɔhiani ana mis pakama gayaŋ ni ti ma ga malfada. ⁴⁶ Ata Pol nday ata Barnabas tɔra tɔcia

* 13:41 Habakuk 1.5.

pakama ga ndam Zude na ti aɗgwaz àwər tay ndo, tɔhi ana tay vay-vay ahkado : « Ahàr àdɛm mɛhia ma ge Melefit na ana kuli ndam Zude na enjia day. Ay nihi ti lekulum kɛgɛsumkabu pakama gani do ni ti, lekulum lekulumeni kɛdɛfumkia kislum ga mɛngɛt *sifa ya àndav day-day do ni do. Ègia nahkay ti leli mɛhi ma gani ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni. ⁴⁷ Mɛhi ana tay nahkay ti adaba Bay geli àhi ana leli nahkay hi :

“Nàfɛkad kur ti akada ge ceɗgel ni ga masladi mɛlaɗ ana ndam ga jiba gɛgɛrani dek.

Nawayay ti kɛhioru pakama àku ka nu ya nahɛngay mis ni ana mis dek,

duk kè sliri ga mɛlaɗ.” † »

⁴⁸ Mis ya ti nday ndam Zude do ni tàra ticia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti tɛmɛrvu, tazlɛbay Melefit azuhva pakama gayan ni. Eslini nday ya ti Melefit adaba tay ga mɛngɛt sifa ya àndav day-day do ni na, nday dek tɛfɛki ahàr ka Yezu.

⁴⁹ Kɛlɛɗ gani mis tɛdɛmkioru pakama àki ka Bay geli, nahkay mis ga had ni dek ticia ma gana. ⁵⁰ Ay ndam Zude ni tɛdɛmki ma magadavani ka ata Pol nday ata Barnabas, ti wál ya elimeni gatay àbu, tazlɛbay Melefit ni akaba gɛdákani ga kɛsa ni tizirey ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay ndam ga kɛsa ni tɛnjɛki ka mɛgri daliya ana ata Pol nakɛɗ, mɛk tɛgaraba tay ka had gatay na. ⁵¹ Ka ya ti ata Pol nday ata Barnabas tawayay taslɛka ni ti tɛtukaba had ga kɛsa na ka asak gatay a ga mɛdɛfiki ana tay arɛɗa gani gatay va do. Mɛk taslɛka, tɔru a Ikoniyum. ⁵² Ndam Antiyos ya tɛdɛbay divi ga Yezu ni tɛbu tɛmɛrvu, *Mɛsuf Njɛlatani èsliva a vu vu ana tay a.

† 13:47 Izayi 49.6.

14

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Ikoniyum

¹ Ata Pol nday ata Barnabas tɔru tɔnjɔa a Ikoniyum a ti, tɔhuriyu a ahay ya ndam *Zude *tahɔngalavù Melefit ni vu keti. Eslini tɔhi ma ge Melefit ana tay : azuhva ma gatay ni mis kay tɔfɔkia ahàr ka Yezu a, ku ndam Zude ku ndam ya nday ndam Zude do ni daya. ² Ay ndam Zude ya tawayay mɔfɔki ahàr ka Yezu do ni tɔhi ma magɔdavani ana ndam ya nday ndam Zude do ni ti tɔzirey bɛza ga mɔɔ geli ye eslini ni. ³ Ku tamal nahkay nɔɔgu ni, ata Pol nday ata Barnabas tɔpɛsa kay a Ikoniyum a. Ka ya ti nday tɔbu eslini ni ti nday tɔbu tɔfɔki ahàr ka Bay geli lala, nahkay tɔhi ma ge Melefit ana mis vay-vay, aɔgwaz àwɔrki tay do. Nahkay Bay geli àvi nɔɔɔa ana tay ga magray zlam gɔrgɔri kay ya ti mis tɔpi day-day ndo ni. Bay geli àgray nahkay ti, àdafaki ti pakama gatay ya tɔhi ana mis àki ka sulum gayan ni ti jiri eɔɔɔɔɔ. ⁴ Nahkay ndam ga kɛsa nani tɔdevu mɔlan ɔ : mis ndahan ga ndam Zude ni, mis ndahan ti ni ga ndam *asak ga Yezu ni.

⁵ Eslini ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni akaba gɔɔakani gatay tawayay tɔgri daliya ana ata Pol nday ata Barnabas, tawayay tabazl tay àna akur. ⁶ Ndam asak nakɔɔ tàra tɔcia ma gana ti tɔcuhway, tɔru gwar a kɛsa vu ka had Likawuni. Kɛsa nday nani ti Listir, Derbi akaba kɛsa ndahan ɔiɔ-ciɔeni ni. ⁷ Nday nakɔɔ tɔru tɔnjɔa eslina ti tɔhi *Ma Mɔweni Sulumani ana mis.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi e Listir

⁸ Zal dɛra nahan àbu e Listir, nan manjɔhadani adaba ècikaba koksah, àsawaday day-day ndo kwa ke miwivu gayan. ⁹ A vad nahan nan àbu abi slimi ana ma ga Pol ya adɛm ni ti, Pol nakɔɔ àmɔɔjalɔɔ, èpi ti zal dɛra ni àfɔkia ahàr ka Yezu a, Yezu ahɔngaraba nan a tata. ¹⁰ Nahkay

Pol àdɛm kay kay, àhi ahkado : « Cikaba, kícik jik àna asak gayak ! » Zal dɛra ni àra ècia ma ga Pol na ti ècikaba carakum, asawaday. ¹¹ Mis dal-dalani ga kɛsa ni tàra tìpia ere ya Pol àgray na ti tàzlah àna ma hɛma ga had Likawuni, tàdɛm ahkado : « Melefifit geli tàsləkabiya e melefifit ba, tàmbavu mis, tàhərkiaya ke leli a ! » ¹² Nahkay tàzalay Barnabas Zɔs, Pol ti ni tàzalay naŋ Hermes, adaba naŋ bay mɛhi ma ana mis.* ¹³ Ahay gɛdakani ge Zɔs ni ti ka ma ga kɛsa. Bay misliŋi zlam ana Zɔs ni èŋguledbiyu kokur àna vay-vay ga zlam, àhəlbiyu àbɛhad tay kà mahay ga ahay ni ge misliŋieni ana ata Pol nday ata Barnabas nakəŋ. Mis macakalavani ni day tawayay ti màgray nahkay.

¹⁴ Ndam *asak ni tàra tìcia ere ye ti ndam ga kɛsa ni tawayay tɛgri ana tay na ti tɛguzlehkaba azana ka vu gatay a kwar kwar ga mɛdɛfiki ana mis macakalavani ti tàwayay ere ye ti atɛgri ana tay ni do, mək tàcuhwakivoru ka tay àna zlahay. ¹⁵ Təhi ana tay ahkado : « Ndam geli, kəgrum nahkay ti kamam ? Leli ti mis hihirikeni akada kuli ni timey ! Mərə afa gekuli a ti ga mɛhi *Ma Mɔweni Sulumani ana kuli ti kəmbərəŋum tɔwi gekuli masakani akada ya kəgrum nihi ni. Mawayay ti kəhəŋgrumioru ahàr a had ana Melefifit Bay ge sifa ni. Naŋ ti àgraya mələŋ ya agavəla, had, dəlɔv gɛdakana akaba zlam ya təvu a hud gatay vu ni dek. ¹⁶ Ahaslani ti àmbərəŋ mis ga had gərgərani dek ti tàgray ere ye ti tàwayay ni zlam gatay. ¹⁷ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, aŋgazlivu ana tay àna zlam sulumani ya aŋri ana tay ni : aslɛribiyu avər ana mis e melefifit bu ni ti təŋgətiki zlam ka vɛdaŋ àna sarta gani. Avi zlam məzumani ana tay ti tɛmərɔv. » ¹⁸ Ku tamal ndam asak ni təhia ma ana tay a nahkay nəŋgu ni, wudaka

* ^{14:12} Zɔs ti naŋ bay ge melefifit ga ndam Gres. Hermes ti melefifit ya ti ahəŋgri pakama ga Zɔs ana mis ni.

tàcafəŋa mis dal-dalani na kè misliŋi zlam ana tay a ti, tàgraviya daliya dal-dal.

¹⁹ Kələŋ gani ndam *Zəde ya a Antiyos ya ka had Pisidi ni akaba nday ya a Ikoniyum ni tàra e Listir a. Tàra tìnjia ti təcəmkì ma magədavani àki ka ndam asak ni, mək mis dal-dalani ni təcəskabá ma gatay na. Eslini mis nakəŋ tizligi Pol àna akur ga makad naŋ. Tàra tizligia naŋ a nahkay ti təcəmə àməta, mək təcəjahaba naŋ a kəsa ni ba, təmbərbu naŋ bəlah. ²⁰ Ay ka ya ti ndam macəbay divi ga Yezu ni təcakalakiva nahəma, Pol nakəŋ ècikaba, mək àŋgoru a kəsa ni vu. Hajəŋ gani tàsləka nday ata Barnabas a, tòru e Derbi.

Ata Pol nday ata Barnabas taŋgoru a Antiyos ka had Siri

²¹ Tòru tìnjəa e Derbi a ti təhi Ma Məweni Sulumani ana mis, nahkay mis kay təcəbay divi ga Yezu. Kələŋ gani tàsləka, taŋga e Listir a. Tàsləka eslina ti taŋga a Ikoniyum a, mək tàsləka a Ikoniyum a ti taŋga a Antiyos ya ka had Pisidi na. ²² A kəsa nday nani bu ni ti təvia njədə ana ndam macəbay divi ga Yezu a. Təhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ka Yezu lala, kəmbərəŋum ba. » Təhi ana tay keti : « Tamal mawayay məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu ti ahàr àdəm macəka daliya dal-dal day kwa. » ²³ Tədaba gəđákani e kidiŋ ga ndam ya təcəki ahàr ka Yezu ni ba ka kəsa ka kəsa, mək ndam *asak nakəŋ təcəs ndəra akaba təhəŋgali Melefit ana tay. Eslini təmbrivù tay a ahar vu ana Bay geli, adəba nday nani təcəkia ahàr a palam.

²⁴ Kələŋ gani tàsləkaba ka had Pisidi a, tòru ka had Pəmfili. ²⁵ Tòru tìnjəa e Perzi a ti təhi ma ge Melefit ana mis, mək tàsləka, tòru a Atali. ²⁶ Eslini ti təcəliyu a *slalah ga yam vu, taŋga a Antiyos a. A kəsa nani bu ka ya ti tənəcəki ke tŭwi gatay ni ti, təcəvivù tay a ahar vu ana

Melefit ga magray tɔwi àna sulum gayan̄. Tɔwi nani ti tìndeverin̄jabiya.

²⁷ Tàra tìnjia nahkay ti t̀zalakabu ndam m̀f̀eki ah̀r ka Yezu ni d̀ek, t̀ng̀ehadi ere ye ti t̀gray àna nj̀da ge Melefit ni d̀ek ana tay, t̀ng̀ehadi ana tay ah̀mamam Melefit àvi divi ana ndam ya ti nday ndam *Z̀de do ni ga m̀f̀eki ah̀r ka Yezu ni daya. ²⁸ Eslini t̀nj̀had akaba ndam m̀f̀eki ah̀r ka Yezu ni agray kiyi bal.

15

Mekeli k̀di ana ndam ya nday ndam Z̀de do ni

¹ Mis ndahan̄ t̀sl̀ka ka had̄ *Z̀de a, t̀ra a Antiyos a. T̀ra tìnjia ti t̀cahi zlam ana ndam m̀f̀eki ah̀r ka Yezu ye eslini ni, t̀hi ana tay ahkado : « Ah̀r àd̀m *t̀keli k̀di ana k̀li akada ge M̀wiz ya àd̀m a wakita gayan̄ ni bu ni kwa. Tamal k̀grum akada gayan̄ ya àd̀m ni do ni ti, Melefit àh̀ngay k̀li do simiteni. » ²⁻³ T̀ra t̀d̀ma pakama na nahkay ti ata Pol nday ata Barnabas t̀g̀skabu pakama gani nani ndo simiteni. Nahkay gejewi g̀dakani àh̀raya e kidin̄ gatay akaba ndam ya t̀sl̀kabiya ka had̄ Z̀de ni ba. Eslini ndam m̀f̀eki ah̀r ka Yezu ya a Antiyos ni t̀vi sɔngu ge divi ana ata Pol nday ata Barnabas akaba mis gatay ndahan̄ m̀k t̀sl̀roru tay a Zer̀zalem ga mihindifin̄biya ma gana k̀ ndam *asak akaba g̀d̀kana ye eslini na. Nahkay t̀sl̀ka. Ka ya ti t̀bu takoru ni ti t̀sl̀kaba ka had̄ Fenisi akaba had̄ *Samarì a, t̀ng̀ehadi zlam ya àgravu ni ana ndam ga Yezu ya nday t̀bu ka had̄ nday nani ni ; t̀hi ana tay ah̀mamam ndam ya nday ndam *Z̀de do ni t̀f̀eki ah̀r ka Yezu ni. Nday nakəŋ t̀ra t̀cia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti t̀m̀rvu dal.

⁴ Ata Pol nakəŋ t̀ru t̀nj̀a a Zer̀zalem a ti, ndam asak ga Yezu akaba ndam ga Yezu ndahan̄ ni d̀ek akaba

gəɖákani gatay ni təgəskabu tay. Eslini ata Pol nakəŋ tənɔgəhadí ere ye ti təgray àna njəɖa ge Melefit ni ðek ana tay. ⁵ Ay ndam *Feriziyen ndahaŋ ya təfəki ahàr ka Yezu ni təbu eslini. Tàra tícia ma ga ata Pol na ti tìcikaba, təðəm ahkado : « Ahàr àðəm təkeli kúdi ana ndam ya nday ndam Zude do, təfəki ahàr ka Yezu ni kwa. Ahàr àðəm nday gani təgəskabu *Divi ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni daya kwa. »

⁶ Nahkay ndam asak ni akaba gəɖákani ni tənɔgasvu ga mazlapakiani ka ma gani nani. ⁷ Eslini gejewi àhəraya e kidiŋ gatay ba dal-dal. Nahkay Piyer ècikaba, àhi ana mis ni ahkado : « Bəza ga mmawa, kəsəruma kwa ahaslani Melefit àdaba nu e kidiŋ gekuli ba ti nəhi *Ma Məweni Sulumani ana nday ya nday ndam Zude do ni, ti təfəki ahàr ka Yezu. ⁸ Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana mis a məbəruruv vu na. Àvi *Məsuf Njəlatani àna tay akada ya àvi ana leli ni ga maɖafakiani àgəskabá tay a. ⁹ Ècirkaba leli ndam Zude ni akaba tay a ndo simiteni. Àbarafəŋa zlam magudarani kà tay a, tigia njəlatana adaba təfəkia ahàr ka Yezu a. ¹⁰ *Divi ge Melefit ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti zlam zləzladani. Ku ata bəŋ geli, ku leli leleni tekeɖi məbesebiyu zlah-zlah. Nihi ti kəfumki ŋgasa ka tay ya ti nday ndam Zude do ni tādəbay divi gani kwa ti kamam ? Tamal kəgrum nahkay ti kahəŋgalum ma ge Melefit timey ! ¹¹ Leli məsəra Melefit ahəŋgay leli ti adaba məkela kúdi a palam do. Ahəŋgay leli ti azuhva təwi ga Bay geli Yezu ya àgri ana leli àna sulum gayaŋ ni. Ahəŋgay leli ti akada ya ahəŋgay tay ni daya. »

¹² Eslini mis macakalavani ni ðek te-te, təbi slimi ana ma ga ata Barnabas nday ata Pol ni. Ata Barnabas nakəŋ tənɔgəhadí təwi gatay ya təgray e kidiŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni ana tay. A pakama gatay ni bu nahəma, təðəm Melefit àvia njəɖa ana tay ga magray zlam

gərgərani ya mis tìpi ðay-ðay ndo na dal-dal. ¹³ Ka ya ti ata Barnabas nakəŋ təmbərəŋa zlapay na ti Zek ècikaba, àðəm ahkado : « Bəza ga mmawa, bumi slimi ana pakama goro ni. ¹⁴ Simu àŋgəhadia ana leli a ahəmamam kwa ahaslani Melefit àmənjaləŋ ana ndam ya nday ndam Zude do ni ga madaba ndam gayəŋ e kidiŋ gatay ba daya. ¹⁵ Pakama ga Simu ya àðəm ni bəlarjani akaba ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni, adaba a wakita gatay ni bu Melefit àðəm :

¹⁶ “Kələŋ gani ti anəŋga, anələmaba ahay ge Devit ya àmbəð na.

Anəhəlababa akur ga ahay ya àmbəð na, enedezlvaya nahəŋ àna tay ka mələŋ gana.

¹⁷ Nahkay mis ðek atadəbay nu Bay Melefit ; nday ya nday ndam Zude do, nəzalay tay ge migi ndam goro ni ðek atadəbay nu.

Nu Bay Melefit nəðəm nahkay, nu ya ti nagray ere ye ti nəðəm anagray ni ðek ni.

¹⁸ Zlam gani nani ti wudaka nəgraya mələŋ a ti nəsəra kwa ahaslana anagray.” * »

¹⁹ Zek àhi ana tay keti : « Ègia Melefit àðəma nahkay zla nahəma, nu nəðəm məfumki ŋgasa ga magray zlam zləzladani ka ndam ya nday ndam Zude do, tawayay madəbay divi ge Melefit ni ba. ²⁰ Ere ye ti magray ni ti, hojo məbumiki wakita ana tay, məhumi ana tay ahkado : “Kàhəpəðum aslu ga pəra ba, adaba àbələfəŋ kè Melefit do ; kəgrum mesəwehvu ba ; kàhəpəðum aslu ga zlam ya təmərðay məmərðani ni ba, kəzumum mimiz ba daya.”

²¹ Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti, kwa ahaslani təbu tədəfiki ana mis a kəsa gərgərani bu ðek, tijerŋey ma gani a ahay gərgərani ga *mahəŋgalavù Melefit bu kəla vad *məpəsabana lu daya. »

* 15:18 Amos 9.11-12.

Təslərikaboru wakita ana ndam ga Yezu ya nday ndam Zude do ni

²² Zek àra àdəma ma nahkay nahəma, ndam *asak ni, gəđákani akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ye eslini ni dek təđəm atədaba mis e kidiŋ gatay ba, atəslərioru tay ana ndam Antiyos ni akaba ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay tədaba Zud ya təzalay naŋ Barsabas na akaba Silas a, adaba nday cəeni ndam ga Yezu dek ticiiki ma ana tay. ²³ Təvi wakita ana tay ga məzikabani ana ndam Antiyos ni, təbəki ka wakita ni nahkay hi :

« Leli bəza ga məŋ gekuli, leli ndam asak ga Yezu akaba gəđákani ni məgri sa ana kuli, lekulum bəza ga məŋ geli, lekulum ya ti ndam *Zude do, kanjəhadum a Antiyos, ka had Siri akaba ka had Silisi ni. ²⁴ Micia mis ndahaŋ ticik afa geli, tərü afa gekuli. Tərü tijnjua ti tìwisirikaba ahàr ana kuli a, təvi majalay ahàr ana kuli àna pakama gatay ya təhi ana kuli ni. Təgray nahkay ti, leli məvi divi gani ana tay ndo simiteni. ²⁵ Nahkay zla nahəma leli dek ka ahar bəlaŋ mədaba mis a ga məslərani afa gekuli a. Nday gani atorukaboru akaba ata Barnabas nday ata Pol. Ata Barnabas nday ata Pol ti mawayay tay dal-dal, ²⁶ təgri tŭwi ana Bay geli Yezu *Krist ; ku tamal tabazl tay azuhva tŭwi gatay ya tagray ni nəŋgu ni, aŋgwaz àwərki tay do. ²⁷ Ndam ya ti mədaba tay a ni ti ata Zud nday ata Silas. Nday gani atəŋgəhadiba ere ye ti məbiki ana kuli ka wakita na daya. ²⁸ Pakama gani nani ti nihi : *Məsuf Njəlatani akaba leli məđəm məfəki ŋgasa ga magray tŭwi zləzladani ndahaŋ ke kuli do, si kəgrum zlam ya ti ahàr àđəm leli dek magray ni kwa. Zlam gani nday hi : ²⁹ Kàhəpəđum aslu ga pəra ba ; kəzumum mimiz ba ; kàhəpəđum aslu ga zlam ya təmərđay məmərđani ni ba ; kəgrum mesəwehvu ba daya. Tamal zlam nday nani dek kəgrum do nahəma, akanjəhadum àna sulumani.

Məmbərki pakama geli nahkay. »

³⁰ Nahkay təsləroru nday ya ti tədaba tay a ni. Nday nakəŋ təsləka, tōru a Antiyos akaba ata Pol nday ata Barnabas. Tōru tɪnjua ti tətalakabu ndam ga Yezu ye eslini ni, təvi wakita ni ana tay. ³¹ Tàra tɪjɛŋga wakita na ti àmərìa məbəruv ana tay a dal-dal, adaba àvikiva njeɗa ana tay a. ³² Ata Zəɗ nday ata Silas ti nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. Nahkay təhia pakama gərgərana kay ana ndam ga Yezu ye eslini na, təvi njeɗa ana tay ti aŋgwaz àwər tay ba. ³³ Nday nakəŋ tɛpəsiyu eslini gosku bal. Kələŋ gani ndam ga Yezu ni təvi divi ana tay ga məŋgukiani ka ndam ya təslərbìyu tay ni, təhi ana tay təsləka àna sulumana. [³⁴ Ay Silas àɗəm àsləka do, anjəhad a Antiyos huya.] ³⁵ Ata Pol nday ata Barnabas day tənjuhəd a Antiyos. Eslini nday akaba mis ndahaŋ kay təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, təcəhi pakama ga Bay geli ana tay daya.

Ata Pol nday ata Silas takoru ka had ndahaŋ

³⁶ Tàra tàgra gosku bal a Antiyos a ti Pol àhi ana Barnabas : « Məŋgoru a kəsa ya ti məhibiyu pakama ga Bay geli ana mis ye eslini ni bu ni ɗek, ti məmənjiyu bəza ga məŋ geli ye eslini ni akaba ti məsər manjəhad gatayani. » ³⁷ Barnabas nakəŋ àgəskabá ma ga Pol na, ay ti àɗəm azəkìvu Zeŋ ya tətalay Mark ni ju. ³⁸ Pol àra ècia ma na ti àhəŋgrifəŋ, àhi : « Məzəkìvu naŋ ba, adaba ka ya ti leli ka had Pəmfili ni ti àsləkafəŋa kè leli a, àwayay magrakabu tɔwi akaba leli ndo. » ³⁹ Ata Pol nday ata Barnabas ticìvu àki ka ma ga mazay Mark ni ndo, nahkay nday nakəŋ tèdevu. Barnabas àzay Mark, təcəliyu a *slalah ga yam vu, tōru e Sipir. ⁴⁰ Pol ti ni àzay Silas ; ndam ga Yezu ye eslini ni təhəŋgalay Bay geli ti məgri sulum gayaŋ ana tay, mək ata Pol nday ata Silas təsləka

⁴¹ ka had Siri a, tɔru gwar ka had Silisi. A kɛsa ya tɔnjɛa ni vu lu, Pol àvikivu njɛda ana ndam ga Yezu ya *tɛcakalavu eslini ni.

16

¹ Nahkay ata Pol nakɛɲ tɔslɛka ka had Silisi a, tɔru e Derbi akaba e Listir. E Listir ti wur dagwa nahaɲ àbu, slimi gayɛɲ Timote. Mɛɲani wur Zɛde, adɛbay divi ga Yezu ; bɛɲani zal Gres. ² Ndam ga Yezu ya e Listir akaba a Ikoniyum ni dɛk tɛdɛm Timote ti mis sulumani. ³ Eslini Pol awayay azay naɲ ti mɛsawadɔru akaba tay, nahkay àzay naɲ, *ɛkeli kɛdi. Pol àgri ana Timote nahkay ti azuhva ndam *Zɛde ye eslini ni, adɛba nday dɛk tɛsɛra bɛɲ ga Timote ti zal Gres. ⁴ Kɛlɛɲ gani ata Pol nakɛɲ tɔslɛka, tɔru kama. A kɛsa ya tɔnjɛa ni vu lu tɛɲgɛhadɛ ma ga ndam *asak akaba ga gɛdákani ya a Zeruzalem ya tɛdɛm ni ana ndam ga Yezu ye eslini ni. Tàra tɛɲgɛhadɛa ana tay a nahkay ti tɛhi ana tay tɛgɛskabá ma gana. ⁵ Nahkay ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu a kɛsa nday nani bu ni dɛk tɛɲgɛtkivu njɛda, kɛlavad mis ndahaɲ day tɛfɛki ahàr ka Yezu.

Melefit àhi ana Pol môru e Mesedɛweɲ

⁶ Ata Pol nakɛɲ tɛbu takoru gwar ka had Azi ti, *Mɛsuf Njɛlatani àcafɛɲa tay ga moru mɛhi ma ge Melefit ana mis ye eslini na. Nahkay tɔslɛka, tɔru gwar ka had Firizi akaba ka had Galasi. ⁷ Tɔru tɔnjɛa ka had Misi a wudak ti tawayay tɛhuriyu ka had Bitini, ay Mɛsuf ga Yezu àcafɛɲa tay a. ⁸ Nahkay tɔslɛkaba ka had Misi a, tɔru kà gɛvay ga dɛlɛv a Truwas. ⁹ Nday tɛbu eslini ga mɛlavad ti kisim èzidɛkivu ka Pol, èpi zal Mesedɛweɲ micikeni jika, àhɛɲgalay naɲ, àhi : « Ru afa geli e Mesedɛweɲ, kɛjɛnaki leli ti ! » ¹⁰ Kɛlɛɲ ge kisim mizidɛni ga Pol ni ti màwaya morana e Mesedɛweɲ a, adɛba mɛsɛra Melefit

àzala leli ga mæhi *Ma Mɔwɛni Sulumani ana ndam ga had nana. ¹¹ Nahkay mæcɛliyu a *slalah ga yam vu a Truwas, mæslæka mòru suwwa a Samotras. * Hájəŋ gani mòru a Neyapolis ; mòru mìnjúa ti mähəraya a slalah ga yam ni ba, ¹² mòru e Filip. Kəsa gani nani ti kəsa gəɖakani ga had Mesedəwɛŋ. Ndam *Rom kay tənjuhada eslina. Mòru mìnjúa ti mənjuhəɖ vad ɓal.

Ere ye ti ata Pol nday ata Silas tàgray e Filip ni

¹³ A vad *məpəsabana ba ti mähəraya a kəsa ni ba, mòru gwar a zalaka bu, məɖəm mədi ahàr ana mələŋ ga mahəŋgalavù Melefit eslini. Mòru mìnjúa ti mədi ahàr ana wál macakalavani mək mənjuhəɖ məzlapi ana tay. ¹⁴ Wal nahaŋ àbu e kidiŋ gatay bu slimi gani Lidi. Naŋ wur Tiyatir, tɔwi gayaŋ məsəkumoru azana ndize-ndizeni ga siŋgu kayani, naŋ àbu azləbay Melefit daya. Ka ya ti naŋ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya àɖəm ni ti Bay geli àgray ti wal ni mîci ma gani ti mähgəskabu lala. ¹⁵ Kələŋ gani *təbaray naŋ akaba ndam ga huɖ ahay gayaŋ ɖek. Tàra təbara tay a ti wal ni àzalu leli afa gani, àhi ana leli ahkado : « Tamal kəsəruma nu nəbu nəfəki ahàr ka Bay geli edediŋ ti dəguma, kənjuhəduma afa goro a. » Nahkay əfəki ŋgasa ke leli, mòru.

¹⁶ A vad nahaŋ məbu makoru ka mələŋ ga mahəŋgalavù Melefit ni ti, məbakabu ahàr akaba wal nahaŋ. Wal nani ti evidi ge mis ndahaŋ. Seteni àniviyu a ahàr bu, àɖəfiki ere ye ti amara magravu ni. Nahkay ndam ya ti wal ni evidi gatay ni tənɣət siŋgu kay àna pakama gayaŋ ya ti àhia ana mis a, ere gani àgravu edediŋ ni. ¹⁷ Eslini wal nakəŋ ànjəki ka madəboru leli akaba Pol e meteliŋ vu. Azlah, àɖəm : « Ndam nday hini ti təgri tɔwi ana Melefit naŋ agavəla driŋ ! Təɖəfiki ana kəli divi ya akəŋɣətum sifa

* ^{16:11} Samotras ti had e kidiŋ ga yam bu.

àna naŋ ni ! » ¹⁸ Àzlah, àdɛm ma ni nahkay vad ehimeya. Kələŋ gani àwərikabá bəruv ana Pol a, nahkay Pol nakəŋ àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana seteni ya àniviyu ni ahkado : « Nəhuk àna *slimi ga Yezu *Krist, həraya a wal hini ba ! » Eslini seteni ni àsləkiaba ana wal na huya. ¹⁹ Seteni ni àra àsləkiaba ana wal na ti, ndam ya ti wal ni evidi gatay ni təsəra wal ni aməŋgəti siŋgu ana tay va do. Nahkay təgəs ata Pol nday ata Silas, təgəjahoru tay ka mələŋ ya mis təcakalavu ga magray seriya ni. ²⁰ Tòru tɨŋjəa àna tay eslina ti təhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam nday hini təbu tagudar kəsa geli. Nday ti ndam *Zude, ²¹ təcəhi zlam ana mis, ay ere ye ti təcəhi ana tay ni ti leli ndam *Rom àgəski məgəskabu do, məgray do simiteni. »

²² Mis dal-dalani ni tàra ticia ma na ti nday day təzumkia bəruv ka ata Pol nday ata Silas a. Eslini ndam magray seriya ni təhi ana ndam slewja gatay ti təcakwakia zlam ka ata Pol nday ata Silas a, mək təzləb tay àna aday. ²³ Tàra təzləba tay a dal-dal ti təbiyu tay a ahay ga daŋgay vu, mək təhi ana bay majəgay ahay ga daŋgay ni ti məbi slimi ana tay lala. ²⁴ Bay majəgay ahay ni àra ècia ma gatay na ti, àhəl ata Pol nday ata Silas nakəŋ, àbiyu tay a mələŋ nahəŋ vu ca-ca a huɖ ga ahay ga daŋgay ni vu. Eslini naŋ nakəŋ àwəlfəŋ asak gatay dwa dwa kà damkoluk.

²⁵ A huɖ ya vad nahəma, ata Pol nday ata Silas nakəŋ tahəŋgalay Melefit, tidii limis ; ndam daŋgay ndahəŋ ni təbu təbi slimi ana zlam gatay ya tagray ni. ²⁶ Nday dek təbu tagray nahkay ti haɖ àdaɖay dal-dal, asak ga ahay ga daŋgay ni àdaɖay daya. Eslini ti mahay ga ahay ni dek təzləkva bəŋa bəŋa, zlam ya təwəl ndam daŋgay àna naŋ ni dek təcicehva wir wir. ²⁷ Bay majəgay ahay ga daŋgay ni àra èpidəkva, èpi ti mahay ga ahay ga daŋgay ni bəŋa bəŋa nahəma, àraɖaya maslalam gayəŋ a, awayay

akad ahàr gayan àna nan. Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr ndam dangay ni tàcuhwa. ²⁸ Ay Pol àzlah, àhi ahkado : « Kègri araja ana ahàr gayak ba, leli dek mèbu ahalay. » ²⁹ Nan nakən àra ècia ma ga Pol na ti àdèm tètibiya cengel a. Tàra tètibiya cengel na ti àcuhwiyu ka melaŋ ya àbiyu ata Pol nday ata Silas ni. Òru ènjua eslina ti agəgər slaḅ-slaḅ, àbəhadì mirdim ana tay meleher ndìḅ ana had. ³⁰ Kələŋ gani àhəlaya tay a dala va, mək àhi ana tay ahkado : « Bəbay goro ni, nàgray mam ti Melefit ahəŋgay nu ni mam ? » ³¹ Nday nakən təhəŋgrifəŋ, təhi : « Fəki ahàr gayak ka Bay geli Yezu. Nahkay Melefit amahəŋgay kur akaba ndam ga huḍ ahay gayak. » ³² Mək təhi ma ga Bay geli ana tay akaba ndam ga huḍ ahay gayan ni dek. ³³ A huḍ ga mələvad gani nani bu bay majəgay ahay ga dangay ni àhəl ata Pol nday ata Silas, àra àbarikia ambələk gatay ni ana tay a. Nday day təbaray nan akaba ndam ga huḍ ahay gayan ni dek àna slimi ga Yezu huya. ³⁴ Kələŋ gani bay majəgay ahay ga dangay nakən àhəliyu tay a ahay vu ga məzum zlam. Nday təbu təzum zlam ti nan nakən àmərva dal-dal akaba ndam ga huḍ ahay gayan na dek, adaba tətəkia ahàr ke Melefit a.

³⁵ Melaŋ àra àsla ti ndam magray seriya ni tèslərbiyu mis afa ga bay majəgay ahay ga dangay ni ga məhiani : « Baya mis cəeni na. » ³⁶ Bay majəgay ahay ga dangay ni àra ècia ma na ti, àhəŋgri ma gani ana Pol, àhi ahkado : « Ndam magray seriya ni tèslərbiya mis a, tədəm nàbaya kuli a. Nihi ti hərəmiyu e mite vu, sləkuma àna sulumana. » ³⁷ Eslini Pol àhi ana ndam ya tèslərbiyu tay ni ahkado : « Leli ndam Rom ti təgəs leli, təgrafəŋa seriya kè leli àna divi gana ndo, təzləḅ leli kè meleher ge mis macakalavani, təbaya leli a dangay ba, nihi ti tədəm māsłəka akal-akal a nahkay ti, məgəskabu aw ? Aha, məgəskabu do. Tamal tawayay nahkay ti nday ndayani

àna ahàr gatay târa tâbaya leli a. » ³⁸ Nahkay mis ya ti tàslèroru tay ni tòru tànghèhadi ma ni ana ndam magray seriya ni. Nday nakəŋ târa ticia ata Pol nday ata Silas nday ndam Rom ti tàgra aŋgwaz a dal-dal. ³⁹ Nahkay nday nakəŋ tərəkia ka ata Pol a, tɔgri kam-kam ana tay, tâbaya tay a ahay ga daŋgay ni ba, mək tãhəŋgalay tay ti tâsləkaba a kəsa ni ba. ⁴⁰ Ata Pol nday ata Silas târa tãhəraya a ahay ga daŋgay ni ba ni ti tòru afa ge Lidi. Eslini tãbakabu ahàr akaba ndam mɛfəki ahàr ka Yezu, tãvi njɛda ana tay, mək tàsləkaba a kəsa ni ba.

17

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi a Tesalonik

¹ Ata Pol nakəŋ tòru a Amfipolis, tàsləka eslina tòru a Apoloni, târa tàsləka eslina keti tòru a Tesalonik. A Tesalonik ti ahay ga ndam *Zude ya tahəŋgalavù Melefit ni àbu. ² Eslini Pol àhuriyu a ahay ni vu akada gayəŋ ya agray kəla vad *mɛpəsabana ni. Vad mɛpəsabana mahkər ka mahar ka mahar àhuriya a ahay ni va, tɔzlapakia ka pakama ya àbu mɛbəkiani a Wakita ge Melefit ni ba akaba nday ye eslini na. ³ Nahkay àdɛfiki ma ge Melefit ana tay, àdɛm ahàr àdɛm *Krist *Bay gɛdakanani ya amara ni mâcakay daliya, mêmət, mək mâŋgaba e kisim ba kwa. Àhi ana tay ahkado : « Krist Bay gɛdakanani ya amara ni ti nani Yezu ya nəhi ma gani ana kuli ni. »

⁴ Eslini ndam Zude bal gani tɛgəskabá ma ga Pol na, tigia ndam ga ata Pol nday ata Silas a. Ndam *Gres ya tãzləbay Melefit ni kay akaba wál kay bal ya ti zlam gatay tɛbu ni tigia ndam ga ata Pol a daya. ⁵ Ay ndam Zude ndahaŋ ya tɛgəskabu ma ga Pol ndo ni tàgrafəŋa solu kà ata Pol a. Nahkay tɛzalakabu ndam ya tàgray tɔwi do, təsawaday kwaŋa kwaŋa a kəsa bu ni, mək nday gani tãhəŋgalafəŋa ma kè mis ga kəsa na. Nahkay nday dek

akaba mis ni təcakalavu, təzumki bəruv ka ndam ga ata Pol ni, tągudari ma ana tay, təzlahki ka tay. Kələŋ gani tādəboru ata Pol nday ata Silas a magam afa ga Zason, adaba tawayay təgəs tay ga magrafəŋa seriya kà tay a kè meleher ge mis macakalavani na. ⁶ Ay ti tədi ahàr ana tay eslini ndo. Nahkay təgəs Zason akaba ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahaŋ, mək təhəloru tay kè meleher ga ndam magray seriya ni. Tòru tìnjua àna tay a ti təzlah, tədəm : « Ndam ndani ti tiwisirikaba ahàr ana mis ga duniya na dek. Nihi ti nday təbu ahalay, ⁷ Zason day àgəskabá tay a magam afa gana. Nday gani dek təgəskabu pakama ga *bay gəđakani ga ndam Rom ya àdəm ni do, tədəm bay nahəŋ àbu, slimi gani Yezu. » ⁸ Ma gatay ya tədəmki ka ndam *madəbay Yezu ni ti àhəliaba ahàr ana mis macakalavani na akaba ndam magray seriya na. ⁹ Nahkay təhi ana ata Zason akaba nday ndahaŋ ni : « Bəhadum siŋgu hayaŋ ti kəsləkuma. Amamənjay ma gani kama keti kwa ; tamal ma nahəŋ àbi ti akəhəŋgarum siŋgu gekuli zlam gekuli. »

Ata Pol nday ata Silas tagray tŲwi e Berey

¹⁰ Məlavad àra ègia ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni təhi ana ata Pol nday ata Silas : « Dəgum e Berey. » Mək ata Pol nakəŋ təsləka, tòru eslini. Tòru tìnjua eslina ti təhuriyu a ahay ga ndam *Zude ya tahəŋgalavù Melefit ni vu. ¹¹ Ndam Zude ya e Berey ni tətama nday ya a Tesalonik na àna sulumana : təgəskabá ma ge Melefit ya ata Pol təhi ana tay na àna huđ bəlaŋ. Kəlavad tamənjaki ka Wakita ge Melefit, tawayay ti təsər ma ga ata Pol ya təhi ana tay ni ti ma ge jiri ededij aw. ¹² Nahkay mis kay e kidij gatay bu təfəkia ahàr ka Yezu a. E kidij ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu ni ti mis kay bal təfəkia ahàr ka Yezu a daya.

Nday ya ti tɛfɛki ahàr ni ti wál ya ti zlam gatay tɛbu ni akaba zawal ndahaŋ.

¹³ Ay ndam Zude ya a Tesalonik ni tàra ticia Pol naŋ àbu ahi ma ge Melefit ana ndam Berey nahəma, tàra. Tàra tɔnjia ti tɛɔmki ma magədavani àki ka ata Pol nakəŋ, tɔwisiŋkabu mis ga kəsa ni. ¹⁴ Eslini hɔya ndam ga Yezu ni tahi ana Pol : « Sləka, ndam geli təzoru kur e divi vu gwar ka dəluy ni. » Mək təsləka təzoru naŋ, ay ti ata Silas nday ata Timote tənjàhad, təsləka ndo. ¹⁵ Nday ya ti təzoru Pol ni tōru akaba naŋ a Ateŋ. Tōru tɔnjua eslina ti Pol àhi ana tay : « Kəsləkuma nihi nahəma, kara kəhumi ana ata Silas nday ata Timote tàra tɔnjiki nu ahalay ke weceweceni. » Mək nday nakəŋ tənğa e Berey a.

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Ateŋ ni

¹⁶ Ka ya ti Pol naŋ àbu a Ateŋ, ajəgay ata Silas nday ata Timote ni ti, àsawaday a kəsa ni bu. Naŋ àbu asawaday ti èpi ti zlam ga pəra kay tɛbu a kəsa ni bu. Ere ye ti èpi ni àzumia bəruv a dal-dal. ¹⁷ Nahkay àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, àhi ma ana ndam *Zude akaba mis ndahaŋ ya təzləbay Melefit ni. Kəlavad ahi ma ana mis ya adi ahàr ana tay a dala bu ni daya. ¹⁸ Ndam ya təsəra zlam a kay ni təzləpa akaba Pol a daya. Mis nday nani ti ndahaŋ ndam Epikiriyeŋ, * ndahaŋ ti ni ndam

* ^{17:18} Ndam Epikiriyeŋ ti ndam Gres ya təgəskabu ma ga maslaŋa nahaŋ təzalay naŋ Epikir ni. Epikir ti tɔwi naŋ vi 341 ka sarta ya ahaslani ni ; àɔm zlam ɔk tagravu kwaŋa kwaŋa àna zlam ciɔ-ciɔbeni, Melefit àfi ahàr ana mis do ; àɔm tamal mis tawayay zlam kay do, tawayay mis kay do ni ti tanjàhad lala tata.

Sitɔwisiyeŋ. † Ka ya ti Pol àdɛmki ma àki ka ga Yezu ya àmɛt mæk àŋgaba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tɛdɛm ahkado : « Maslaŋa hini azlapay asak ma ahàr gani day àbi ti, àdɛm ti mam ? » Mis ndahaŋ ti ni tɛdɛm : « Àzlapaki ke melefít ndahaŋ ya leli mɛsɛr tay do ni. » ¹⁹ Nahkay tɛzaluŋ naŋ kè meleher ga gɛdákani ge seriya gatay ; mɛlaŋ ge seriya nani ti tɛzalaŋ Eriyɔpez. ‡

Tòru tinjɔa eslina ti tɛhi : « Mawayay mɛsɛr ma mɔwɛni ya kacahi ana mis ni. ²⁰ Pakama gayak ya kɛdɛm ni ti leli mìci day-day ndo, nahkay mawayay mɛsɛrkaba ere ye ti kɛdɛmki ma na lala. » ²¹ Tɛdɛm nahkay ti adaba ndam Ateŋ akaba ndam mirkwi ya tanjɛhadɛ eslini ni dɛk tɛbu tɛzlapaki ka pakama ya tìci day-day ndo ni akaba tɛbi slimi ana ma gani kɛlavadɛ, tɔwi tekeɛ tɛŋgɛtɛŋ ahar ga magrani do.

²² Nahkay Pol naŋ jika e kidiŋ gatay bu ka mɛlaŋ ge Eriyɔpez ni, àhi ana tay ahkado : « Lekɔlɔm ndam Ateŋ, nɛsɛra a zlam ya ti kɛgrum ni bu dɛk kɛbum kɛzlɔbum melefít gɛrgɛrani kay. ²³ Ka ya ti nɛbu nɛsawadɛ a kɛsa gekɔli bu nahɛma, nìpia zlam gɛrgɛrani ya kɛdɛzluɔmiaya ana melefít nday nani na. E kidiŋ ga zlam nday nani ya

† 17:18 Ndam Sitɔwisiyeŋ ti ndam Gres ya tɛgɛskabu zlam ya tɛcahi ana mis a Ateŋ gwar ke vi 300 ga sarta ya ahaslani ni. Tɛcahay ma nani ti a ahay bu ; slimi ga ahay ni Sitɔwi Peykili. Tɛdɛm ahàr àdɛm mis tɛgɛskabu ere ye ti Melefít awayay ni ; ku tamal tɛcakay daliya dal-dal àna naŋ nɛŋgu ni si tɛgɛskabu kwa. ‡ 17:19 Eriyɔpez ti hɛma a Ateŋ ; awayay adɛmɔvaba « Hɛma ge Eres » (Eres ti melefít ga ndam Gres). Ahaslani ti gɛdákani ge seriya ga Ateŋ tɛcakalavu ka hɛma nani, ay ka sarta ga Pol tɛcakalavu ti a ahay bu. Ku tamal nahkay nɛŋgu ni tɛzalaŋ mɛlaŋ ge seriya nani Eriyɔpez. Ahar gɛdákani tagray seriya àki ka pakama ge melefifít gatay.

kèdézlɔm ni bu dɛk ti nɛdi ahàr ana mɛlaŋ *meviyekiki zlam ana melefít nahàŋ. Àki mɛbəkiani nahkay hi : “Medézliaya ana melefít ya mɛsər do na.” Ay Melefít ya ti kɛsərɔm naŋ do, kəzləbɔm ni ti nɛdɛfiki naŋ ana kɛli.

²⁴ Melefít gani nani ti àgraya mɛlaŋ akaba zlam ya a huɔf gani bu na dɛk ; naŋ Bay gɛɔakani, agur huɔf melefít akaba haɔf dɛk ; naŋ ànjəhadviyu a ahay ya mis tedezli ni vu do.

²⁵ Zlam ya ti àhəci naŋ ti mis tɔvi ni àbi, adaba Bay ya ti àvi sifa ana mis ti tɔsuf, àvi zlam dɛk ana tay ni ti naŋ.

²⁶ Melefít àgraya enjenjena ti mis bəlaŋ. Mək àgray ti bəza huɔf ga maslaŋa nani tɛdevu jiba gərgərani ga mɛlaŋ ni dɛk akaba àgray ti tɔnjəhad ka haɔf ya adəm tɔnjəhadki ni.

Àfəkadvu ekwi e kidiŋ gatay vu, àvi milmili akaba milevi ana tay daya.

²⁷ Melefít àgray nahkay ti, awayay ti mis tɔɔɔbay naŋ, bi atədia ahàr a waw akada ge mis ya ti atam ahar, adəbay zlam a mɛlaŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Tadəbay naŋ nahkay, ay ti Melefít naŋ driŋ driŋ akaba mis do, ku way way do Melefít naŋ àbu kà gəvay gayaŋ.

²⁸ Nahkay zla nahəma,
“Leli mɛbu akaba naŋ akada mis bəlaŋ :

leli mɛbu, leli àna sifa
akaba mɛbu magray tɔwi ti azuhva naŋ.”

« Ku ndam midimimis gekɛli ndahaŋ day tɛdɛm nahkay, tɛdɛm ahkado :

“Nahkay zla ti leli day bəza huɔf gayaŋ.”

²⁹ « Leli bəza huɔf ge Melefít nahkay ti, mɛhi ana ahàr Melefít ti tɛzavu akaba zlam ga pəra ya tàgraya tay àna gru, àna evirzegena ahkay do ni àna akur ni ba, adaba zlam nday nani ti mis tàgraya tay àna egizli gatay a ti tɛzavu akaba zlam ya tɛjalaki ahàr ga magrani ni. ³⁰ Sarta ge mis ya ti tɛsərkaba Melefít a ndo ni ti Melefít àjalaki ahàr do. Ay nihi ti ahi ana mis dɛk ku eley eley do dɛk tɔmbatkaba majalay ahàr gatay na. ³¹ Adaba àfəkada vad

ga magrafɔŋa seriya àna jiri kè mis ga duniya na dek. Amagray seriya nani ti Bay ya ti Melefit àdaba ni. Melefit àdɔfiki ana mis dek Bay nani amagray seriya eɔɔɔɔɔɔ ti, àna gayaŋ ya ti àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni. »

³² Mis ye eslini ni tàra ticia ma ga Pol ya àdɔm mis tɔmɔt mək taŋgaba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tɔyefiŋ, mis ndahaŋ ti ni tɔhi : « Èsliã, amɔbi slimi a vad nahaŋ keti kwa. » ³³ Eslini Pol àsləkafɔŋa kà tay a. ³⁴ Ku tamal mis ahar gɔɔakani tàwayay mɔbi slimi ana ma ga Pol va do nəŋgu ni, mis ndahaŋ tɔgəskabá ma gayaŋ ya àdɔm na, tɔfəkia ahàr ka Yezu a. Denis bəlaŋ ga ndam ge seriya ge Eriyupɛz ni naŋ àkibu ka tay, wal nahaŋ slimi gani Demeris day naŋ àkibu ka tay. Ndam ndahaŋ day təkibu ka tay.

18

Pol agray tɔwi a Koreŋ

¹ Kələŋ gani Pol àsləka a Ateŋ a, òru a Koreŋ. ² Òru ènjua eslina ti àdi ahàr ana zal Zude nahaŋ, tiwibiyu naŋ ka had Poŋ, slimi gani Ekiles. Tàsləkabiya nihi guhwa ka had Itali a nday ata wal gayaŋ Prisil a, adaba bay Kəlot àhi ana ndam *Zude dek tàsləkaba a Rom a. ³ Tɔwi gatay ti magray ahay ga ambəl. Nahkay Pol ànjəhad afa gatay ga magrakabu tɔwi ka ahar bəlaŋ akaba tay, adaba naŋ day tɔwi gayaŋ akada gatay ni. ⁴ Kəla vad *məpəsabana Pol ahuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, ahi ma ana mis ye eslini ni, awayay ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni tɔgəskabu ma gayaŋ ni.

⁵ Ka ya ti ata Silas nday ata Timote tàsləkabiya e Meseduweŋ a, tinjikiva ka Pol a nahəma, Pol nakəŋ àmbrəŋ tɔwi nahaŋ ni, ànjəki ka mɔhi ma ge Melefit ana mis kəlavad. Àhi ana ndam Zude ahkado Yezu ti naŋ *Krist

*Bay gɛdɛkani ya amara ni. ⁶ Nday nakɛŋ tɔra ticia ma nana ti tɛgɛskabu ndo, tindivi naŋ. Eslini ti Pol ɔgavfɛŋa had kɔ azana gayan a ga mɛdɛfikiani ana tay ɔmbrɛŋa tay a. ɔhi ana tay ahkado : « Melefit amɛgɛs kɛli ɔna seriya ti mɛsɛr gekɛli ! Ahar goro amɛlɛkibu bi. Nihi ti nakoru nɛhi ma ni ana nday ya ndam Zude do ni. »

⁷ ɔra ɔhia ma ana tay a nahkay ti ɔslɛka eslina, ɔru afa ga maslaŋa nahaŋ : maslaŋa gani nani azlɛbay Melefit, slimi gayan Tisɛs Zɛstɛs, ahay gayan kɔ gɛvay ga ahay ga mahɛŋgalavɔ Melefit ga ndam Zude ni. ⁸ Ay Krispus gɛdɛkani ga ahay ga mahɛŋgalavɔ Melefit ni tɛfɛki ahɔr ka Bay geli Yezu akaba ndam ga huf ahay gayan dɛk. Ndam Koreŋ ndahaŋ kay day tɔra ticia ma ga Pol na ti tɛfɛkia ahɔr ka Yezu a, nahkay *tɔbaray tay dɛk.

⁹ A vad nahaŋ ga mɛlavad Bay geli Yezu ɔŋgazlivu ana Pol, ɔhi ahkado : « Kɔgray ɔŋwaz ba, hioru ma goro ana mis, kɛmbrɛŋ ba, ¹⁰ adaba nu nɛbu akaba kur. Maslaŋa ɔbi emisliki mɛgruk daliya bi, nahkay gray tɔwi, adaba ndam goro tɛbu kay a kɛsa hini bu, tɛfɛku ahɔr faŋ ndo. »

¹¹ Nahkay Pol ɔnjɛhad a Koreŋ dɛz ɔna kiyi muku, ɔcahi ma ge Melefit ana mis ye eslini ni dɛk.

¹² Ka sarta ya ti bay Galiyɔŋ ɔgur had Eseyi ni ti, ndam Zude dɛk tɛbedekivu ka Pol nakɛŋ, tɛzoru naŋ kɛ meleher ga Galiyɔŋ ka mɛlaŋ magray seriya. ¹³ Tɔru tinjɛa ɔna naŋ a ti tɛhi ana Galiyɔŋ ahkado : « Maslaŋa hini acahi ana mis ti tɛzlɛbay Melefit gɛrgɛri akaba ga ŋgumna ya ɔdɛm ni. » ¹⁴ Tɔra tɛdɛma nahkay ti Pol awayay ahɛŋgrifɛŋ ana tay, ay ti Galiyɔŋ ɔhi ana tay ahkado : « Tamal lekɛlɛm ndam Zude kɛdɛmum maslaŋa hini ɔgra zlam ya ɔbɛlay do simiteni na ahkay do ni ɔgudara zlam nahaŋ a dal-dal ti, akal nɛbi slimi ana ma gani, akada goro ya nagray kɛlavad ni. ¹⁵ Ay nihi ti pakama ya kɛlɛgumkivu ni ti ka zlam gekɛli ya kakahum ni, ɔkivu ke slimi ge mis akaba ke divi gekɛli

ya kədɛbum ni. Nahkay ti nawayay magray seriya ga zlam nday nani do. » ¹⁶ Àhi ana tay tâsləka ka mələŋ magray seriya na. ¹⁷ Ay ndam Zude ni dek tægəs Sostəŋ gəɖakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni, təzłəɖ naŋ kà mələŋ magray seriya ni. Galiyən nakəŋ àra èpia ere ye ti tagray na ti àhəŋgarfəŋ ndo.

Pol aŋgoru a Antiyos

¹⁸ Pol àpəs vad kay bal a Koreŋ. Kələŋ gani àhi ana ndam məfəki ahar ka Yezu ye eslini ni « Nasləka, nawayay nakoru ka had Siri. » Eslini òru e Seŋkrey. Òru ènjɔa ti àwəskaba ahàr a, adaba àhia ana Melefit a : « Tamal kəgrua zlam ya nihindilək na ti anagray nahkay.* » Kələŋ gani təcəliyu a *slalah ga yam vu nday akaba Prisil nday ata Ekiles, tòru e Efez. ¹⁹ Tòru tinjɔa e Efez a ti Pol àsləkafəŋa kà ata Prisil nday ata Ekiles a, àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, təzłapay akaba ndam *Zude ye eslini ni. ²⁰ Təhi mənjuhəɖa akaba tay vad bal àkiva, ay Pol àwayay ndo. ²¹ Àhi ana tay : « Tamal Melefit àvua divi a ti anaŋga afa gekuli a. »

Eslini naŋ nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, àcəliyu a slalah ga yam vu, àsləka e Efez a, òru a Sezare. ²² Òru ènjɔa a Sezare a ti àcəloru a Zerəzalem, àgri sa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, mək àsləka, òru a Antiyos. ²³ Òru ènjɔa a Antiyos a ti ànjəhad gosku bal. Kələŋ gani àsləka òru ka had Galasi akaba ka had Firizi, àvi njəɖa ana ndam madəbay divi ga Yezu ya ka had nday nani ni dek.

Apolos agray tɔwi e Efez akaba a Koreŋ

²⁴ Ka sarta gani nani zal Zude nahaŋ òru e Efez. Slimi gayaŋ Apolos, tiwi naŋ e Eleksendri. Naŋ ti àsəra zlapay a àsabay, àsəra pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge

* 18:18 Mənjay Macalani 6.1-18.

Melefit bu na dal-dal daya. ²⁵ Tàcahia divi ga Bay geli Yezu a, awayay divi gani nani dal-dal. Nahkay naŋ àbu àhi ma àki ka Yezu ana mis, acahi ana tay lala. Ay àsèra ge Zeŋ ya *àbaray mis na ciliŋ, do ni ti àsèr baray nahaŋ do. ²⁶ Ànjàki ka macahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu, day aŋgwaz àwərki naŋ ka ma gani do simiteni. Ata Prisil nday ata Ekiles tàra ticia ma gayaŋ na ti tàzay naŋ, təcəfikiaba divi ge Melefit àkiva lala.

²⁷ Kələŋ gani Apolos nakəŋ awayay moroni ka haď Eseyi. Ndam ga Yezu ya e Efez ni tэгəskabá ma gana, təcəm àbəlay, mək təbikiору wakita ana ndam ga Yezu ya ka haď Eseyi ni, təhi ana tay tэгəskabá naŋ a lala. Nahkay Apolos nakəŋ àsləka, òru eslini. Òru ènjua ti àjənakɪ ndam ye eslini təcəki ahàr ka Yezu ni, àgray tɔwi àna njəda ge Melefit ya àvi ni. ²⁸ Àzlapay akaba ndam *Zude kè meleher ge mis dek, àwəlki tay ka pakama. Àcəfiki ana tay vay-vay àna pakama ya a Wakita ge Melefit bu ni *Krist *Bay gədakani ya amara ni ti Yezu.

19

Pol agray tɔwi e Efez

¹ Ka ya ti Apolos naŋ a Koreŋ ni ti Pol àsləkaba gwar ka həma ya ka haď Azi na, òru e Efez. Òru ènjua ti àdi ahàr ana mis ndahaŋ ya tadəbay divi ga Yezu ni, ² àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti Melefit àvia Məsuf Njəlatana ana kuli a waw ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « *Məsuf Njəlatani ti dáy-dáy mici tàcalfəŋ ndo. » ³ Eslini Pol àhi ana tay : « Ay nahkay ti *baray ya tàbaray kuli ni ti baray weley ? » Təhi : « Tàbaray leli ti akada ge Zeŋ ya abaray mis ahaslani ni. » ⁴ Pol àhi ana tay : « Zeŋ àbaray ti mis ya tэгəskabá məmbatkaba majalay ahàr gatay a ni. Àhi ana ndam

*Izireyel : “Maslaŋa nahaŋ àbu amara, ahàr àdɛm kâfumki ahàr.” Maslaŋa nani ya Zeŋ àdɛmki ma ni ti naŋ Yezu. »
⁵ Nday nakəŋ tàra tìcia ma ga Pol na ti tɛgəskabá, mək t̄abaray tay àna *slimi ga Yezu. ⁶ Eslini Pol àbəkì *ahar ka tay. Àra àbəkia ahar ka tay a ti Melefit àvi Məsuf Njəlatani ana tay : nahkay t̄əzlapay àna ma həma ya nday ndayani t̄əsər do ni, t̄əhəŋgri ma ge Melefit ana mis daya. ⁷ Mis ya t̄abaray tay ni d̄ekeni tagray kru mahar c̄u.

⁸ Ka sarta nani agray kiya mahkər Pol àhuriyu kəlavaf a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu. Eslini àhi ma ana mis, àgraki aŋgwaz do. Àdɛmki ma ka *Məgur ge Melefit àna n̄jɛdà, awayay ti mis t̄əgəskabu. ⁹ Ay ti mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu t̄awayay mici ma ni do simiteni, t̄əfəki ahàr ka Yezu ndo, t̄ədɛmki ma magədavani àki ke divi gayaŋ k̄e meleher ge mis macakalavani daya. Nahkay Pol àsləkafəŋa kà tay a, àhəlkiba ndam madəbay divi ga Yezu na àkiba ka tay a. Ahay ge lekwel ga zal nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Tirenus : eslini ndam ga Yezu nakəŋ t̄əhuriyu kəlavaf a ahay ni vu, Pol àcahi zlam ana tay. ¹⁰ Àcahi zlam ana mis eslini vi c̄u, nahkay mis ga haf Azi ni d̄ek, ndam *Zude akaba nday ya ndam Zude do ni, tìcia ma ga Bay geli Yezu a.

Bəza ga Seva akaba ndam maharam ndahaŋ

¹¹ Eslini Pol àgray zlam gərgəri kay àna n̄jɛdà ge Melefit, ku ndam ga Yezu tekeɗi t̄ipi day-day ndo. ¹² Nahkay mis t̄əhəl endəwi akaba azana ndahaŋ ya Pol ènjifiŋa ni, t̄òru t̄əfəki ka ndam ga arməwər. Ndam ya ti tinjifiŋa àna zlam nday nani ka tay a ni t̄əŋgaba, ndahaŋ seteni t̄əsləkiaba ana tay a. ¹³ Ndam *Zude ndahaŋ t̄əbu t̄əsawafay ka k̄əsa ka k̄əsa, t̄əgariaba seteni ana mis a. Nday day tawayay tagariaba seteni ana mis àna slimi ga Bay geli Yezu a, nahkay ku way way do àhi ana ata seteni ni ahkado :

« Nəhi ana kuli, sləkumiaba ana maslaŋa hini àna *slimi ga Yezu ya Pol adəmki ma na. »

¹⁴ Ndam Zude ndahaŋ təbu nday adəskəla, slimi ga bəŋ gatay Seva, naŋ gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. Nday day təbu təhi ma ana seteni nahkay.

¹⁵ A vad nahaŋ tawayay tagariaba seteni ana mis a. Tàra təhia ma na ana seteni na ti seteni ni àhəŋgrifəŋ ana tay, àɖəm ahkado : « Yezu ti nəsəra naŋ a ; Pol ti nìcia slimi gayaŋ a ; ay lekulum ti ndamam ? »

¹⁶ Seteni ni àra àɖəma ma na nahkay ti maslaŋa nani ya seteni àniviyu ni àkadvu akaba tay, àtama tay a dek àna njəɖa. Nday nakəŋ dek təhəraya a ahay ba, tàcuhway, vu gatay dek ambələk, azana day àki ka tay ka vu bi.

¹⁷ Ndam Efez dek, ndam Zude akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, ticia ere ye ti àgravu na. Tàgra aŋgwaz a dal-dal ; tàzləbay Bay geli Yezu, təɖəm naŋ gəɖakani.

¹⁸ Mis ya təfəkia ahàr ka Yezu a ni ti tàra kay, təɖafaya zlam ya tàgudar na vay-vay.

¹⁹ Ndam ya tàgray maharam ahaslani ni təhəlbiyu wakita ga maharam gatay ni, təviyekaba kè meleher ge mis a dek. Tàcal siŋgu ga wakita nday nani grusu dəbu kru kru zlam.

²⁰ Nahkay Bay geli àɖafaki njəɖa gayaŋ ; pakama gayaŋ akoru kama kama, kəlavad mis ndahaŋ təgəskabu.

²¹ Kələŋ ga zlam nday nani ti Pol àɖəm : « Nakoru ka had Mesedəweŋ akaba ka had Eseyi, anasləka eslina ti nakoru a Zeruzələm. Anasləka a Zeruzələm a ti ahàr àhu nàru a Rom. » ²² Àra àɖəma nahkay ti àsləroru ndam gayaŋ cə, ata Timote nday ata Erest, ka had Mesedəweŋ. Naŋ naŋani ti ni ànjəhadkivu gosku bal ka had Azi.

Ndam Efez təzumki bəruv ka ndam ga Yezu

²³ Ka sarta gani nani ti zlam mağəɖavani zləzladani àgrava e Efez azuhva divi ga Yezu a. ²⁴ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Demetriyəs, tɔwi gayaŋ ga magray zlam sulumani

àna gru. Ahar gəɖakani agraya mazavu ga ahay gəɖakani ge Ertemis * na ciɓ-ciɓena. Ndam ya tɔgri tɔwi ni tɔngət siŋgu kay àna naŋ. ²⁵ Demetriyus nakəŋ àcakaiakabu tay akaba ndam ya tagray tɔwi akada gayan ni, mək àhi ana tay ahkado : « Zləbəba goro ni, kəsəruma mənɔgətum zlam ti àna tɔwi geli hini ya magray ni. ²⁶ Ay nihi ti kipurama akaba kicuma ere ye ti Pol àgray na. Àhi ana mis ahkado zlam geli ya magraya tay àna ahar geli gelena ni ti melefít do. Ma gayan ya ti àdəm ni ti mis kay tɔgəskabá. Tɔgəskabu ma gayan ni ti mis ya ahalay e Efez ni cilin do, mis ya ka had Azi ni ndahan day tɔgəskabá. ²⁷ Mis tɔbu tici ma gayan ni ti atədəm tɔwi geli ya magray ni àbəlay do. Atədəm ahay gəɖakani ge melefít geli Ertemis gəɖakani ni day zlam masakani. Ertemis melefít geli gani ti ndam ga had Azi akaba mis ga duniya dek təhəŋgrioru ahər a had, ay nihi ti atədəm naŋ day zlam masakani. »

²⁸ Demetriyus nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti mis ya tɔbi slimi ni tɔzuma bəruv a dal-dal, tɔzlah, tɔdəm : « Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gəɖakani. »

²⁹ Mis ga kəsa ni dek tàra ticia ma na ti tɔgray tuwər. Nahkay tòru tɔgəs ata Gayus nday ata Aristark, nday ndam Mesedəweŋ, adaba nday gani təsawadəkabu akaba Pol. Tàra tɔgəsa tay a ti təhəloru tay ke weceweceni ka mələŋ gatay ya tɔcakalavu taməŋjaləŋ kə givi ni. † ³⁰ Eslini Pol awayay ahurkiviyu ke mis macakalavani ni, ay ti ndam madəbay divi ga Yezu ni tɔcafəŋa naŋ a. ³¹ Zləbəba

* 19:24 Ertemis ti melefít walani ga ndam Gres ; tɔdəm naŋ melefít ge kiyi akaba ga waray. Ahay gayan gəɖakani ti e Efez ; ahay nani ti gəɖakani, sulumani dal-dal ; mis tɔdəm ahay nani bilin ga zlam adəskəlani ya tɔgri ejep ana mis a duniya bu dek ni. † 19:29 Mələŋ ga maməŋjaləŋ ke givi e Efez ti gəɖakani. Azum mis agray 26.000.

gayaŋ ndahaŋ tɔbu, nday ndam ga ŋgumna ga had Azi. Nday day tɔslɛrkioru mis ti tɔhi ahkado kam-kam òru ka mɛlaŋ ge givi ni ba. ³² Mis ni tɔra tɛcakaiava nahɛma, ma gatay àrakaboru ndo ; ku way way do azlah, adɛm ma gayaŋ tera. Nahkay mis kay e kidiŋ gatay bu ŋgay tɛcakaiakivu kamam ti tɔsɛr do simiteni. ³³ Eslini zal nahay àvu, slimi gani Eleksender. Ndam *Zude ndahaŋ e kidiŋ ge mis macakaiavani ni bu tɔhiaba ma gana, tɔhi mòru mɛdɛmaya ma na kè meleher ge mis na dek. Eleksender nakəŋ àra ècika kè meleher ge mis na ti àdafi ahar ana tay, awayay azlapay. ³⁴ Ay tɔra tɔsɛra naŋ zal Zude nahɛma tɔzlah, tɔpɛski ka zlahay ni agray njemdi cɔ, tɛdɛm ahkado : « Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gɛdákani ! Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gɛdákani ! »

³⁵ Kələŋ gani bay mɛhəŋgri pakama ga ŋgumna ana ndam ga kɛsa ni àhi ana mis macakaiavani ni tɔlakakaba, mək mis nakəŋ tɔlakakabá eɛdɛŋ a. Tɔra tɔlakakabá ti àhi ana tay ahkado : « Lekulɛm ndam Efez ni, mis ga duniya ni dek tɔsɛra Efez ti mɛlaŋ *njɛlatani ga ahay ge Ertemis melefít geli gɛdákani ni. Mazavu ge Ertemis nakəŋ ya àsləkabiya e melefít ba ni ti mis dek tɔsɛra naŋ day a hud ga ahay gani bu. ³⁶ Maslaŋa ya adɛm ma gani nani ma ga malfada ni ti way ? Nahkay ti jalum ahàr lala, lakumkaba, kàgudarum ma ba. ³⁷ Mis nday ndani ya kəhəlumbiyu tay ahalay ni ti təhəlababiya zlam akal a ahay ge melefít geli ni ba ndo. Tìndivi melefít geli gani ndo daya. ³⁸ Ay tamal ti ata Demetriyɛs akaba ndam ya tagrakabu tɔwi ni tawayay mabəhadki mirdim ka maslaŋa nahɛma, mɛlaŋ ge seriya àbu : tòru tɔbəhadki ka tay eslini afa ga ndam magray seriya ni. ³⁹ Ay tamal ti zlam nahay àbu kawayum kihindum nahɛma, ka fat ya ti gɛdákani atɛcakaiava ni ti akədɛgum àna ma gani afa gatay kwa.

⁴⁰ Geli ya ti màcakalavu kani ni ti ndam *Rom atəhi ana leli kàcakalumvu ti kawayum kakadumfəŋva kà ŋgumna tək, kàcakalumvu ti àki ka mam? Ay ti aməŋgət ma ga məhəŋgrifəŋani ana tay ti təgəsiki ana leli do. » ⁴¹ Bay məhəŋgri pakama ga ŋgumna ana mis nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti, àhi ana mis macakalavani ni ku way way do màsləka, môru a magam.

20

Pol akoru e Mesedəweŋ akaba e Gres

¹ Ndam ga kəsa ni tàra təmbrəŋa magray tuwər a nahəma, Pol àzalakabu ndam maɔəbay divi ga Yezu ni, àhi ana tay tàza njəɔa. Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àgri sa ana tay mək àsləka, òru e Mesedəweŋ. ² Òru ènjəa eslina ti àsawadəy àvi njəɔa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ni àna ma gərgərani kay ya àhi ana tay ni. Kələŋ gani àsləka, òru e Gres, ³ ànjəhad kiya mahkər. Ka ya ti awayay acəliyu a *slalah ga yam vu akoru ka had Siri ni ti, ècia ndam *Zude təzlapakia ga məgri zlam magədavana. Nahkay naŋ nakəŋ àŋgoru gwar e Mesedəweŋ zlam gayəŋ. ⁴ Ndam ya təsawadəkaboru akaba naŋ ni ti ata : Sopatros wur ge Pirus ga kəsa Berey ; Aristark, Sikəŋdus nday ga kəsa Tesalonik ; Gayus ga kəsa Derbi ; Timote ; ata Tisik nday ata Trofim ga kəsa ya ka had Azi ni. ⁵ Nday nakəŋ təsləka tòru kama, tòru tājəgay leli a Truwas. ⁶ Leli ti ni kələŋ ga wuməri ya təzumvù dipəŋ *miwisiŋeni do ni màsləka e Filip a, mòru məcəliyu a slalah ga yam vu ga moru minjiki tay a Truwas. Məgray vad zlam ka ahàr divi, day ti mòru minjiki tay. Eslini magray gosku sekw.

Pol ahi ma ge Melefit ana mis a Truwas

⁷ Mərə màŋgasva ga məzum daf ge Melefit a ka ahar bəlaŋ məlakarawa ka fat ga səvdi fat àdiya a ahay va

nahəma, Pol àhi ma ge Melefit ana mis maŋgasvani ni. Adaba àsəra məlaŋ amasla ti ara asləka nahəma, àhi ma ni ana mis ni duk àbiviya ana huɗ mələvad. ⁸ Ceŋgel təbu kay a ahay ya ti leli maŋgasvu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahàr ga ahay ndahaŋ. ⁹ Eslini wur dagwa nahaŋ slimi gani Ewtis naŋ àbu maŋjəhadani digusa a moftotur bu ni ti ènjia dɔwir a daŋ. Ka sarta gani nani ti Pol naŋ àbu azlapay kekileŋa. Wur dagwa nakəŋ naŋ àbu enji dɔwir nahkay ti àdəbiyu kwa ka ahàr ga ahay ya mahkər ya leli məvu ni bu, àdaya ka haɗ a. Nahkay tàra tìzefteba naŋ a ti naŋ məmətani àndava. ¹⁰ Ay Pol àhəraya a ga haɗ a, àdəkiyu ka wur dagwa nakəŋ mək àzay naŋ a ahar vu. Àra àza naŋ a nahəma àhi ana mis ni ahkado : « Àhəli ahàr ana kəli ba, àmət ndo. »

¹¹ Kələŋ gani Pol nakəŋ àcəloru a ahay ni vu zlam gayaŋ. Òru ènjua ti àzay *dipeŋ, èsekaba mək àzum. Àra àzuma dipeŋ na nahəma, àcahi zlam ana mis ni keti hundum mələŋ pay. Mələŋ ni àra àcada ti naŋ nakəŋ àsləka. ¹² Wur dagwa ni ti ni təzoru naŋ a magam, àmət ndo naŋ lala zlam gayaŋ. Nahkay mis ni dek təməra dal-dal.

Pol asləka a Truwas a, akoru e Milet

¹³ Mələŋ àra àsla ti leli məcəliyu a *slalah ga yam vu ga moru məzəvù Pol a Asos. Nahkay leli nakəŋ məsləka, mòru mìnjiyu enji gayaŋ. Naŋ ti ni àzay divi ga asak, àdəm amoru mazay naŋ eslini kwa. ¹⁴ Pol nakəŋ òru ènjikia leli a Asos a nahəma, məzəvù naŋ a slalah ga yam ni vu mək mòru e Mitileŋ. ¹⁵ Mòru mìnjua ti haŋəŋ gani məsləka, mòru a Siyu. Haŋəŋ nahaŋ gani məsləka mòru a Samos. Haŋəŋ tegəni gani day kwa ti mìnjiyu e Milet. ¹⁶ Mìcik e Efez ndo, adaba Pol àwayay mijij sarta gayaŋ eslini ka haɗ Azi do. Naŋ àwacavu ga moroni a Zeruzalem, awayay

ti ahàr àdɛm wufaka tagray wuməri ge *Pɛntikwet ni ti ɛnjɛa.

Ma ga Pol ya àhi ana gɛdákani ga ndam Efez ni

¹⁷ Nday tàbu e Milet nahkay ti Pol nakɛɲ àslɛroru mis e Efez ga mazalabiyu gɛdákani ga ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ye eslini ni. ¹⁸ Gɛdákani nakɛɲ tàra tɛnjia ti Pol àhi ana tay ahkado : « Kwa ka fat goro ya ti nàra a Azi a àbivaya ana vad ya kana ni ti, kɛsɛruma ahɛmamam mànjàhadkabu akaba kɛli na akaba ere ye ti nàgra na. ¹⁹ Kɛsɛruma tɔwi ya ti nɛgri ana Bay geli na ; a hud ge tɔwi gani nani bu ni ti nàzay ahàr goro akada ge mis gɛdákani ndo ; ku tamal nahkay nɛɲgu ni mis tɛzumua bɛruv a akaba tɛgrua daliya adaba ndam *Zude tàgraku mbada-mbada palam. ²⁰ Kɛsɛruma daya nɛmbirifɛɲ zlam ya ti àbɛlay ajɛnaki kɛli ni ana kɛli ndo. Zlam ni dɛk nɛhia ana kɛli a, nɛcahia ana kɛli kɛ meleher ge mis a vay-vay. A magam gekɛli day nɛhia zlam na dɛk ana kɛli a, nɛcahia ana kɛli a daya. ²¹ Ma goro ya nɛdɛm ni ti nɛhi ana ndam Zude akaba ana nday ya ndam Zude do ni àna njɛda goro dɛk tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, tɛgɛskabu ma ge Melefit, tɛfɛki ahàr ka Bay geli Yezu.

²² « Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem akada ga Mɛsuf *Njɛlatani ya àhu “Ru” kwa ni. Ere ye ti amagrakuvu eslini ni ti nɛsɛr do. ²³ Ay ti ere ye ti nɛsɛr nahɛma nihi : a kɛsa ya nakoru ni vu dɛk ti *Mɛsuf Njɛlatani àhu ma, àdɛm atɛfiyu nu a danɲay vu, atɛgru daliya. ²⁴ Ay a majalay ahàr goro bu nahɛma, ku tamal nɛbu àna sifa, ku nɛmɛt nɛɲgu ni araɲa gani goro do. Ere ya nawayay ni ti, nawayay nindeverɛɲaba tɔwi ga Bay geli Yezu ya àhu gray ni cilɛɲ. Tɔwi gayarɲ gani ti ga mɛhi *Ma Mɛweni Sulumani àki ka *sulum ge Melefit ana mis.

²⁵ « Nèpasa e kidin̄ gekuli ba dek, nèhia ma àki ka *Məgur ge Melefit ana kuli a. Ay nihi nəsəra ekipumkivu wur ge eri goro va do. ²⁶ Adaba zlam gani nani nəhi ma ana kuli kani : Tamal maslaŋa e kidin̄ gekuli bu ejija ti ahar goro àkibu bi. ²⁷ Nèdəm nahkay ti adaba nèdəfikiaaba ere ye ti Melefit awayay agray na dek ana kuli a, day nimbirifin̄ araŋa ana kuli ndo. ²⁸ Nahkay ti bumi slimi ana ahàr gekuli, bumi slimi ahar gəɗakani ti ana mis ndahaŋ ya ti Məsuf Njəlatani àbəhadivu tay ana kuli a ahar vu ni akada ge mis ya təbi slimi ana zlam ga gənw ni. Wur ge Melefit àmət ti azuhva mis nday nani. Nahkay ti bumi slimi ana tay lala. ²⁹ Nəsəra ka ya ti anasləka afa gekuli a ni ti mis ndahaŋ atara təhurkiviyu ke kuli akada ga kərá gili ya təhurkiviyu ka zlam ga gənw ni. Nahkay ti nday gani nani ti atəgrikaba ahàr ana mis na kway-kwayay. ³⁰ Ku e kidin̄ gekuli gekuleni bu day mis ndahaŋ atasəkad malfada, tawayay ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni tādəbay tay. ³¹ Nahkay ti bumvu slimi, dəgəzlumki ahàr ka zlam ya nècahi ana ku way way do gekuli vi mahkər məlafat akaba məlavaf ni. Ka ya ti nècahi zlam nday nani ana kuli ni ti yam tuway goro àdəgaya daya.

³² « Ay nihi ti nəmbrivù kuli a ahar vu ana Melefit. Naŋ gani aməgri sulum gayaŋ ana kuli akada ya àdəm aməgri ana kuli ni. Naŋ ti esliki məvi njəda ana kuli ti kəfumki ahàr ka Yezu àtam ya ti kəfumki ahàr nihi ni. Esliki məvi zlam sulumani ana kuli akada ya aməvi ana ndam gayaŋ dek ni. ³³ Nu ti ku siŋgu, ku gru, ku azana ga maslaŋa ègə eri ndo : ³⁴ lekulum day kəsəruma, nu ti nəgray tawi àna ahar goro goroani day kwa ti nəngəti zlam ana huɗ goro akaba ana ndam goro ya masawaday akaba tay ni. ³⁵ Nu nahəma, a huɗ ga zlam ya nəgray ni bu dek ti nèdəfikia ana kuli a, ahàr àdəm si kəgrum tawi kwa, nahkay ti kəngətum zlam ga məjənaki ndam talaga àna naŋ. Bay geli Yezu

àdɛm àna ahàr gayan ahkado : “Kɛvi zlam ana mis ti amər kur àtama ya mis avuk na.” Ma hini ya àdɛm ni ti jalumki ahàr lala. »

³⁶ Pol àra àdɛma ma hina nahkay nahɛma, àbɛhad mirdim grik akaba tay, àhəŋgalay Melefit. ³⁷ Eslini nday dɛk tìtɛwi, tàdɛgakiyu ka Pol nakəŋ cip cip ga məgri sa. ³⁸ Bəruv àwər tay ti ahar gəɖakani azuhva àhi ana tay ahkado : « Ekipumkivu wur ge eri goro va do » ni palam. Tàra tɛgria sa ti tɛzoru naŋ e divi vu bəɖak ka mələŋ ga *slalah ga yam ya akoru acəlviyu ni.

21

Pol akoru a Zeruzalem

¹ Ka ya ti mɛcəliya a *slalah ga yam va, mèdeva akaba tay a nahɛma, mòru suwwa a Kos. Màra màsləka eslina ti hajəŋ gani mìnjia a Rot a. Kələŋ gani màsləka eslina, mòru a Patara. ² Eslini mɛdi ahàr ana slalah ga yam ga moroni e Fenisi, mɛcəlviyu mək màsləka. ³ Màra mìnjia e kidiŋ ga dəluv ni ba nahɛma, màcoru Sipir gwar ka ahar ga gəjar geli, mòru suwwa ka had Siri. Màra mìnjia eslina ti mïcik e Tir ka mələŋ ga slalah ga yam ya ticik ti mis tɛhələba zlam a ni. ⁴ Eslini mɛdi ahàr ana ndam maɖəbay divi ga Yezu ni, mənjàhad gosku sekw akaba tay. Nday nakəŋ *Məsuf Njəlatani àdɛfikia ere ye ti amagrakivu ka Pol a Zeruzalem na ana tay a, nahkay tɛhi ana Pol : « Kòru ba. » ⁵ Màra mɛzuma gosku sekweni na akaba tay a ti mɛhi ana tay leli masləka, nahkay nday dɛk akaba wəl gatay akaba bəza gatay tɛzoru leli e divi bu, màsləkaba a kəsa ni ba, màra mìnjia kà gəvay ga dəluv a ti mɛbɛhad mirdim, màhəŋgalay Melefit. ⁶ Mara medevu akaba tay wudak nahɛma, màgravu sa akaba tay. Kələŋ gani leli mɛcəlviyu a slalah ga yam vu, nday ti ni tàsləka, tənɡoru a magam gatay.

⁷ Leli nakəŋ məsləka e Tir a ti mòru a Petlemayus. Eslini mòru mèdi ahàr ana ndam məfəki ahàr ka Yezu, məgri sa ana tay, mənjàhad akaba tay ruk mək mändəhadbu. ⁸ Məlaŋ àra àsla ti mòru a Sezare afa ge Filip bay macahi ma ge Melefit ana mis ni, mək mənjàhad eslini. Ka ya ti tədaba mis a adəskəlana a Zeruzalem a ni ti naŋ àkibu ka tay. ⁹ Bəza dahalay gayan təbu faɗ, təsər zawal do, təbu təhəngri pakama ge Melefit ya awayay ahi ana mis ni ana mis. ¹⁰ Leli məbu eslini vad ehimeya nahəma, zal nahaŋ slimi gani Agabus àsləkabiya e Zude a, àdi ahàr ana leli. Naŋ gani ti bay mahəngaray *pakama ge Melefit. ¹¹ Àra ènjia ti àzay maslpara ga Pol mək àwəlkabu asak akaba ahar gayan àna naŋ. Nahkay àdəm : « Ere ye ti Məsuf Njəlatani àdəm ni nihi : “Bay ga maslpara hini ti ndam *Zude atoru təwəl naŋ a Zeruzalem akada goro hini ya nəwəlkabu asak akaba ahar ni. Atəgria nahkay ti atəvi naŋ ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni.” » ¹² Leli nakəŋ mərə micia ma gayan na nahkay ti, leli akaba bəza ga mən geli ya eslini a Sezare ni mənəngalay Pol, məhi : « Kamkam kòru a Zeruzalem ni ba ti. » ¹³ Ay ti Pol àhi ana leli ahkado : « Kitəwəm ti kamam ? Kawayum kəbumuvù aŋgwaz ti kamam ? Nu ti ku takoru takad nu a Zeruzalem azuhva Bay geli Yezu tekeɗi araja gani goro do. Tamal ti takoru təwəl nu cilij ti ma gani goro mam ; nəgray aŋgwaz do, nəgəskabu nahkay. » ¹⁴ Misliki mekelikaba ma gayan na ndo ni ti məmbrəŋ naŋ, mədəm ere ye ti Bay geli Yezu awayay ni mągravu cilij.

¹⁵ Mərə mərəsa eslina vad a bal nahəma, məslamalavu mək mòru a Zeruzalem. ¹⁶ Ka ya ti mòru ni ti, akaba ndam Sezare ya tadəbay divi ga Yezu ni. Mòru mìnja ti təzoru leli afa ga zal Sipir nahaŋ slimi gani Mənasəŋ ka məlaŋ ya ti makoru manjàhad ni. Naŋ gani ti àfəkia ahàr ka Yezu a àpəsa.

Pol akoru afa ge Zek

¹⁷ Leli nakəŋ mòru mìnɟaa a Zeruzalem a ti bəza ga məŋ geli ye eslini ni təgəskabu leli àna məmərani. ¹⁸ Həjəŋ gani ti mòru akaba Pol afa ge Zek. Mòru mìnɟaa ti mədi ahàr ana gədákanɪ ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek macakalavani eslini. ¹⁹ Pol àgri sa ana tay mək àŋgəhad tɔwi gayan, àŋgəhadɪ zlam ya ti Melefit àgray e kidɪŋ ga ndam ya ti nday ndam *Zude do ni bu ni dek ana tay. ²⁰ Tàra ticia ma gayan na ti tàzləbay Melefit, mək təhi ahkado : « Kìci ndo waw wur ga məŋ geli ni ? E kidɪŋ ga ndam Zude bu ni ti ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti tagray dəbu ehimeya. Nday dek təgəskabá *Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Mɔwiz ni ba lala. ²¹ Ticia nak kəbu kəhi ma ana ndam Zude ya təbu tanjəhad e kidɪŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni, kəhi ana tay tāmbrəŋ Divi ge Melefit gani nani, *təkeli kudi ana bəza gatay va ba akaba tādəbay manjəhad ya ahaslani ga ndam Zude ya tadəbay ni va ba ferera. ²² Ay nihi ti magray ahəmamam ? Tara tici nak kəbu ahalay ni. ²³ Nihi nahəma, gray ere ye ti məhuk ni : mis təbu fad ahalay, təhi ana Melefit : “Tamal kəgria zlam ya mihindilək na ana leli a ti məwəskaba ahàr a.” * ²⁴ Ka ya ti takoru tagray zlam ge migi *njəlatani ni ti dəgum akaba tay. Singu gatay ya ahàr àdəm təpəl ni ti pəlkia ka tay a : nahkay ti etisliki məwəskaba ahàr a. Kàgra nahkay ti ma ya mis tədəmkuuk ni ti, mis dek atəsər ma gatay ni ma ga malfada. Atəsər nak nakani kəmbrəŋ Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Mɔwiz ni bu ni ndo, kəbu kadəbay àna divi gani lala. ²⁵ Ay nday ndahan ya nday ndam Zude do təfəki ahàr ka Yezu ni ti məbikioya wakita ana tay a àndava. Ere ye ti mazlapaki ni, məhi ana tay ahkado : “Kàhəpəfəm aslu ga pəra ba,

* ^{21:23} Mənjay Macalani 6.1-18 ; Tɔwi 18.18.

kəzumum mimiz ba, kàhəpəɖum aslu ga zlam ya təmərɖay məmərɖani ni ba, kəgrum mesəwəhvə ba daya.” »

²⁶ Nahkay hajəŋ gani Pol nakəŋ təsləka akaba mis faɖani na, təgray zlam gatay ge migi njələtani. Kələŋ gani Pol nakəŋ àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit ni vu. Àhi ana ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ahkado : « Amagra vaɖ adəskəla ti migi njələtani, nahkay ti ku way way do geli amaŋga ga məvi sədaga ana Melefit a. »

Təgəs Pol

²⁷⁻²⁸ Vaɖ adəskəlani ara andav wudak nahəma, ndam *Zude ga haɖ Azi ni tipi Pol a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit ni bu. Tàra tìpia naŋ a ti təɖəmki ma magədavani, təzlahki, təɖəm : « Ndam *Izireyel, dəgumkiva ke leli a. Zal ya ti adəmkɪ ma magədavani ka ndam Izireyel, adəmkɪ ma magədavani ke *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkɪ ni akaba adəmkɪ ma magədavani ka ahay gəɖakani ge Melefit ni naŋ hi. Naŋ ti ku eley eley do dək ahi ma gayəŋ ni ana mis dək. Nday ya ti nday ndam Zude do ni tekeɖi àvia divi ana tay a, təbu təhuriyu a ahay gəɖakani *njələtani ge Melefit ni vu. Nahkay àgudarkabá ahay na ! » Ndam Zude ga haɖ Azi ni tàra təɖəma nahkay ti mis kay tərəkiva ka tay a, mək təgəs Pol nakəŋ. ²⁹ Təɖəm Pol àgudarkabá ahay na ti, adaba tìpikaba tay ata Trofim zal Efez na təbu təsawadəkabu a kəsə bu. Nahkay təhi ana ahàr ahkado Pol naŋ àbu afiyu naŋ a ahay gəɖakani ge Melefit ni vu.

³⁰ Mis ga kəsə dək tàra tìcia ma na ti tərəkia ka Pol nakəŋ ke wecewecena a ahay gəɖakani ge Melefit ni va. Təgəsaya naŋ a yaw, təgəjahaya e mite va mək təzləkvù mahay ga ahay ni dək huya. ³¹ Tawayay takad naŋ wudak nahəma, ma gani ènjua afa bay ga ndam slewja ga ndam *Rom a. Təhi ahkado : « Tuwər àgrava ahalay a kəsə Zeruzalem ba

ɔɔk. »³² Eslini bay ga ndam slewja ni àday ndam slewja akaba gəɔákani gatay ndahaŋ ke weceweceni, tàcuhwakioru ke mis dal-dalani ni. Mis ni tɔbu tɔzləb Pol, ay tɔra tɔpia bay ga ndam slewja akaba ndam slewja gayaŋ na ti tɔmbrəŋ məzləb naŋ hɔya. ³³ Eslini bay ga ndam slewja ni àhəɔakfəŋiyu ka Pol, àgəs naŋ mək àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tɔwəla naŋ àna jejirbi a cɔ. Èhindifiŋa ma kè mis na, àhi ana tay ahkado : « Naŋ way ? Àgudar mam ? »
³⁴ Ay ti mis ya ti eslini ni ku way way do azlah, aɔəm ma gayaŋ nahaŋ. Nday tɔbu tɔzlah nahkay ti bay ga ndam slewja ni ècikaba ere ye ti mis tɔɔəm na do. Eslini àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tɔzoru Pol ka məlaŋ ga ahay gatay ya tanjəhadvù ni. ³⁵ Tòru tɔnjɔa àna naŋ a, tɔbu tɔcəl dava ga ahay ni ti tɔzay naŋ mazani kwa, aɔaba mis ni tɔmbrəŋ naŋ do, tawayay tɔzləb naŋ keti, ³⁶ nday ɔɔk tɔzlahlɔŋoru, tɔɔəm : « Kàɔuma ! »

Pol aɔəm ma ga vu gayaŋ kè meleher ga ndam Zude

³⁷ Ka ya ti tawayay tɔziyu Pol nakəŋ a dalaka ga ahay ni vu nahəma, àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Nawayay nəhuk ma ti kəvu divi gani aw ? » Bay ga ndam slewja ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəsəra ma Gres a waw ? »
³⁸ Tata zal Ezip ya ti àgəskabu ma ga ngumna ndo, àgray ti mis dɔbu faɔ tɔɔəbay naŋ, tɔrakaboru akaba tay a huɔ gili vu guhwa hini ni ti nak do waw ? » ³⁹ Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nu zal Zude, tɔwi nu a Tars ka haɔ Silisi, nu mis ga kəsə gəɔákani. Nəgruk kam-kam ; vu divi ga məhi ma ana mis ni ti ! » ⁴⁰ Nahkay bay ga ndam slewja ni àvi divi gani. Pol ècikaba jik ka dava ga dalaka ga ahay na, mək àɔaɔi ahar ana mis ni ti tɔlakakabá. Mis ni tɔra tɔlakakabá ti Pol nakəŋ àhi ma ana tay àna ma *Hebri. Àhi ana tay ahkado :

22

¹ « Ata bəba akaba bəza ga mmawa goro ni, nəhi ma ga vu goro ana kuli, cimaki day. » ² Tàra ticia naŋ àbu àhi ma ana tay àna ma Hebri nahəma, təlakakabu dedik-dedik, nahkay àhi ana tay ahkado : ³ « Nu zal Zude, tiwi nu a Tars ka had Silisi. Ay ti nədək ahalay a Zeruzalem, maslaŋa ya ti àcahu zlam day Gemeliyel, àdɛfukia Divi ge Melefit ya ata bəŋ geli tàdɛbay na lala. Ka sarta nani ti nəvia ahàr a dek ana Melefit akada gekuli ya kəbum kəvumi na. ⁴ Nəgria daliya dal-dal ana ndam ya ti tàdɛbay divi ga Yezu na, nəwaya mabazl tay a ; nəgəsa zawal akaba wál a, nəbia tay a daŋgay va. ⁵ Gəɖakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɖakani ndahaŋ təsəra ma goro ya nədəm ni jiri, tagrakua sedi a tata. Təbua wakita, təhu nəhəlikaboru ana bəza ga məŋ geli ya a Damas ni. Nahkay nu nakəŋ nədəvu e divi vu ga moru məwəlbīyu ndam ya təfəki ahàr ka Yezu eslini ni, ga məhəlbīyu tay ahalay a Zeruzalem ti tàra tātɾaɖ tay. »

Pol azlapaki ka mənjàki ka məfəki ahàr gayan ke Melefit
(Tɛwi 9.1-19 ; 26.12-18)

⁶ « Ka ya ti nəbu nakoru a Damas, ninjiyu wudak fat àra ècika tirkeɖ-keɖ nahəma, masladani dal-dal àsləkabiya e melefit ba, àhərkuaya. ⁷ Eslini nu nakəŋ nəzum mədɛdani mək nìci dəŋgu ga maslaŋa àzalay nu, àhu ahkado : “Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ?” ⁸ Àra àhua ma nahkay ti nəhi : “Nak way, bay goro ?” Mək nìci dəŋgu ni keti : “Kəgri daliya ti ana nu, nu Yezu zal Nazaret ni.” ⁹ Ndam ya ti leli məbu makoru akaba tay ni tìpia masladani na, ay ti tìci dəŋgu ga bay ya ti àhu ma ni ndo. ¹⁰ Eslini nəhi : “Nàgray nihi ti mam, bay goro ?” Àhəŋgrufəŋ, àhu : “Cikaba, ru a Damas, ekinjəa eslina ti atəhuk ere ye ti Melefit àhuk gray ni dek.” ¹¹ Masladani ni àra àhərkuaya

ti àwulufa nu a, nahkay ndam ya ti màbu makoru akaba tay ni tɔdafua ahar a, tɔzoru nu a Damas.

¹² « A Damas nahɔma zal nahaŋ naŋ àbu, slimi gayaŋ Ananiyas. Naŋ gani mis sulumani, àgɛskabá Divi ge Melefit ya Mɔwiz àbɛki na lala. Nahkay ndam *Zɔde ye eslini ni dɛk tɔdɛm naŋ mis sulumani eɛɛɛɛɛɛ. ¹³ Mòru mìnjɛa a Damas a ti naŋ nakɔŋ àra àdu ahàr, àhu ahkado : “Sol, wur ga mmawa goro ni, pi divi akadɛ ya ahaslani ni.” Eslini nìpi divi, nìpi naŋ hɔya. ¹⁴ Ananiyas nakɔŋ àhu keti : “Melefit ga ata bɛŋ geli ni àdɛkiba kur kwa ahaslana, ti kɛsɛr ere ye ti naŋ awayay ni, ti kɛsɛr Bay Jireni ni, ti kici ma ya ti naŋ àhuk ni. ¹⁵ Awayay ti kigi zal sedi gayaŋ, kɛhi ere ye ti kipi ni akaba ma gayaŋ ya kici ni ana mis dɛk kwa. ¹⁶ Ay nihi kicia ma nahkay ti, kajɛgay mam mba mam ? Cikaba, *tɔbaray kur, hɛŋgalay Melefit àna *slimi ga Yezu, nahkay ti Melefit ambɛrfukwa zlam magudarani gayak na.”

¹⁷ « Àra àpɛsa bal nahɔma, nàŋga a Zeruzalem a. A vad nahaŋ nɛhuriyu a dalaka ga *ahay gɛɛɛɛɛɛ ge Melefit ni vu, nɛbu nahɛŋgalay Melefit nahɔma, Melefit àŋgazlu zlam nahaŋ. ¹⁸ Nìpi Bay geli Yezu, àhu ahkado : “Slɛkaba a Zeruzalem a ke wecewecena, adɛba ndam Zeruzalem atɛgɛskabu ma ya akɛdɛmku ni do.” ¹⁹ Nahkay nu nakɔŋ nɛhɛŋgrifɛŋ, nɛhi ahkado : “Bay goro, nday day tɛsɛra, ahaslani nu nɛbu nakoru a ahay gɛrgɛrani gatay ya *tahɛŋgalavù Melefit ni vu, nɛhuriyu nɛgɛsaya ndam ya tɛfɛkuk ahàr na, ndahaŋ nɛbiyu tay a danɛgay vu, ndahaŋ ti ni nɛzlɛb tay timey. ²⁰ Ka ya ti tɛbu takad zal sedi gayak Etiyeŋ ni ti nu day nɛbu ka mɛlaŋ gani, nàwaya dal-dal, nàjɛgakia mɛgudi ga ndam ya tàkad naŋ na daya.” ²¹ Naŋ nakɔŋ àhu keti : “Nak slɛka kòru, adɛba nɛslɛroru kur driŋ e kidiŋ ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam Zɔde do ni vu.” »

Pol naŋ àbu kè meleher ga gɛdákani ga ndam slewja

²² Tàra tícia ma ga Pol ya àdɛm ahkado : « Yezu àhu : “Slàka kòru, nɛslɛroru kur e kidíŋ ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam *Zɔde do ni” » nahɛma, mis ni tɛzlah, tɛdɛm : « Jijinjɛma maslaŋa hina, kaduma naŋ a ! Ahàr àdɛm kàbrɛŋumiviyu sifa ba ! » ²³ Nahkay nday nakɛŋ tɛzlah, tɛhɛlkaba mɛgudi gatay a tàboru, akaba tàboru had agavɛla. ²⁴ Nday tɛbu tagray nahkay ti bay ga ndam slewja ga ndam *Rom ni àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tɛziyu Pol ka dalaka ga ahay ni ti tɛzlab naŋ. Awayay tɛzlab naŋ nahkay ti adàba awayay mɛdɛmaya ma ge jiri a ti tɛsɛr mis ni tɛzlahki ti kamam. ²⁵ Ka ya ti tɛbu tɛwɛl Pol ga mɛzlab naŋ nahɛma, Pol nakɛŋ àhi ana bay ga ndam slewja ya naŋ àbu eslini ni ahkado : « Tɛvia divi ana kɛli a ga mɛzlab zal Rom mɛnjɛd magrafɛŋa seriya waw ? » ²⁶ Naŋ nakɛŋ àra ècia ma ga Pol na ti àrakioru ka bay gayaŋ, àhi ahkado : « Kagraŋ hi ti ahɛmamam ? Naŋ hini zal Rom ci ni ! » ²⁷ Nahkay bay ga ndam slewja nakɛŋ àrɛkia ka Pol a, àhi : « Hu nak ti zal Rom ededíŋ aw ? » Pol àhi : « Iy nu zal Rom ! » ²⁸ Bay ga ndam slewja ni àhi : « Nu nàbɛhada siŋgu a dal-dal day ti nìgi zal Rom ! » Pol ti ni àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « Ay nu ti kwa tìweya nu a, nu zal Rom. » ²⁹ Ndam slewja ya tɛwɛl Pol, tawayay tɛzlab naŋ ti mɛdɛmaya ma ge jiri a ni tàra tɛsɛra Pol naŋ zal Rom ti tàslàka, tɛmbɛrbu naŋ. Bay ga ndam slewja ni àra àsɛra Pol zal Rom, àwɛla naŋ àna jejirbi a ti, naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ day aŋgwaz àwɛra naŋ a.

Pol naŋ àbu kè meleher ga ndam magray seriya

³⁰ Bay ga ndam slewja ni awayay asɛr ere ye ti ndam *Zɔde tàcalki Pol ni lala. Nahkay hajɛŋ gani èpicɛhiaba jejirbi na ana Pol a, àzalakabu gɛdákani ga ndam *maŋgal-abakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam magray seriya

ga ndam Zude ni def. Tàra tècikalava nahəma, àra àna Pol e kidifj gatay va.

23

¹ Eslini Pol nakəj àmənjaləj ana ndam magray seriya ni lala, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, a majalay ahàr goro bu ni ti kwa ka ya ti nənjàki mægri tɔwi ana Melefit ni àbivaya ana kana nu nèbu njàlata kè meleher gayaŋ. » ² Ananiyas gəďakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àra ècia ma ga Pol na ti àhi ana ndam ya ti kà gəvay ga Pol ni : « Sumikabiyu bəbarva ka pakama gayaŋ ni. » ³ Eslini Pol àhəŋgrifəj, àhi ahkado : « Melefit aməsi bəbarva ti ana nak ! Nak ti akada ga gudu awayay ambəď, təgria zlam bəď-bəďana ni. Nak kəďəm kəbu kagrafua seriya ti akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni. Ay nihi ti kəgray ere ye ti Melefit àďəm a wakita ge Məwiz ni bu ni do, adaba kəhi ana mis təsu bəbarva. » ⁴ Mis ya təbu eslini ni təhi ana Pol ahkado : « Kindivi gəďakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ya Melefit àdaba naŋ a ni zla do waw ! » ⁵ Pol àhəŋgrifəj ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, ŋgay naŋ gəďakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nəsər do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “Kindivi gəďakani ga ndam jiba gayak ba.” * »

⁶ Pol àra àsəra mis macakalavani ni ndahaŋ ndam *Seduseyən, ndahaŋ ti ni ndam *Feriziyən nahəma, àzlah kè meleher ga ndam magray seriya ni, àďəm ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, nu zal Feriziyən, baba day zal Feriziyən. Təzəbiyu nu kè meleher gekuli, tagrafua seriya ti adaba nəfəki ahàr ke Melefit, nəsəra mis atəŋgaba e kisim ba. » ⁷ Pol àra àďəma ma na nahkay ti ndam

* 23:5 Mahərana 22.27.

Feriziyen tãgray gejewi akaba ndam Seduseyen, mæk mis macakalavani ni ticirvu. ⁸ Ticirvu nahkay ti adaba ndam Seduseyen tãdãmis mis àmãta ti àngaba e kisim ba do, tãdãmis mæslãr àbi, mæsuf day àbi ; ndam Feriziyen ti ni tãdãmis mis taŋgaba e kisim ba, mæslãr akaba mæsuf day tãbu. ⁹ Zlahay ge mis ni àra àsagakiva ti ndam *mæsãr Wakita ge Melefit ya tãkibu ka ndam Feriziyen ni tãzuma bõruv a dal-dal, tãpaslakiaba eri ke mis ndahaŋ na, tãdãmis : « Magudar ga maslaŋa hini ti àbi ; bi mæsuf ahkay do ni mæslãr àhi ma ti mæsõruma waw ? » ¹⁰ Nday nakãŋ tãbu tagray gejewi kay kay nahkay ti bay ga ndam slewja ni àgra aŋgwaz a, àdãmis bi atakwacakaba Pol a. Nahkay àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tõru tãzababiya Pol e kidiŋ ge mis ni ba, tãzõru naŋ ka dalaka ga ahay ni.

¹¹ Ga mælavadã gani Bay geli àngazlivu ana Pol nakãŋ, àhi ahkado : « Kãgray aŋgwaz ba, kãgra sedi goro ahalay a Zeruzalem a, nahkay nawayay kõru kãgray akadã nani a Rom daya. »

Ndam Zude tãzlapaki ka Pol ga mægri zlam magãdavani

¹² Ge miledũ gani ti ndam *Zude tãzlapaki ka Pol ga mægri zlam magãdavani. Tãmbadã day dæk, tãdãmis : « Tamal màkadã Pol ndo ni ti mãzum zlam do, mõi si araŋa do. »

¹³ Nday ya ti tãdãmki ma ka Pol ni ti tãtama kru kru fadana.

¹⁴ Nahkay tõru afa ga gãdãkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit nday tãbu akaba gãdãkani ndahaŋ, tãhi ana tay ahkado : « Leli mãmbadã dæk, mãdãmis ahkado : Tamal màkadã Pol ndo ni ti mãzum zlam do, mõi si araŋa do. ¹⁵ Nihi nahõma lekulãm akaba ndam magray seriya ni ti ma gekulã mãnja bõlaŋ, dægum kãhumi ana bay ga ndam slewja ni mãmzibiya Pol ana kulã a. Kãhumi ahkado mawayay mihindifiŋa zlam gayaŋ ya àgray na lala. Leli ti ni amakadã naŋ e divi bu, etiŋjikia àna naŋ ke kulã a do. »

¹⁶ Ka ya ti nday tɔbu tɔzlapay nahkay ni ti wurum ga Pol ɛcia zlapay gatay na. Nahkay ɛcuhworu ka mɔlaŋ ga ahay ga ndam slewja ni. Ɔru ɛnjɔa ti ɛcɔliyu a dalaka ga ahay ni vu mɛk ɛhɛŋgri ma gatay ni ana Pol. ¹⁷ Nahkay Pol nakɛŋ ɛzalabiyu gɛɔakani ga ndam slewja nahaŋ bɔlaŋ, ɛhi ahkado : « Zoru dagwa hini afa ga bay gekɔli ni, ɛɔaba ma gayaŋ ɛbu akoru ahi. »

¹⁸ Esline gɛɔakani ga ndam slewja nahaŋ ni ɛzoru naŋ afa ga bay gatay nakɛŋ. Ɔru ɛnjɔa ɛna naŋ a ti ɛhi ahkado : « Pol zal daŋgay ni ɛzalay nu, ɛhu nɛzukbiya dagwa hina, ma gayaŋ ɛbu awayay ahuk. » ¹⁹ Nahkay bay ga ndam slewja ni ɛgɛs ahar gani, tɔru cak mɛk ɛhindifiŋa ma gana, ɛhi : « Kɔra ti ɛna ma ga mam ? » ²⁰ Naŋ nakɛŋ ɛhɛŋgrifɛŋ, ɛhi ahkado : « Ndam Zude tɔzlapakabɔ, tɛɔɛm etihindi kur kɔzoru Pol kɛ meleher ga ndam magray seriya ni haŋɛŋ, atɛhuk tawayay tihindifiŋa ma lala. ²¹ Ay ti atɛhuka ma gatay na nahkay ti kɛgɛskabu ba, ɛɔaba mis tɛtam kru kru faɔ tɔbu atabɛhaɔi eri e divi bu. Nday gani tɛmbaɔa dɛk, tɛɔɛm : “Tamal mɛkaɔ naŋ ndo ni ti mɛzum zlam do, mi si araŋa do.” Nihi ti ma gatay bɔlaŋ, tajɛgay ma gayak ya akɛhi ana tay ni ciliŋ. » ²² Wur dagwa ni ɛra ɛhia ma nahkay ti bay ga ndam slewja ni ɛhi : « Slɛka, ay ti ŋgay kɛhua ma hina ti kɛhi ana maslaŋa ba. »

Tɔzoru Pol a Sezare

²³ Kɛlaŋ gani bay ga ndam slewja ni ɛzalay gɛɔakani ga ndam slewja ndahaŋ cɛ, ɛhi ana tay : « Slamalumvu ga maroni a Sezare ga mɛlakarawa ɛna nɛmɔdi ambɛlmbu. Ka ya ti kɛɔɛgum nahɛma, duma ndam slewja diŋ diŋ cɛ, ndam ya takoru ɛna pilis ni kru kru ɛɔɛskɛla, slewja ndahaŋ awasl ɛfɛŋ kɔ tay ni day diŋ diŋ cɛ ; ²⁴ ŋgɛtumiva pilis ndahaŋ ana Pol a, zumoru naŋ afa ga bay Felis ti araŋa

ɛnjifiŋ ka ahàr divi ba. » ²⁵ Nahkay bay ga ndam slewja ni àbikioru wakita ana bay Felis ni ; àhi nahkay hi :

²⁶ « Nu Kəlot Liziyas nəgruka sa, bay gəɖakani Felis. ²⁷ Maslaŋa hini ya nəsəlrukaboru ni ti ndam *Zude təgəs naŋ, tawayay takad naŋ. Nàra nìcia naŋ zal Rom ti mòru akaba ndam slewja goro mähəŋgafəŋa naŋ kà tay a. ²⁸ Nawayay ti nəsər ere ye ti tacalki naŋ ni ti, nəzoru naŋ kè meleher ga gəɖákani ge seriya gatay. ²⁹ Ka ya ti tagrafəŋa seriya ti nèdi ahàr ana zlam magudar gayaŋ ya ti takadki naŋ di ahkay do ni esli ga məfiyu naŋ a daŋgay vu ni ndo. Ay tacalki naŋ ti àki ke divi gatay ya tadəbay ni. ³⁰ Yaw maslaŋa nahaŋ àrəkua àhu ahkado : “Ndam Zude təzlapakabá ga məgri zlam magədavani ana Pol a.” Nàra nìcia ma nana ti nəsəlrukaboru naŋ ti nahkay, mək nəhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tâbəhadki mirdim afa gayak. »

³¹ Nahkay zla nahəma, ndam slewja ni tàgray ere ye ti bay gatay àhi ana tay ni : tàzay Pol ga mələvad nani, tòru àna naŋ a Antipatris. ³² Hajəŋ gani ndam slewja ya tòru àna asak ni tàsləkabiya, tàŋga ka mələŋ gatay na, təmbərfəŋbiyu Pol kà ndam ya tòru àna pilis ni ti təzoru naŋ. ³³ Tòru tinjua a Sezare a ti təvi wakita ni ana Felis bay gəɖakani nakəŋ mək tədəfiki Pol. ³⁴ Bay gəɖakani ni àra àza wakita na, èjeŋga ti àhi ana Pol ahkado : « Nak mis ga had weley ? » Pol àra àhia naŋ mis ga had Silisi ti ³⁵ naŋ nakəŋ àhi ahkado : « Ndam ya ti tacalki kur ka zlam magudarani ni etinjia day kwa ti enihindifuka ma. » Nahkay àhi ana ndam slewja gayaŋ təfiyu Pol a ahay gəɖakani ga bay *Erot ni vu, tājəgay naŋ.

24

Ndam Zude tabəhadki mirdim ka Pol afa ga bay Felis

¹ Vad zlam kələŋ gani ti Ananiyas gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ɛnɟia a Sezare a. Tàra ti akaba gəɖákani ndahaŋ akaba Tertulús bay məsər seriya ya embikivu ke mis àna seriya ni. Eslini nday nakəŋ təɖəfi vu gatay ana bay gəɖakani Felis ga məbəki mirdim ka Pol. ² Tàra təzalibiya Pol nakəŋ ana tay a ti Tertulús àdəmki ma ga macalki naŋ ka zlam magudarani, àdəm ahkado : « Gəɖakani Felis, leli məbu manjəhad àna sulumani ka had geli ti azuhva nak ; had geli àslamalavu ti adəba kəsəra zlam a palam. ³ Zlam nday nani ti gərgəri kay, kəgri ana leli ka had geli ni dek. Nahkay məgruk səsi dal-dal azuhva zlam ya məŋgət afa gayak ni dek. ⁴ Ay ti nəwayay niŋ sarta gayak kay do ; nahkay àna sulum gayak kam-kam mahəŋgalay kur ciiki pakama geli ni ana leli gəzit ti ! ⁵ Naŋ hini ti məsəra naŋ mis magudarkaba had geli a, naŋ àbu ewisɨnkabu ndam *Zude ga mələŋ ni dek. Naŋ gəɖakani ga ndam Nazaret ya tadəbay divi magədavani ni. ⁶ Àgudara zlam ndahaŋ a nahkay ti, awayay agudarkaba *ahay gəɖakani ge Melefit na daya. Məgəs naŋ ti azuhva nani. [Leli amal mawayay magrafəŋa seriya akada ge *Divi ge Melefit geli na. ⁷ Ay ti, Liziyas bay ga ndam slewja ni àra àhəŋgay naŋ a ahar geli bu ga nɟəɖa. ⁸ Mək Liziyas àhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tábəhadki mirdim afa gayak.] Tamal kihindifiŋa ma nəŋgu ni, akəsər zlam geli ya macalki naŋ ni ti jiri ededɨŋ. » ⁹ Tertulús àra àdəma ma gayaŋ na ti ndam Zude ye eslini ni təɖəm Pol àgudara, ma ge Tertulús ya àdəm ni jiri ededɨŋ.

Pol adəm ma ga vu gayaŋ kə meleher ge Felis

¹⁰ Kələŋ gani bay Felis nakəŋ àvi divi ana Pol ga mazlapani. Eslini Pol àhi ahkado : « Nəsəra àgray vi ehimeya nak kəbu kagraŋ seriya ka had hini. Nahkay nəmər ga

məɖəməya ma ga vu goro kè meleher gayak a. ¹¹ Moru goro a Zeruzalem ga mazləbay Melefit nahəma, tamal kihindi ma gani ti àtam vad kru mahar cə do. ¹² Day-day mis àdu ahàr nu nəbu nagray gejewi ata maslaŋa a *ahay gəɖakani ge Melefit ni bu ndo ; nu nìwisiŋkabu mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam *Zude gərgərani ni bu ahkay do ni a kəsa bu ndo. ¹³ Ere ye ti ndam nday hini tacalki nu, təɖəm nəgudara ni ti àbi, ere gani ya təɖəm nəgudara ni ti təɖəfukaya koksah. ¹⁴ Ay ti ere ye ti nəsəra, nəɖəm kè meleher gayak ni ti nihi : Nu nəbu nəɖəbay divi mɔweni ya ndam nday nani təɖəm magəɖavani ni. Ay nu nəbu nəgri tɔwi ana Melefit ga ata bəŋ ga bəŋ geli ya təɖəbay ni, nəbu nəgəskabu *Divi ge Melefit ya Mɔwiz àbəkɪ ni akaba pakama ya ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis təbəkɪ ni dek. ¹⁵ Nəbu nəfəkɪ ahàr ke Melefit, nəsəra ndam jireni akaba ndam magudar zlam ataŋgaba e kisim ba. Nday day təbu təfəkɪ ahàr, təsəra nahkay. ¹⁶ Azuhva nani ti nazay njəɖa goro, nawayay ti nānjəhadə kəlavad àna sulumana kè meleher ge Melefit akaba kè meleher ge mis a.

¹⁷ « Yaw àgray vi ehimeya nàra a Zeruzalem a ndo, nihi ti nàra ga məjənaki ndam jiba goro àna siŋgu akaba ga məvi sədaga ana Melefit a. ¹⁸ Ka ya ti təgəs nu ni ti tədu ahàr a ahay gəɖakani ge Melefit ni bu, ka sarta gani nani ti nəgraba ere ye ti mis tagray ti tigi *njəlatani na àndava. Ka gani nani ti mis təfu kà gəvay kay bi, ndam magray tuwər nday təbi. ¹⁹ E kidiŋ ge mis ya təbu eslini ni bu ni ti ndam Zude ndahaŋ təsləkabiya ka had Azi a. Tamal təɖəm nəgudara zlam a ti akal tara kè meleher gayak a ga macalki nu a kwa. ²⁰ Do ni ti, tamal magudar goro àbu ti nday hini təɖəməya ere ye ti tàcalki nu ka ya ti təzoru nu kè meleher ga ndam magaray seriya a Zeruzalem na. ²¹ Tamal zlam àbu ya tislɪki macalki nu ni ti, pakama hini

ya nɛdɛm kay kay ni : “Tɛzɛbiyu nu kani kɛ meleher gekɛli, tagrafua seriya ti adaba nɛfɛkia ahɛr ke Melefit a, nɛsɛra mis atɛngaba e kisim ba !” »

²² Felis bay ni ɛsɛra manjɛhad ga ndam mɛfɛki ahɛr ka Bay geli a, nahkay ɛhɛngaroru seriya ni kama. ɛhi ana ndam ya tacalki Pol ka zlam magudarani ni ahkado : « Liziyas bay ga ndam slewja ni eminjia day kwa ti anɛgri seriya ana kɛli. » ²³ Mɛk ɛhi ana gɛdɛkani ga ndam slewja ni tɛjɛgay Pol lala, ay tɛgri daliya akadɛ ya tɛgri ana ndam dɛngay ndahaɛ ni ba, tɛvi divi ana ndam gayan tɛmɛnjaya nan a.

Pol nan ɛbu a dɛngay bu

²⁴ Pol ɛra ɛgra vad a bal eslina ti ata Felis nday ata wal gani Dɛrsil wur Zude tɛzalabiyu nan, tawayay tici ma ɛki ka mɛfɛki ahɛr ka Yezu *Krist. ²⁵ Pol nakɛɛ ɛra ɛnjia ti ɛnjɛki ka pakama, ɛdɛmki ma ka manjɛhad sulumani ɛna magray jiri, ɛki ka mɛbi slimi ana ahɛr akaba ɛki ke seriya ya Melefit amagrafɛɛna kɛ mis a ni. Felis ɛra ɛcia ma gayan ya ɛdɛm na ti ɛgra anɛgwaz a, mɛk ɛhi : « Nihi nahɛma slɛka ; ka ya ti anɛngɛta ahar a ni ti anɛzalay kur keti kwa. » ²⁶ Ku tamal ɛdɛm nahkay nɛngu ni, Felis ɛhi ana ahɛr bi Pol amɛvi sɛngu ; nahkay ti azalay Pol ga marana afa gayan a kɛlavad. ²⁷ Pol ɛra ɛzuma vi a cɛ a dɛngay ba nahɛma, Porkiyus Festus ɛnguviyu a bay ge Felis vu. Ka ya ti Felis ɛslɛkaba a bay gayan ni ba ni ti ɛmbɛrvu Pol a dɛngay bu, adɛba awayay amɛri mɛbɛruv ana ndam *Zude.

25

Pol awayay ti bay gɛdɛkani ga ndam Rom mɛgrafɛɛna seriya

¹ Festus ɛra ɛzumva vad a mahkɛr a bay gayan ni ba nahɛma, ɛcik a Sezare, ɔru a Zeruzalem. ² ɔru ɛnjɛa

eslina ti gɔdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gɔdákani ga ndam *Zude ni tɔrɔkia ka bay na, tabɔhadki mirdim ka Pol keti. Tàhəngalay naŋ, tɔdɔm : ³ « Tamal kəgəskabá ma geli na ti hənŋaroru Pol a Zeruzalem. » Tɔdɔm nahkay ti adaba tawayay takoru tabɔhadɔ eri ana Pol e divi bu ga makad naŋ. ⁴ Ay ti Festus nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Pol naŋ àbiyu a danŋay bu a Sezare, nu day nawayay naslɔka nanŋoru eslini. » ⁵ Àhi ana tay keti : « Tamal maslaŋa gani nani àgudaria zlam ana kuli a ti, dumaba gɔdákani gekuli a ti makoru akaba tay a Sezare. Etinjua eslina ti atabɔhadki mirdim. »

⁶ Festus àpəsiyu a Zeruzalem vad azlalahkər ahkay do ni vad kru day kwa ti ànŋa a Sezare a. Àra ènjia ti hajəŋ gani àhəraya ànjəhad ka mələŋ magray seriya mək adəm tɔzəbiya Pol a. ⁷ Pol nakəŋ àra ènjia ti ndam Zude ya tɔsləkabiya a Zeruzalem a ni tɔvelinŋi ahàr mək tàcalki naŋ ka zlam gərgəri kay ya ti tabəlay do simiteni ni. Ay zlam gani dek ya ti tàcalki naŋ ni ti tislɔki madafana koksah. ⁸ Nahkay Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm ahkado : « Ere ye ti nàgudar ni ti àbi, ku àki ke Divi ga ndam Zude ya Məwiz àbəki ni, ku àki ka *ahay gɔdákani ge Melefit, ku àki ka *Sezar bay geli gɔdákani nənŋu ni nàgudar ndo. »

⁹ Festus àra ècia ma ga Pol na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mazoru kur a Zeruzalem, nakoru nagrafuka seriya eslina ti kəgəskabu aw ? » Adəm nahkay ti adaba awayay aməri məbərɔv ana ndam Zude. ¹⁰ Eslini Pol nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ahalay ti kala-kala nu kè meleher ga Sezar bay geli gɔdákani ni. Tagrafua seriya ti si ahalay kwa. Nak day kəsəra lala, nàgudari zlam ana ndam Zude ndo timey. ¹¹ Tamal nàgudara zlam a àgəski takadki nu di ti, nəgəskabu tàkadà nu a. Ay tamal ma gatay ya tàcalki nu ni ma ga malfadà ti maslaŋa àbi èslɔki məvi nu ana

tay bi. Nakoru àna ma gani kama afa ga Sezar bay geli gɛɗakani ni. » ¹² Festus nakɛɲ àra ècia ma ga Pol na ti tɛzlapaki akaba ndam ya tɛvi sawari ni, mɛk àhi ana Pol ahkado : « Kɛɗɛm kakoru àna ma gani kɛ meleher ga Sezar ti, tɛzoru kur afa gayaɲ gani. »

Pol aɗɛm ma kɛ meleher ga Agripa

¹³ Àra àgra vad a bal ti bay Agripa nday ata wur ga mɛɲani walani Berenis tàra a Sezare a ga mɛgri sa ana Festus a. ¹⁴ Tàra tɛpɛsa eslina vad bal nahɛma, Festus àɲgɛhadɛ ma àki ka Pol ana bay Agripa. Àhi ahkado : « Zal nahaɲ naɲ àbu ahalay, Felis àmbɛrva naɲ a daɲgay ba. ¹⁵ Ka ya ti nòru a Zeruzalem ni ti gɛɗákani ga ndam *maɲgalabakabu mis akaba Melefit akaba gɛɗákani ga ndam *Zude ndahaɲ ni tábɛhadki mirdim, tɛɗɛm seriya mâtɛgادا naɲ a. ¹⁶ Nèhi ana tay ahkado : “Leli ndam *Rom ti màgray nahkay do. Wudàka magrafɛɲa seriya kɛ mis a ti mazaya naɲ kɛ meleher ga ndam ya tàcalki naɲ ka zlam magudarani na ti maslaɲa nani mɛɗɛmaya ma ga vu gayaɲ day kwa.” ¹⁷ Tàra ticia ma goro na ti màra akaba tay ahalay a Sezare a. Nijijiɲ sarta ndo, hajɛɲ gani nòru ka mɛlaɲ magray seriya ni, nɛɗɛm tɛzɛbiya zal nana hɛya. ¹⁸ Ndam ya tábɛhadki mirdim ni tàra, ay ti tàcalki naɲ ka zlam magudarani ya nɛjalaki ahàr ni ndo. ¹⁹ Tàlɛgavu àkivu ti, àki ke divi gatay ya tadɛbay Melefit gatay àna naɲ ni ciliɲ. A hud ga pakama gatay ya tàlɛgavu àkivu ni bu ni ti ahar gɛɗakani àki ka zal nahaɲ slimi gani Yezu. Naɲ gani nani ti àmɛta, ay ti Pol maslaɲa ya tàcalki naɲ ka zlam magudarani ni àɗɛm naɲ àbu kekileɲa àna sifa. ²⁰ Nu ti nɛsɛr ahɛmamam nagraɲ seriya ga pakama gani hini do. Nahkay nèhi ana Pol : “Kawayay ti nɛzoru kur a Zeruzalem, nagrafuka seriya eslina àki ka pakama hina waw ?” ²¹ Ay ti Pol àɗɛm “Seriya goro ti tôru àna naɲ

kama afa ga *Sezar bay geli gɛɖakani ni.” Nahkay nɛɖɛm mɔnjɛhad a ahay bu tɔjɛgay naŋ, anɛŋgɛta ahar day kwa ti anɛslɛroru naŋ afa bay geli gɛɖakani ni. »²² Agripa àra ècia ma ge Festus ya àhi na ti àɖɛm : « Nu day nawayay nici ma ga maslaŋa nani, nawayay ti naŋ naŋani azlapu àna ma gayaŋ. » Festus àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « Hajɛŋ hajɛŋa kara kici ma gayaŋ ya amazlapay ni. »

²³ Hajɛŋ gani mis gɛɖákani kay tɛzoru ata Agripa nday ata Berenis afa ge Festus a ahay gɛɖakani ya mis taŋ-gasvaviyu ni vu. Bɛbay ga ndam slewja akaba gɛɖákani ga kɛsa ni ðɛk tɛbu eslini àndava. Ata Agripa nday ata Berenis tòru tɛnjɛa ti Festus àɖɛm tɛzɛbiya Pol a. ²⁴ Tàra tɛnjia àna Pol a ti Festus nakɛŋ àɖɛm ahkado : « Bay Agripa akaba lekulum ya kɛbum ahalay akaba leli ni ðɛk, nɛhi ana kuli nahɛma, maslaŋa hini ya lekulum kɛmɛnjumlɛŋ ni ti ndam Zude ðɛk tàra afa goro a, tɛbɛhadkia mirdim a. Kwa ka ya ti nu a Zeruzalem ni ti tɛbɛhadkia mirdim a, tɛzlahki, tɛɖɛm tákada naŋ a, ahalay day tàgray nahkay. ²⁵ Ka nu ti, nɛpi zlam magudar gayaŋ ya takadki naŋ di ni ndo. Ku tamal nahkay nɛŋgu ni, naŋ naŋani àɖɛm àna ma gayaŋ tɛzoru ma gani afa ga bay geli gɛɖakani ni. Nahkay nɛgɛskabá ma gayaŋ na, nɛɖɛm tɛzikaboru ana naŋ. ²⁶ Ay ti ere ye ti nɛbikioru ana bay àki ka naŋ ni nɛsɛr faŋ do. Nɛzalabiyu naŋ kɛ meleher gekuli, ahar gɛɖakani kɛ meleher gayak bay Agripa ti nahkay. Emihindifiŋa ma day kwa ti anɛsɛr ere ye ti anɛbikioru ni. ²⁷ Nɛslɛroru zal daŋgay a Rom afa ga bay ti nɛbiki ere gani ya tacalki naŋ do ni ti, nɛtamahay àgravu do. »

26

¹ Eslini Agripa àhi ana Pol ahkado : « Nɛvuka divi a, kisliki mazlapaya ma ga vu gayak a. » Nahkay Pol àdaday ahar ti mis tici ma gayaŋ, mɛk ànjeki ka mazlapaya ma

ga vu gayay a. Àdɛm ahkado : ² « Bay Agripa, kani nɛzlapay ma ga vu goro àki ka zlam ya ndam *Zude tacalki nu ni. Nɛzlapay nahkay ti nɛmɛrvu dal-dal adaba nu nɛbu kɛ meleher gayak. ³ Nɛmɛrvu ahar gɛdákani ti adaba kɛsɛra manjɛhad ga ndam Zude akaba pakama ya tagrakivu gejewi na lala. Nahkay kam-kam biaba slimi ana ma goro ya nɛdɛm na.

⁴ « Ndam Zude dɛk tɛsɛra manjɛhad goro a. Kwa ka ya ti nu wur dagwa nɛngɛ ni tɛsɛra ahɛmamam nɛnjɛhad e kidirɛ ga ndam jiba goro bu a Zeruzalem na. ⁵ Kwa ahaslani tɛsɛra nu a, tamal tawayay magrakua sedi a ti tisliki mɛdɛmani ahɛmamam nɛnjɛhad akadɛ zal Feriziyeɛ, nday ya ti tadɛbay *Divi ge Melefit lala, tɛtam mis ndahaɛ ni dɛk ni. ⁶ Nihi ti ndam Zude ni tagrafua seriya ti adaba nɛgɛskabá pakama ge Melefit ya àhibiyu ana ata bɛɛ geli, àdɛm amɛgri zlam sulumani ana tay na. ⁷ Ndam ge dini kru mahar cɛeni ga jiba geli ni tɛgri tɔwi ana Melefit mɛlafat akaba mɛlavad àna nɛdɛ gatay dɛk, adaba tawayay tipi zlam gani nani ya Melefit àdɛm agray ni. Bay Agripa, nu day nawayay nipi zlam gani nani, ay ndam Zude tacalki nu ti ka pakama gani hini ! ⁸ Lekulɛm ndam Zude ti kɛdɛmum mis àmɛta ti Melefit àhɛngaraba naɛ e kisim ba koksah ti kamam ? ⁹ Nu day ahaslani nɛdɛm si ahàr àdɛm nɛcafɛɛna mis kà mɛfɛki ahàr ka Yezu zal Nazaret na àna nɛdɛ goro a dɛk kwa. ¹⁰ Nàgray a Zeruzalem ti nahkay. Gɛdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit tɛvua divi a ga mɛbiyu ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni a danɛay va, nahkay nɛbiya tay a kay a danɛay ni va. Ka ya ti ndam magray seriya tɛdɛm tɛbazl tay ni ti nu day nɛgɛskabá tɛbazla tay a. ¹¹ Sak ehimeya nɛsawadoru a kɛsa vu, nɛhɛriya a ahay ga *mahɛngalavù Melefit ga ndam Zude ni va dɛk, nɛdɛm si tɛtraɛ ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni, nɛfɛki nɛdɛ ka tay, nawayay

ti tɔmbrɛŋ mɛfɛki ahàr ka Yezu. Nɛzumkia bɛruv ka tay a dal-dal, nàwaya mɛgri daliya ana nday ya ti a kɛsa ndahaŋ bu na daya. »

Pol azlapaki ka mɛnjɛki ka mɛfɛki ahàr gayan ke Melefit (Tɔwi 9.1-19 ; 22.6-10)

¹² « Nahkay ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tɛvu divi gani, tɛslɛroru nu a Damas ga magray tɔwi gani nani àna slimi gatay. ¹³ Bay Agripa, fat wis wis ka ya ti nu nɛbu ka ahàr divi ga moroni nahɛma, nìpi masladani àtam masladay ga fat ni àhɛrkuaya kwa a hud melefit ba, àsladay leli akaba ndam ya ti masawadoru akaba tay ni. ¹⁴ Eslini leli dɛk mɛdɛd a ma ma ndec ndec. Nìci dɛŋgu ga maslaŋa azalay nu, àhu àna ma *Hebri : “Sol, Sol, kɛgru daliya ti kamam ? Nak ti kìci slimi do ; akɛzɛkibiyu daliya ka ahàr gayak akada ga slasla ya tatɛhad vɛdaŋ àna tay, tìcika tàcuhway masawadani do, tɛsi aday ana tay ni.” ¹⁵ Nu nakɛŋ nɛhi ahkado : “Nak way, Bay goro ?” Bay geli àhɛŋgrufɛŋ, àhu : “Nu Yezu, nu bay ya ti kɛgru daliya ni. ¹⁶ Nihi ti cikaba, cik jik. Nàŋgazlukvu ti nawayay kìgi bay mɛgru tɔwi. Nawayay ti kìgi zal sedi goro, kɛhi ere ye ti kìpi kani ni akaba pakama ndahaŋ ya anɛdɛfukki ni ana mis. ¹⁷ Anahɛŋgafɛŋa kur kà ndam Zude a, anɛslɛroru kur afa ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni, anahɛŋgafɛŋa kur kà tay a daya. ¹⁸ Nɛslɛroru kur afa gatay ga mɛziaba azay slimi ana tay a, ti tɔmbrɛŋ zlam magɛdavani, tàgray zlam sulumani, ti *Seteni àgur tay va ba, Melefit mɛgur tay sawaŋ. Tamal tɛfɛkua ahàr a ti anɛmbɛrfɛŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a, anagraŋ ti tìgi ndam ge Melefit akada ndam goro ndahaŋ ni.”

¹⁹ « Bay Agripa, nɛgɛskabá pakama ga Bay ya ti àŋgazluvu a hud melefit bu àhu na, nɛmbrɛŋ ndo. ²⁰ Nahkay nɛhi ma ge Melefit enjenjeni ana ndam Damas. Kɛlɛŋ

gani nɛhi ma gani ana ndam Zeruzalem, ana ndam ga had *Zude dek akaba ana ndam ya nday ndam Zude do ni. Nɛhi ana tay tɔmbatkaba majalay ahɔr gatay a, tɔfɛki ahɔr ke Melefit akaba tɔgray tɔwi sulumani ti mis tɔsɛr tɔmbatkaba majalay ahɔr gatay a edediŋ edediŋena. ²¹ Ndam Zude tɛgɛs nu a dalaka ga *ahay gɛdakani ge Melefit ni bu, tawayay takad nu ti azuhva ma hini ya nanɔgɛhaduk ni. ²² Ay ti Melefit ahɔngabiya nu ɔna njɛda gayɔŋ duk ɔbiyu ana vad ya kana. Nu nɛbu ɔna sifa kekileŋa ti nagray sedi ga Yezu kɛ meleher ge mis dek, ku kɛ meleher ga nday ya ti gɛdakani do ni, ku kɛ meleher ga gɛdakani daya. Ere ye ti nɛhi ana mis ni ti pakama ge Mɔwiz akaba ga ndam ndahaŋ ya tɔhɔngaray pakama ge Melefit tɛdɛm amagravu ni ciliŋ, do ni ti nɛdɛm pakama ga araŋa nahaŋ do. ²³ Pakama gani nani ti nihi : Ahɔr ɔdɛm *Krist *Bay gɛdakani ya amara ni amacaka daliya kwa, amɛmɛt mɛk amangaba e kisim ba enji ge mis a dek, amɛhi ana ndam geli, amɛhi ana ndam jiba ndahaŋ Melefit ahɔngay mis. Pakama ge Krist nani ti akada zlam ya asladay ni. »

²⁴ Pol naŋ ɔbu adɛm ma ga vu gayɔŋ nahkay ti Festus nakɔŋ ɔzlacaki bɛra, ɔhi ahkado : « Pol, nak ti seteni ara agray kur aw ! Kɔcaha zlam a ɔsabay. Zlam gani nani ya kɔcahay ni ɔvuka seteni na ! » ²⁵ Pol nakɔŋ ahɔngriŋfɔŋ, ɔhi ahkado : « Aha, bay goro Festus, araŋa ɔbi ɔgray nu bi. Pakama goro ya nɛdɛm ni ti pakama ge jiri, pakama ga bay mɛsɛr zlam daya. ²⁶ Bay Agripa ɔsɛra zlam nday nana. Nahkay nisliki mɛdɛm ma gani vay-vay kɛ meleher gayɔŋ, aŋgwaz ɔwɛrki nu do. Nɛsɛra lala, Bay Agripa ɔsɛra ere ye ti ɔgravu na dek, adaba zlam nday nani tɔgravu ti akal-akal do. ²⁷ Bay Agripa, kɛgɛskabɔ ma ga ndam mahɔngaray *pakama ge Melefit na waw ? Ku kɔhɔngriŋfɔŋ do nɔngu ni, nɛsɛra kɛgɛskabɔ ! » ²⁸ Agripa

àhi ana Pol ahkado : « Kambatukaba majalay ahàr a ti nîgi bay mäfäki ahàr ka Yezu ke weceweceni ti kisliki tata aw ? »²⁹ Pol nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ku tamal apəs ku tamal ke weceweceni nəŋgu ni, nahəŋgalay Melefit, nawayay ti kîgi akada goro ni. Nawayay kîgi akada goro ni ti nak ciliŋ do : nawayay ti lekuləm ya kəbumi slimi ana pakama goro kani ni dek kîgum akada goro ni. Nawayay ti təwəl kuli àna jejirbi akada goro ni ba ciliŋ. »

³⁰ Kələŋ ga pakama ga Pol ni ti bay Agripa, bay Festus, Berenis akaba mis ndahaŋ ya təbu akaba tay ni dek ticikaba ga masləkana. ³¹ Ka ya ti nday təbu tasləka ni ti təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Maslaŋa hini ti àgudar zlam ya takadki naŋ ahkay do ni təwəlki naŋ di ni ndo. »

³² Bay Agripa àhi ana bay Festus : « Tamal maslaŋa hini àdəm azoru ma gani kama afa ga bay geli gədəkani ni ndo ni ti akal kafaya naŋ a. »

27

Tasləka àna Pol a Sezare a, tawayay takoru àna naŋ a Rom

¹ Kələŋ ga zlam ya àgravu a Sezare ni ti tədəm tòru àna Pol akaba ndam daŋgay ndahaŋ gwar ka haď Itali a *slalah ga yam bu. Nahkay təbi tay a ahar vu ana gədəkani ga ndam slewja nahaŋ, slimi gani Zulyus, təzalay ndam slewja gayaŋ « Ge Egust.* »² Nahkay məcəlviyu a slalah ga yam vu, məsləka. Slalah ga yam nani ti əsləkabiya e Edremit a, awayay aŋgoru gwar ka haď Azi. A slalah ga yam nani bu ni ti zal nahaŋ àkibu ke leli. Maslaŋa gani nani ti slimi gani Aristark, naŋ zal Mesedəweŋ, kəsa gayaŋ Tesalonik. ³ Hajəŋ gani ti mìnjua a Sidon a. Mòru mìnjua eslina ti Zulyus àvi divi ana Pol ga moru

* ^{27:1} Egust ti slimi ga bay gədəkani ga ndam Rom.

məmənjiyu zləbəba gayəŋ ti t̄əjənaki naŋ. Zɔlyus àvi divi gani nahkay ti adaba awayay naŋ dal-dal. ⁴ Pol àra àsləkabiya ti məsləka a Sidəŋ a, mòru slap-slap kà gəvay ga haď, məcoru Sipur ka ahar ga gəjar. Mòru gwar eslini ti adaba tamal makoru ndələba ti aməď ahəŋgaroru leli kələŋ kələŋ. ⁵ Mòru slap-slap, məcoru Silisi akaba Pemfili ka ahar ga đaf, mìnjua a Mira ka haď Lisi a. ⁶ Eslini ti gəďakani ga ndam slewja ni àdia ahà ana slalah ga yam nahaŋ, àsləkabiya e Eleksendri a, awayay akoru gwar ka haď Itali. Àra àdia ahar a ti àhi ana leli « Cəlumviyu » mək leli nakəŋ məcəlviyu.

⁷ Mərə məsləka eslina ti məgray vad ehimeya ka ahà divi, mòru weceweci koksah adaba aməď ni. Mìnjiyu kà gəvay ga Kinit zlah-zlah. Eslini aməď ni àcafəŋa leli ga moroni kama ti mawayay makoru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay mòru gwar ka həma Salmoni ya ka haď nani ni. ⁸ Mòru mìnjua eslina pəlok pəlok nahəma, mòru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay mìnjiyu zlah-zlah ka mələŋ ya təzalay Dəŋ-dəŋ Sulumani ni. Mələŋ nani ti kà gəvay ga kəsa Lazi.

⁹ Ka ahà divi ni ti mìnjiyibiya sarta dal-dal. Vad ga məgəs ndəra àsləkaba ti, sarta ga moroni ka ahà ga yam àndava. Nahkay ti tamal məďəm makoru kama ti araŋa esliki magrakivani ke leli tata. Nahkay Pol àhivù ana ndam ya tagaray slalah ga yam ni, àhi ana tay ahkado : ¹⁰ « Ndam goro ni, nəsəra tamal məďəm makoru àna slalah ga yam geli ni kama ti araŋa akoru agrakivu ke leli. Emizikiba ka slalah ga yam geli na akaba zlam ya a huď gani bu na, leli leleni day bi emisliki mahəŋgay ahà geli đek do. » ¹¹ Ay bay ga slalah ga yam ni akaba maslaŋa ya agaray ni təďəm makoru kwa ; nahkay gəďakani ga ndam slewja ni àgəskabá ma gatay na, èciiki ma ga Pol ni ndo. ¹² Ka mələŋ ya leli məvu ni ti sarta ga aməď ya akəzlay ni ticik àna

slalah ga yam lala do. Nahkay ndam ya tɔvu a slalah ga yam ni bu ni ahar gɛɔakani tɛɔɔm maslɛka kwa. Tamal agravu tata ti tawayay tinjiyu e Fenis. Fenis day ka haɔ Kret ; eslini ti ɔlɔv gwar agavɛla ka ahar ga gɛjar akaba gwar agavɛla ka ahar ga ɔaf, nahkay ka sarta ga amɔɔd ya akɔzlay ni ti tawayay tanjɛhad eslini.

Amɔɔd gɛɔakani akɔzlay ka ahɔr ga ɔlɔv

¹³ Tɔra tɔpia amɔɔd ɔbu ara fer-fer gwar kɛlɛj gatay a nahɛma, tɛhi ana ahɔr ere ya tawayay ni tagray tata. Nahkay nday nakɛj tagɛjahaya ara ya ticik *slalah ga yam ɔna naɛ na a yam ba mɛk mɔru slap-slap kɔ gɔvay ga haɔ Kret ni. ¹⁴ Ay cepepa ti amɔɔd nahɛj ɔkɔzlabiyu datu-datu gwar ka hɛma ga haɔ Kret, ɔhɛngaroru leli e kidɛj ga ɔlɔv ni vu. Amɔɔd gani nani ti tɔzalay ɔna ma ga ndam *Gres Ewrekiloj. ¹⁵ Amɔɔd ni naɛ ɔbu ahɛngaroru leli nahkay ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tislɛki moroni ɔna naɛ kama ndo, tɛmbrɛja magarana. Eslini amɔɔd ni ɔhɛloru leli e kidɛj ga ɔlɔv ni vu zlam gayaj. ¹⁶ Haɔ gɔziteni nahɛj ɔvu e kidɛj ga ɔlɔv ni bu, tɔzalay Koda. Leli nakɛj mɔru slap-slap kɔ gɔvay ga haɔ ni, nahkay amɔɔd ni ɔgri daliya ana leli akada ka ya ti leli e kidɛj ga ɔlɔv ni bu ndo. Slalah ga yam geli gɔziteni ɔbu mɛwɛlfɛjani kɔ gɛɔakani ni ; leli nakɛj mɛgɛjahbiyu kɔ gɔvay ga gɛɔakani ni zlah-zlah. ¹⁷ Mɔra mɛgɛjahbiya ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tɔfaya a huɔ ga slalah ga yam geli gɛɔakani ni va. Mɛk tɛwɛlkabu slalah ga yam gɛɔakani ni ɔna ezewed ti yam ɔhuriyu va ba. Wiyaɛ ɔvu dal-dal a huɔ ga ɔlɔv ni bu maɛgakabani gwar ka haɔ Libi : aɛgwaz ɔwɛra tay a, tɛɔɔm bi amɔɔd ni amazoru slalah ga yam geli ni gwar eslini, nahkay tɛwɛlfɛj zlam gwar kɛlɛj ga slalah ga yam ni ti mɛɔafɛja naɛ ga moroni ke wecewecena. Eslini tɛmbrɛj magaray slalah ga yam ni ti amɔɔd ni azoru zlam

gayan. ¹⁸ Aməd ni naŋ àbu adadɔy leli dal-dal ti hajəŋ gani tənɟeki ka məhələba zlam ya təhəlvabiyu a slalah ga yam ni vu na, təbiyu a dəluv ni vu cizliv cizliv. ¹⁹ Hajəŋ nahaŋ gani təbiyu zlam ya tagray tɔwi àna tay a slalah ga yam ni bu ni cizliv cizliv a dəluv ni vu àna ahar gatay gatayani. ²⁰ Vad ehimeya aməd ni àmbrəŋ makəzlani do, nahkay m̀sliki mipi fat akaba boŋgur koksah. Kələŋ gani leli nakəŋ mədəm amatam do, leli dek emijiji.

²¹ Àgray vad ehimeya leli məzum zlam ndo. Eslini Pol ècikaba jik kè meleher gatay a mək àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, tamal k̀cɔmukia ma goro na ti amal m̀anjəhadə e Kret a. Nahkay ti amal zlam geli ni tijiji ndo akaba m̀acakay daliya emiteni ndo. ²² Ay nihi ti kamkam zum nɟədə, adaba ku maslaŋa bəlaŋ e kidiŋ gekɔli bu tekeɗi emijiji do. Emijiji ti slalah ga yam ni cilij. ²³ Nədəm nahkay ti adaba Melefit goro ya nəgri tɔwi ni àslərkubiya məslər gayan ga məlavad a, ²⁴ àhu ahkado : “Pol, kàgray aŋgwaz ba, adaba kinjiyu kè meleher ga *bay gəɗakani ga ndam Rom ni kwa. Nak ti Melefit àgruka sulum gayan a : azuhva nak ti mis ya a slalah ga yam ni bu ni dek etijiji do.” ²⁵ Nahkay ti, ndam goro ni, zum nɟədə. Nəfəkia ahàr ke Melefit a ; nəsəra amagray ere ya àhu ni eɗeɗiŋ. ²⁶ Ay ti slalah ga yam geli ni aməd amagəjahoru ka had nahaŋ e kidiŋ ga dəluv bu mək amazlal məlaŋ ŋguf akaba leli. »

²⁷ Àgra vad a kru mahar faɗ aməd ni naŋ àbu agəjahoru leli ka ahàr ga dəluv Edriyetik. Ga məlavad ga vad ya kru mahar faɗani ni ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tədəm bi mədi ahàr ana had wudak. ²⁸ Ezewed nahaŋ àvu ara məwəlkiani, tizligiyu a dəluv ni vu ti təsər zileŋ gani. Tàra təgura ti tədi ahàr ana zileŋ gani agray ahar slwa slwa kru mahar azlalahkər. Kama gani bal ti tizligiyu ezewed ni keti ; tədi ahàr ahar slwa slwa kru mahar faɗ. ²⁹ Eslini nday nakəŋ tàgra aŋgwaz a, təhi ana ahàr slalah

ga yam ni amara mazlala akur a ti, aməhuɓkaba. Nahkay tɔbiyu ara ya ti ticik slalah ga yam àna naŋ ni faɗ a dɛluv ni vu kɛlɛŋ geli. Eslini tawayay mɛlaŋ mɛslay weceweci. ³⁰ Ay ndam ya tagaray slalah ga yam ni tawayay tɛtam ahàr gatay. Nahkay tɔbiyu slalah ga yam gɔziteni ni ka dɛluv ni ; tagosay leli, tɛɗɛm tawayay tɔwɛlfɛŋ zlam ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni kama ga slalah ga yam gɛɗakani ni. ³¹ Eslini Pol àhi ana gɛɗakani ga ndam slewja ni akaba ana ndam slewja ndahaŋ ni ahkado : « Tamal mis nday hini taslɛkakiba ke leli a ti ekijijum ɗɛk, akatamum koksah. » ³² Ndam slewja ni tàra ticia ma ga Pol na ti tɛkeley ezewɛɗ ya tɔwɛlfɛŋ slalah ga yam gɔziteni ni kà gɛɗakani àna naŋ ni. Nahkay amɛɗ àzay slalah ga yam gɔziteni ni ka ahàr gayaŋ maslaŋa àvu bi.

³³ Mɛlaŋ ara aslay wuɗak ti Pol àhi ana mis ni tɛzum zlam. Àhi ana tay ahkado : « Àgra vad a kru mahar faɗ kani kɛbesumbiya, zlam day kɛzumum ndo. ³⁴ Nahɛŋgalay kɛli zumuma zlam a day ; nahkay akɛŋgɛtum nɛɗa ga mahɛŋgay ahàr gekɛli àna naŋ. Məhər ga ahàr gekɛli bɛlaŋ tekeɗi amadoru a ga haɗ do. » ³⁵ Pol nakɛŋ àra àɗɛma nahkay ti àzay *dipeŋ, àgri sɔsi ana Melefit kɛ meleher ge mis ni ɗɛk, mək èsekaba, ànjəki ka məzumani. ³⁶ Mis ni tàra tɛpia naŋ a naŋ àbu azum zlam nahkay ti bɛrɔv àŋgiva ana tay a ɗɛk, nday day tɛzum zlam. ³⁷ Leli a slalah ga yam ni bu ɗɛk ti leli diŋ diŋ cɛ àna kru kru adəskɛla mahar muku. ³⁸ Leli ɗɛk mərə mɛzumma zlam na mərəha ti ndam magaray slalah ga yam ni tɛhɛlaba *alkama na a slalah ga yam ni ba, tɔbiyu a dɛluv ni vu, ti slalah ga yam ni àɗɛs va ba.

Slalah ga yam ni azlal wiyay a dɛluv ni bu

³⁹ Mɛlaŋ àra àsla ti ndam magaray slalah ga yam ni tɛpi haɗ ya mahɛɗakfɛŋɔru ni, ay leli kà dɛŋ-dɛŋ ga haɗ weley

ti tèsər do. Eslini tìpi gododuk ga had̄ ya wiyəŋ àvu ni kà gəvay ga dəluv ni. Tamal tisliki tata ni, tawayay takoru àna *slalah ga yam ni eslini. ⁴⁰ Nahkay tèpicheh ezewed̄ ga ara ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni dek, tèmbarviyu tay a dəluv ni bu ; tèpicehaya zlam ya tagaray slalah ga yam àna tay na daya. Kələŋ gani təwəlfəŋ azana kà slalah ga yam ni gwar kama ti aməd m̄gəjahoru slalah ga yam ni kama kama. Nahkay təgaroru slalah ga yam ni suwwa gwar ka mələŋ ga wiyəŋ ni. ⁴¹ Ay leli m̄bu makoru nahkay ti slalah ga yam geli ni òru àzlal wiyəŋ ya a huɖ ga dəluv ni bu ni. Eslini ma ga slalah ga yam ni àrəvoru a huɖ ga wiyəŋ ni vu, nahkay wiyəŋ ni àgəskabu, àdaday koksah. Yam ya ti adaday dal-dalani ni azlal meteliŋ ga slalah ga yam ni ŋguf ŋguf, àbu eheɓkaba. ⁴² Nahkay ndam slewja ni tawayay tabazl ndam dangay ni adaba tədəm bi tèsəra yam a, atətəmfəŋa kà tay a, ⁴³ ay gəɖakani gatay ni àcafəŋa tay a, adaba awayay ahəŋgay Pol. Eslini àhi ana ndam ya ti tèsəra yam a ni t̄huriyu a yam ni vu enji ga moroni ka dəŋ-dəŋ, t̄cəlaba. ⁴⁴ Àhi ana mis ndahaŋ ya tèsər yam do ni t̄gəskabá təndal ahkay do ni biyem ndahaŋ ya t̄huɓfəŋa kà slalah ga yam a ni. Mis ni t̄ara t̄agra akada gayaŋ ya àhi ana tay na ti leli dek m̄cəlaba a yam ni ba, arəŋa àgri ana leli ndo.

28

Pol ka had̄ Malta

¹ Leli nakəŋ m̄ara m̄atama ti t̄hi ana leli had̄ hini ti slimi gani Malta. ² Ndam ga had̄ nani t̄gəskabu leli lala, t̄gri zlam sulumani ana leli. Avər naŋ àbu ekwesey, mələŋ day èndisliŋa ti, t̄befta aku a gir-gir, t̄hi ana leli m̄oru m̄an̄jafəŋ leli dek. ³ Pol àhəla cəcul a, adəm abəkiyu ka aku ni ti zlam a had̄ àvu a huɖ gani bu ; aku ni àvədibiya ti àji aslər ana Pol nakəŋ ka ahar. Naŋ àfəŋ kà ahar ni

tandal-ndala, àdafɔɔja do. ⁴Ndam ga had ni tàra tìpia zlam a had ni naɔ àfɔɔj kà ahar tandal-ndala nahɔma, tɔzlapaki e kidiɔ gatay bu, tɔɔɔm ahkado : « Maslaɔa hini ti bay makad mis edediɔ. Ku tamal àtamfɔɔja kà dɔlɔv a naɔgu ni, Melefifit àmbrɔɔj naɔ mánjɔhad àna sifa do. » ⁵ Ay Pol nakɔj àtɔloru zlam a had ni a aku ni vu, èci mɔwɔr gani ndo. ⁶ Mis ye eslini ni tamɔnjɔlɔj ka Pol, tɔɔɔm bi ahar ni ara agɔsl mba ahkay do ni bi ara amɔt sɔrdaw mba. Tàra tɔpɔsa dal-dal àna mamɔnjɔlɔjana ti tìpi ti araɔa àgrakivu ndo, nahkay tàmbat majalɔy ahàr gatay nahaɔj, tɔɔɔm naɔ bɔlaɔj e kidiɔ ge melefififit gatay ndahaɔj bu.

⁷ Ka mɔlaɔj ya leli mɔbu eslini ni ahay ga zal nahaɔj àbu cifa. Slimi ga maslaɔa nani ti Pɔbliyɔs, naɔ gɔɔakani ga had nani. Naɔ nakɔj àzɔloru leli afa gani, àgɔskabu leli àna mɔmɔrani ; màndɔhad afa gani vad mahkɔr. ⁸ Bɔɔj ge Pɔbliyɔs àbu, ay ti naɔ àvu màndɔhadani èbesey do ; ahàr egizleki, azay day abafɔɔja. Pol àra ècia ma gana ti òru afa gani. Àra ènjikia ti àhɔɔgalay Melefifit, àbɔki *ahar ga mahɔɔgaraba naɔ a, mɔk bɔɔj ge Pɔbliyɔs ni àɔgaba. ⁹ Ndam ga armɔwɔr ndahaɔj ga had ni dɔk tàra tìcia ma gana ti nday day tàra, mɔk Pol àhɔɔgaraba tay a. ¹⁰ Nahkay mis tɔgri zlam sulumani ana leli gɔrgɔri kay. Ka ya ti mawayay maslɔka ni ti tɔvia zlam ya mawayay na ana leli ga moroni àna naɔ kama daya.

Pol aslɔka a Malta, akoru a Rom

¹¹ Mánjɔhad eslini kiyi mahkɔr, kɔlɔj gani mɔcɔliyu a *slalah ga yam nahaɔj vu. Slalah ga yam nani ti ècikbiyu e Eleksendri, àra a Malta, ècik eslini ga majɔgay mandav ga sarta ga amɔɔf ni. Slimi ga slalah ga yam ni Diyɔskɔr. *

* ^{28:11} Diyɔskɔr ti slimy gatay ata Kastor nday ata Poluks. Nday melefififit ga ndam Gres, tɔɔɔm nday kà mɔɔj gatay, bɔɔj gatay Zɔs. Tɔɔɔm tɔfi ahàr ana ndam magaray slalah ga yam.

¹² Mâslêka mòru e Sirekuz, eslini màndêhad vad mahkêr.
¹³ Mâslêka eslina ti mòru slap-slap kâ gəvay ga had, nahkay mìnjiyu e Reziyu. Hajəŋ gani aməd àkəzlabiyu gwar kələŋ, nahkay mâslêka, màgray vad cə e divi bu ni ti mìnjua a Puzol a. ¹⁴ Mòru mìnjua eslina ti mède ahàr ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahaŋ. Nday nakəŋ təhi ana leli mànjəhad afa gatay gosku sekw. Kələŋ gani mâslêka, mòru gwar a Rom. ¹⁵ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Rom ni tàra ticia leli məbu ka ahàr divi ti təngwivabiyu ana leli a ma vu. Nahkay məbakabu ahàr akaba mis ndahaŋ a Gosku ge Epiyus bu, mis ndahaŋ ti ni məbakabu ahàr akaba tay ka mələŋ ya təzalay Mələŋ Màndêhadani Mahkêr ni. Pol àra èpia tay a ti àgri sɔsi ana Melefit, àzay njədə huya. Mək mâslêka, mòru a Rom. ¹⁶ Mòru mìnjua a Rom a ti təvi divi ana Pol ga manjəhadani a ahay nahaŋ bu. Təfəkədfəŋ zal slewja nahaŋ ga majəgay naŋ ciliŋ.

Pol adəmki ma ka Yezu a Rom

¹⁷ Pol àra àgra vad a mahkêr ti àzalakabu gəďákani ga ndam *Zude ya a Rom ni. Nday nakəŋ tàra təngasva ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, nàgudari zlam ana ndam jiba geli ndo, nàgudar zlam ya ti ata bəŋ geli təcəfəŋa leli a ni ndo daya. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ndam geli ya a Zeruzalem ni təgəsia nu a ana ndam *Rom a. ¹⁸ Ndam Rom ni tihindifua ma, təŋgətfu zlam ya nàgudar ti tákadki nu di ni ndo, nahkay tawayay təmbrəŋ nu. ¹⁹ Ay ndam Zude ni tədəm təmbrəŋ nu ba ; nahkay nəďəm si nàra àna ma gana ahalay afa ga bay gəďákana kwa. Ay nàra ahalay a ti ga mabəhadki mirdim ka ndam jiba goro do. ²⁰ Nəzalakabu kəli nahkay ti, nawayay kícum ma gani bilegeni. Təwəl nu àna jejirbi hini ti azuhva pakama ya ndam *Izireyel təgəskabu, tədəm Melefit aməgri ana leli ni. »

²¹ Ndam Zude ni t̄ara t̄icia ma gayan na ti t̄ah̄ngrifan̄, t̄ahi ahkado : « Ndam ga had *Zude t̄esl̄eribiyu wakita àki ka ma gayak ana leli ndo. Wur ga m̄an̄ geli nahan̄ ya àsl̄akabiya eslina àra ànḡəhad̄ ma gani ahkay do ni àd̄amkuk ma maḡədavani ni ti àbi. ²² Ay mawayay mici ere ye ti nak kajalaki ah̄ar ni, ad̄aba m̄əs̄era ku eley eley do dek mis t̄əd̄amki ma maḡədavani àki ke divi gek̄uli ya k̄əd̄abum ni. »

²³ Esline t̄àf̄əkad̄ vad ga m̄əbakabu ah̄ar. Vad gani àra ən̄jia ti mis kay t̄ətam nday ya ti t̄ara ən̄jen̄jeni na t̄ara afa ga Pol a. Pol nak̄ən̄ àzl̄api ana tay, ànj̄əki kwa ge miled̄ə àbiviyu ana m̄əlakarawa, àd̄amki ma ti ka *M̄əgur ge Melefit. Awayay t̄əḡəskabu pakama gayan̄ ya ad̄amki ka Yezu ni, nahkay àd̄əfiaba *Divi ge Melefit ya M̄əwiz àb̄əki a wakita gayan̄ bu na akaba ma ga ndam ndahan̄ ya t̄ah̄ngaray pakama ge Melefit na ana tay a. ²⁴ Nday nak̄ən̄ t̄ara t̄icia ma ga Pol na ti, mis ndahan̄ e kid̄in̄ gatay bu t̄əḡəskab̄á, mis ndahan̄ ni ti ni t̄əwayay m̄əḡəskabani do. ²⁵ Nahkay nday nak̄ən̄ t̄icivu ndo. Ka ya ti t̄əbu tasl̄əka ni ti Pol àh̄ikivu ma nahan̄ ana tay b̄əlan̄ cilin̄. Àhi ana tay ahkado : « Izayi bay mah̄ngaray pakama ge Melefit ni àhibiya ma ana ata b̄ən̄ gek̄uli àna nj̄əda ga M̄əsuf Nj̄əlatana ti, ma ge jiri ed̄əd̄in̄ ! ²⁶ Àd̄əm ahkado :

“Melefit àhu : Ru k̄əhi ma ana nday hini, hi ana tay ahkado :
Ak̄əbumi slimi lala ana ma goro, ay ti ekic̄əm do simiteni.
Ak̄əm̄ənj̄uml̄ən̄ ana ere ye ti an̄əd̄əfiki ana k̄uli ni lala, ay ti ekip̄əm do simiteni.

²⁷ Ad̄aba mam, ah̄ar ga ndam hini ègia b̄an̄-b̄an̄ana ; ègia b̄an̄-b̄an̄ana ti t̄əḡəskabu zlam va ba.
T̄irikva slimi gatay na der der ti t̄ici zlam va ba.
T̄àbakab̄á eri a tecic-cic ti t̄ipi zlam va ba.
T̄àgray nahkay ti t̄an̄ga afa goro a ba,

adaba tàwayay ti nahəŋgaraba tay a do.” † »

²⁸ Pol àhi ana tay keti : « Ègia nahkay ti, sərũmki lala : nihi Melefit asləruru ndam gayəŋ afa ga ndam ya nday ndam Zude do ni ga məhiani ana tay ahəməmam Melefit amahəŋgay tay ni. Nday ti, atəhia ma gana ana tay a ti atəgəskabu ! » [²⁹ Pol àra àdəma ma nana ti ndam Zude nakəŋ tàsləka àna ləgayva.]

³⁰ Eslini Pol àgray vi cə bəraŋa a ahay ya ti naŋ àvu àpəl siŋgu gani ni bu. Ka sarta gani nani ti mis dal-dal t̄ara t̄amənjaya naŋ a, naŋ day àgəskabá tay a dek. ³¹ Nahkay naŋ àbu adəmkɪ ma ka Məgur ge Melefit, acahi zlam àki ka Bay geli Yezu *Krist ana mis. Àgray aŋwaz àna ma gani ndo, mis day t̄əcafəŋa naŋ a ndo.

† 28:27 Izayi 6.9-10.

Ma Mweni Sulumani ge Melefit
New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

